Georges Simenon, La Foile de Maigret

www.polirom.ro
Editura POLIROM
laşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 00506
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et., ap. 33, O.P. 3;
P.O. BOX l-28, 03014
Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:
SIMENON, GEORGES
Maigret şi femeia nebună / Georges Simenon; trad. de Nicolae
Constantinescu.- laşi: Polirom, 2010
ISBN 8-3-46-143-2
I. Constantinescu, Nicolae (trad.)
821.133.1 (43)-312.4=135.1
Printed în ROMANIA
Georges
SIMENON
Maigret şi femeia nebună
Traducere de Nicolae Constantinescu
POLIROM

Era cam zece dimineața. Agentul Picot stătea de gardă la Poliția Judiciară în partea stingă a intrării principale, în timp ce colegul lui, Latuile, se afla postat în partea dreaptă.

Era luna mai, soarele strălucea şi Parisul se înveşmîntase în culori pastelate.

La un moment dat, Picot o remarcă, dar nu-i acordă importanță: o bătrînă mititică ce purta o pălărie albă, mănuşi albe şi o rochie gri. Avea picioarele foarte slabe, puțin arcuite din cauza vîrstei.

Ținea în mînă un coş de provizii sau o geantă?

Nu-şi mai amintea. Nu o văzuse cînd sosise. Se oprise pe trotuar, la cîțiva paşi de el, şi privea maşinile parcate în curtea Poliției Judiciare.

Deseori, unii curioşi, mai ales turişti, veneau să arunce astfel o privire la Quai des Orfevres.

Bătrînica se apropie de poartă, îl privi pe agent din cap pînă-n picioare, apoi îi întoarse spatele şi se îndreptă spre Pont-Neuf.

A doua zi, Picot, aflat din nou în gardă, o văzu iarăşi, pe la aceeaşi oră ca în ziua precedentă. De data asta, după ce ezită destul de mult timp, se apropie de el şi i se adresă.

– Aici are biroul comisarul Maigret, nu-i aşa?

– Da, doamnă. La primul etaj.

Ea ridică încet capul şi privi ferestrele. Avea trăsături foarte fine, frumos conturate, iar ochii ei, de un cenuşiu deschis, păreau să aibă întotdeauna o expresie mirată.

– Mulțumesc, domnule agent.

Şi plecă, cu paşi mărunți, ținînd şi de data asta în mînă o plasă pentru cumpărături, ceea ce lăsa să se presupună că locuia în cartier.

Ziua următoare, Picot era liber. Înlocuitorul lui nu dădu atenție bătrînicii care se strecură în curte. Zăbovi aici un moment, apoi intră pe uşa din stînga şi urcă scara. La primul etaj, culoarul lung o impresionă şi păru puțin dezorientată. Bătrînul Joseph, aprodul, se apropie de ea şi o întrebă cu amabilitate:

– Căutați ceva?

– Biroul comisarului Maigret.

– Vreți să vorbiți cu domnul comisar?

– Da. Pentru asta am venit.

– Ati fost convocată?

Ea făcu din cap semn că nu, întristată.

– E nevoie de convocare?

– Vreți să-i lăsați un mesaj?

– Trebuie să-i vorbesc personal. E ceva de foarte mare importanță.

– Completați această fişă şi voi vedea dacă domnul comisar poate să vă primească.

Bătrînica se aşeză la masa acoperită cu material verde. În jur mirosea puternic a vopsea, deoarece totul fusese proaspăt renovat. Dar ea nu ştia şi i se părea că, pentru o clădire a administrației, atmosfera era destul de veselă.

Rupse prima fişă. Scria încet, cîntărind fiecare cuvînt, subliniind unele dintre ele. A doua şi a treia fişă ajunseră tot la coşul de gunoi.

Abia la a patra păru mulțumită şi se îndreptă cu ea spre Joseph.

– O să i-o dați personal, nu-i aşa?

– Da, doamnă.

– Presupun că e foarte ocupat?

– Foarte.

– Credeți că o să mă primească?

– Nu ştiu, doamnă.

Avea peste optzeci de ani, poate optzeci şi şase sau optzeci şi şapte, şi probabil că nu cîntărea mai mult decît o copilă. Corpul parcă i se purificase cu timpul şi avea pielea diafană.

Zîmbea cu timiditate, ca şi cum ar fi vrut să-l seducă pe bunul Joseph.

– Faceți tot ce puteți, da? E foarte important pentru mine!

– Luați loc, doamnă.

Şi se îndreptă spre una dintre uşi, în care bău uşor. Maigret discuta cu Janvier şi Lapointe, care stăteau amîndoi în picioare, iar zgomotele de afară pătrundeau nestingherite pe fereastra larg deschisă.

Maigret luă fişa, aruncă o privire pe ea şi se încruntă.

– Cum arată?

– O doamnă în vîrstă, foarte cuviincioasă, puțin timidă. Mi-a cerut să insist s-o primiți.

Pe prima linie punctată, femeia îşi aşternuse numele cu un scris destul de ferm şi regulat:

Doamna Antoine de Carame

Apoi adresa:

Cheiul Megisserie, nr. 8 bis

Iar ca motiv al vizitei:

Doresc să-i fac comisarului Maigret o comunicare de cea mai mare importanță. E o chestiune de viață şi de moarte.

Scrisul era deja mai tremurat şi liniile nu mai erau atît de drepte. Unele cuvinte erau subliniate. Mai întîi, cuvîntul comisar. Apoi, cuvintele mare importanță. Iar cuvintele chestiune de viață şi de moarte erau subliniate de două ori.

– E o nebună? mormăi Maigret, trăgînd din pipă.

– Nu pare. E foarte calmă.

Cei de la Poliția Judiciară primeau deseori scrisori de la indivizi nebuni sau pe jumătate nebuni. Aproape întotdeauna conțineau un anumit număr de cuvinte subliniate.

– O primeşti tu, Lapointe? Altfel, va veni pe capul nostru în fiecare dimineață.

După cîteva momente, Joseph o pofti pe bătrînică în micul birou de la capătul culoarului.

Lapointe se afla acolo singur, lîngă fereastră.

– Intrați, doamnă. Şi luați loc, vă rog.

Ea îl privi cu multă curiozitate şi îl întrebă:

– Sînteti fiul lui?

– Al cui?

– Al comisarului.

– Nu, doamnă. Sînt inspectorul Lapointe.

– Dar sînteți doar un copilandru!

– Am douăzeci şi şapte de ani.

Era adevărat, dar la fel de adevărat era că părea de douăzeci şi doi şi că lumea îl credea mai adesea student decît polițist.

– Am cerut să stau de vorbă cu comisarul

Maigret.

– Din păcate, e prea ocupat ca să vă primească.

Ea ezită, strînse între degete poşeta albă, fară să se aşeze.

– şi dacă as reveni mîine?

– Ar fi acelaşi lucru.

– Comisarul Maigret nu primeşte niciodată pe nimeni?

– Doar în cazurile de o importanță deosebită.

– Cazul meu e de o importanță deosebită. E

O problemă de viață şi de moarte.

– Ați scris în fişă.

– şi atunci?

– Dacă vreți să-mi spuneți despre ce este vorba, îi voi comunica domnului comisar şi el va decide.

– Şi mă va primi?

– Nu pot să vă promit nimic, dar nu-i imposibil.

Bătrînica păru că reflectează îndelung la argumentele pro şi contra, apoi se hotărî să se aşeze pe marginea unui scaun, cu fața spre

Lapointe, care luase loc la birou.

– Despre ce-i vorba?

– Trebuie mai întîi să stiti că locuiesc în acelaşi apartament de patruzeci şi doi de ani, pe cheiul Megisserie. La parter e un negustor de păsări, iar vara, cînd scoate coliviile pe trotuar, le aud toată ziua. Îmi țin companie.

– Vorbeați de un pericol.

– Cu siguranță mă paşte un pericol, dar o să credeți că bat cîmpii. Tinerii sînt înclinați să creadă că bătrînii nu mai judecă normal.

– Nici nu m-am gîndit la aşa ceva.

– Nu ştiu cum să vă explic. De la moartea celui de-al doilea soț al meu, în urmă cu doisprezece ani, locuiesc singură şi nimeni nu intră vreodată în apartamentul meu. A devenit prea mare pentru mine singură, dar vreau să-l păstrez pînă la moarte. Am optzeci şi şase de ani şi n-am nevoie de nimeni ca să-mi gătească sau să-mi facă menajul.

– Aveți un animal? Un cîine, o pisică?

– Nu. V-am spus că aud cîntînd toate păsările de la parter, pentru că stau la primul etaj.

– Şi de ce vă plîngeţi?

– E greu de spus. În două săptămîni, unele obiecte şi-au schimbat locul de cel puţin cinci ori.

– Ce vreţi să spuneţi? Nu le mai găsiţi, cînd vă întoarceţi acasă, acolo unde se aflau în momentul în care aţi plecat?

– Exact. O ramă, pe perete, e puţin strîmbă sau o vază e sucită în altă direcţie.

– Sînteţi sigură că vă amintiţi bine?

– Vedeţi? Pentru că sînt o persoană în vîrstă, vă îndoiţi deja de ţinerea mea de minte. Totuşi, v-am spus că locuiesc în acelaşi apartament de patruzeci şi doi de ani. Aşa că ştiu exact unde se află fiecare lucru.

– Vi s-a furat ceva? N-a dispărut nimic?

– Nu, domnule inspector.

– Ţineţi bani în casă?

– Foarte puţini. Exact cît îmi trebuie ca să trăiesc o lună. Primul meu soţ lucra la Primărie şi mi-a lăsat o pensie pe care o primesc cu regularitate. În plus, am ceva bani la casa de economii.

– Aveţi obiecte de valoare, tablouri, bibelouri, lucruri de genul ăsta?

– Am lucruri la care ţin, dar au mai mult valoare sentimentală.

– Vizitatorul sau vizitatoarea nu lasă urme?

De exemplu, într-o zi ploioasă, ar putea să lase urme de paşi.

– N-a mai plouat de zece zile.

– Scrum de ţigară?

– Nu.

– Mai are cineva cheia apartamentului?

– Nu. Am în geantă singura cheie care există.

Lapointe o privea, stînjenit.

– Pe scurt, vă plîngeţi doar că nişte obiecte din apartamentul dumneavoastră îşi schimbă puţin locul?

– Exact.

– Aţi surprins vreodată pe cineva?

– Niciodată.

– Şi nu ştiţi cine ar putea fi?

– Nu.

– Aveţi copii?

– Din păcate, nu.

– Rude?

– O nepoată, care e maseuză, dar ne vedem rar, deşi locuieşte exact de partea cealaltă a Senei.

– Prieteni? Prietene?

– Cei mai mulți dintre oamenii pe care îi cunoşteam au murit. Dar asta nu e tot.

Vorbea normal, fară să se agite, iar privirea îi era fermă.

– Sînt urmărită.

– Vreți să spuneți că sînteți urmărită pe stradă?

– Da.

– Şi ați văzut persoana care vă urmăreşte?

– Am văzut mai multe, întorcîndu-mă brusc, dar nu ştiu care era.

– Ieşiți des din acasă?

– Întîi, dimineața. Pe la opt, fac piața în cartier. Regret tare mult că nu mai există Halele, pentru că erau la doi paşi şi mă obişnuisem cu ele. De atunci, am încercat mai multe magazine. Dar nu se compară.

– Persoana care vă urmăreşte e bărbat?

– Nu stiu.

– Presupun că reveniți acasă pe la zece dimineața?

– Cam aşa. Mă aşez lîngă fereastră şi curăț legumele.

– După-amiaza stați acasă?

– Doar cînd plouă sau e frig. Altfel, mă duc să mă aşez pe o bancă, aproape întotdeauna în grădina Tuileries. Nu sînt singura care am adoptat o bancă. Sînt unii, mai mult sau mai puțin în vîrstă decît mine, pe care îi văd de ani de zile în acelaşi loc.

– şi sînteti urmărită la Tuileries?

– Sînt urmărită cînd plec de acasă, ca şi cum cineva ar vrea să se asigure că n-am să mă întorc imediat.

– Vi s-a întîmplat să o faceți?

– De trei ori. Am urcat în apartamentul meu ca şi cum as fi uitat ceva.

– şi nu era nimeni, bineînțeles.

– Totuşi, alteori, unele obiecte au fost mişcate. Cineva are ceva cu mine, nu ştiu de ce, pentru că n-am făcut niciodată rău nimănui.

Poate sînt mai mulți.

– Cu ce se ocupa soțul dumneavoastră la

Primărie?

– Primul meu soț era şef de birou. Avea multe responsabilități. Din păcate, a murit tînăr, la patruzeci şi cinci de ani, de o criză cardiacă.

– şi v-ati recăsătorit?

– După aproape zece ani. Al doilea soț era şef de raion la Bazarul Primăriei. Se ocupa de uneltele agricole şi, în general, de micile utilaje.

– A murit şi el?

– Nu mai lucra de mult timp. Dacă ar mai trăi, ar avea acum nouăzeci şi doi de ani.

– De cînd a murit?

– Parcă v-am spus: de doisprezece ani.

– N-a avut familie? Era văduv cînd v-ați căsătorit?

– Avea doar un fiu, care locuieşte în Venezuela...

– Uitați, doamnă: îi voi comunica domnului comisar tot ce mi-ați spus.

– Şi credeți că mă va primi?

– Dacă hotărăşte să stea de vorbă cu dumneavoastră, vă va trimite o convocare.

– Aveți adresa mea?

– Ați scris-o pe fişă, nu?

– Adevărat. Îmi ieşise din minte. Să ştiți că am mare încredere în el! Mi se pare singurul care poate să înțeleagă. Nu spun asta ca să vă ofensez, dar consider că sînteți totuşi cam tinerel.

Lapointe o conduse pînă la uşă, apoi pe culoar, pînă la scara cea mare.

Cînd intră în biroul lui Maigret, Janvier nu mai era acolo.

– Ce-a fost?

– Cred că ați avut dreptate, şefule. E o nebună. Dar una liniştită, foarte calmă, foarte stăpînă pe ea. Are optzeci şi şase de ani şi mi-aş dori să fiu şi eu la fel de viguros la vîrsta ei.

– Care e faimosul pericol ce o pîndeşte?

– Locuieşte de mai bine de patruzeci de ani în acelaşi apartament, pe cheiul Megisserie. A

fost căsătorită de două ori. Şi pretinde că, atunci cînd lipseşte de acasă, unele obiecte îşi schimbă locul.

Maigret îşi reaprinse pipa.

– Cam ce obiecte?

– Găseşte ramele strîmbe, vazele orientate altfel...

– N-are cîine, pisică?

– Nu. Se mulțumeşte să asculte cîntecul păsărilor de la parter.

– Nimic altceva?

– Ba da. E convinsă că e urmărită pe stradă.

– A reperat pe cineva?

– Tocmai, că nu. Dar asta e ideea ei fixă.

– A rămas că o să mai vină?

– Vrea neapărat s-o primiți personal. Vorbeşte de dumneavoastră ca de bunul Dumnezeu şi se pare că sînteți singurul care o veți putea înțelege. Ce să fac?

– Nimic.

– Va veni din nou.

– Vom vedea atunci. Pentru orice eventualitate, te-ai putea duce să vorbeşti cu portăreasa.

Maigret se cufundă din nou în studiul dosarului de care se ocupa, în timp ce tînărul

Lapointe se întoarse în biroul inspectorilor.

– Chiar era o nebună? îl întrebă Janvier.

– Probabil, dar nu una obişnuită.

– Cunoşti multe nebune?

– Una dintre mătuşile mele e internată într-un spital psihiatric.

– S-ar zice că bătrîna asta te-a impresionat.

– Poate, puțin. Se uita la mine ca la un puştan incapabil să înțeleagă. Singura ei speranță e Maigret.

După-amiază, Lapointe trecu pe cheiul

Megisserie, unde, în cele mai multe prăvălii, se vindeau păsări şi alte animale mici. Timpul fiind foarte frumos, patronii cafenelelor scoseseră mesele afară şi, ridicînd capul, Lapointe constată că ferestrele de la primul etaj erau deschise. Găsi cu greu loja portăresei, care se afla în fundul curții. Femeia, într-un loc unde bătea soarele, cîrpea o pereche de şosete bărbăteşti.

– Pe cine căutati?

Inspectorul îi arătă legitimația de la Poliția

Judiciară.

– Aş vrea să-mi spuneți ce ştiți despre doamna Antoine de Carame. Asa o cheamă, nu? O persoană în vîrstă care locuieşte la primul etaj.

– Ştiu, ştiu. De fapt, Antoine e numele de familie al celui de-al doilea soț, aşa că oficial e doamna Antoine. Fiind foarte mîndră de primul ei soț, care avea un post important la Primărie, îşi zice doamna Antoine de Carame.

– Cum se comportă?

– Ce vreți să spuneți?

– Nu-i puțin ciudată?

– Mă întreb de ce se ocupă brusc poliția de ea.

– Ea ne-a cerut acest lucru.

– Are vreun motiv să se plîngă?

– Se pare că, în absența ei, unele obiecte îşi schimbă locul în apartament. Nu v-a spus nimic despre asta?

– M-a întrebat doar dacă n-am văzut nişte oameni ciudați urcînd la ea. I-am răspuns că nu. De altfel, de aici, nu văd cine intră şi cine iese. Scara se află pe alee.

– O vizitează cineva?

– Nepoata ei, o dată sau de două ori pe lună.

Dar i se întîmplă să nu vină şi cîte trei luni.

– Se comportă ca toată lumea?

– Ca toate femeile bătrîne care trăiesc singure. A primit o educație bună şi e amabilă cu toată lumea.

– E acasă în acest moment?

– Nu. Profită de cea mai mică rază de soare şi probabil că e pe banca ei din Tuileries.

– Se întîmplă să stați de vorbă?

– Două cuvinte, în treacăt. Mă întreabă îndeosebi ce mai face soțul meu, care e în spital.

– Mulțumesc.

– Presupun că nu trebuie să-i spun că ați fost aici?

– N-are nici o importanță.

– În orice caz, nu cred că e nebună. Are maniile ei, ca toți bătrînii, dar nu mai mult decît alții.

– Poate am să mai vin pe la dumneavoastră.

Maigret era vesel. De zece zile nu căzuse nici o picătură de apă, vîntul adia uşor, cerul era de un albastru deschis şi, în acea lună de mai ideală, Parisul avea culorile unui decor de operetă.

Zăbovi puțin la birou, ca să revadă un raport nefinalizat de mult timp şi de care voia să scape. Auzea trecînd maşinile, autobuzele şi, din cînd în cînd, răsuna sirena unui remorcher.

Era aproape ora şapte cînd deschise uşa biroului vecin, unde Lucas era de serviciu cu alți doi-trei inspectori, şi le ură noapte bună.

În timp ce cobora scările, se întrebă dacă să treacă pe la braseria Dauphine să bea un aperitiv, dar încă nu hotărîse nimic în momentul cînd ieşi pe poarta străjuită de doi agenți de poliție care îl salutară.

În cele din urmă, preferă să se ducă direct acasă. Dar, după ce făcu cîțiva paşi spre bulevardul palatului, o siluetă firavă se ivi brusc în fața lui. Maigret o recunoscu imediat după descrierea lui Lapointe.

– Dumneavoastră sînteti, nu-i asa? întrebă ea cu fervoare.

Nici măcar nu-i rostise numele. Nu putea fi decît el, faimosul comisar căruia îi urmărea toate anchetele în ziare. Ba chiar decupa articolele şi le lipea în caiete.

– Îmi cer scuze că vă acostez pe stradă, dar sus nu-mi dau voie să trec.

Maigret se simțea puțin ridicol şi îşi imagina privirea ironică a celor două plantoane din spatele lui.

– Să ştiți că-i înțeleg. Nu le port pică. Trebuie să fiți lăsat să lucrați, nu-i aşa?

Comisarul era frapat cel mai mult de ochii ei de un cenuşiu deschis, spălăcit, foarte blînzi şi lucitori totodată. Îi zîmbea. Se vedea că e în al nouălea cer, în acelaşi timp putea fi bănuită o energie extraordinară în acel corp mărunt.

– În ce parte mergeți?

Maigret arătă spre podul Saint-Michel.

– Vă supărați dacă vă însoțesc pînă acolo?

Mergea cu paşi mărunți şi repezi alături de el, părînd şi mai mică decît era în realitate.

– Principalul e să ştiți că nu sînt nebună.

Ştiu cum îi privesc tinerii pe oamenii în vîrstă, iar eu sînt o femeie foarte în vîrstă.

– Aveți optzeci şi şase de ani, nu?

– Văd că tînărul care m-a primit v-a vorbit de mine. E tînăr de tot pentru meseria pe care o face, dar e foarte bine-crescut şi amabil.

– Mă aşteptați de mult pe chei?

– De la şase fară cinci. Mi-am spus că plecați de la birou la sase. Am văzut mulți domni ieşind, dar nu erați printre ei.

Aşadar, stătuse o oră întreagă să-l aştepte, în picioare, sub privirea indiferentă a agenților de poliție.

– Simt că sînt în pericol. Cineva are un motiv să intre la mine în casă şi să-mi scotocească prin lucruri.

– De unde ştiți că vi se scotoceşte prin lucruri?

– Pentru că nu le mai găsesc exact acolo unde au fost. Sînt o maniacă a ordinii. La mine în casă, fiecare obiect are locul lui precis de mai bine de patruzeci de ani.

– Şi asta s-a întîmplat de mai multe ori?

– De cel puțin patru ori.

– Aveți lucruri de valoare?

– Nu, domnule comisar. Doar acele lucruri neînsemnate pe care le strîngi într-o viață de om şi le păstrezi din sentimentalism.

Bătrîna întoarse brusc capul şi Maigret o întrebă:

– Vă urmăreşte cineva în acest moment?

– Nu, acum nu. Vă implor să veniți la mine.

Acolo veți înțelege mai bine.

– Voi face tot posibilul să găsesc un moment liber.

– Faceți mai mult pentru o femeie bătrînă ca mine! Cheiul Megisserie e la doi paşi. În zilele următoare, treceți pe la mine şi promit că nu vă țin mult. Şi mai promit că n-am să mai vin la dumneavoastră la birou.

În fond, era destul de dibace.

– Voi veni curînd.

– Săptămîna asta?

– Poate săptămîna asta. Dacă nu, la începutul săptămînii viitoare.

Ajunsese în stația de autobuz.

– Acum, vă rog să mă scuzați, trebuie să mă întorc acasă.

– Vă aştept, spuse ea. Am încredere.

Comisarului i-ar fi fost tare greu să spună în acel moment ce credea despre ea. Desigur, povestea ei semăna cu cele inventate cu bună-credintă de mitomane. Dar, cînd te aflai în fata ei şi îi priveai chipul, erai tentat să-i iei vorbele în serios.

Ajunse acasă, unde masa era pregătită pentru cină, şi îşi sărută soția pe amîndoi obrajii.

– Sper că ai ieşit din casă astăzi, să profiți de vremea asta!

– Am ieşit să fac cîteva cumpărături.

El îi puse atunci o întrebare care o surprinse:

– Ți se întîmplă şi ție să te aşezi pe o bancă în grădina publică?

Doamna Maigret se gîndi, apoi răspunse:

– Cred că mi s-a întîmplat. De exemplu, aşteptînd ora cînd aveam programare la dentist.

– În seara asta, am avut o vizitatoare care îşi petrece aproape toate după-amiezele pe o bancă în Tuileries.

– Mulți fac la fel.

– A intrat cineva cu tine în vorbă?

– Cel puțin o dată. Mămica unei fetițe mi-a cerut să am grijă de copil cîteva minute, cît să cumpere ceva din celălalt capăt al parcului.

La fel ca la birou, fereastra era deschisă. La cină, ca în cele mai frumoase zile de vară, aveau carne rece, salată şi maioneză.

– Ce-ar fi să ne plimbăm puțin?

Soarele încă mai colora cerul în trandafiriu, bulevardul Richard-Lenoir era calm şi, ici-colo, vedeai oameni la ferestre.

Mergeau de dragul de a merge, pentru plăcerea de a fi împreună, dar nu aveau nimic deosebit să-şi spună. Priveau aceleaşi persoane întîlnite în cale, aceleaşi vitrine şi, din cînd în cînd, unul dintre ei făcea cîte o remarcă. Trecuseră prin Piața Bastiliei şi se întorceau pe bulevardul Beaumarchais.

– Am primit în seara asta o bătrînă ciudată.

De fapt, Lapointe a primit-o. Pe mine m-a aşteptat pe chei şi m-a abordat cînd treceam.

Dacă auzi ce spune, ai zice că e nebună sau măcar că are mintea mai mult sau mai puțin deranjată.

– Ce a pățit?

– Nimic. Pretinde doar că, atunci cînd se întoarce acasă, descoperă că unele obiecte şi-au schimbat locul.

– Are pisică?

– Asta a întrebat-o şi Lapointe. Nu are animale. Locuieşte exact deasupra unui negustor de păsări şi asta îi e de ajuns, pentru că le aude cîntînd toată ziua.

– Crezi că e adevărat?

– Cît a fost în fața mea, da. Are nişte ochi de un cenuşiu deschis care exprimă candoare şi bunătate. Aş spune mai curînd curăție sufletească. E văduvă de doisprezece ani. Locuieşte singură. În afara unei nepoate, pe care o vede rar, nu are pe nimeni. Dimineața, face piața în cartier, cu o pălărie albă pe cap şi mănuşi albe. După-amiaza, de cele mai multe ori, se aşază pe o bancă în Tuileries. Nu se plînge.

Nu se plictiseşte. Singurătatea nu pare s-o apese.

– Să ştii că aşa trăiesc mulți oameni bătrîni.

– De acord cu tine, dar ea are ceva diferit ce nu reuşesc să definesc.

Cînd ajunseră acasă, se făcuse noapte şi era mai răcoare. Se culcară devreme şi, a doua zi dimineață, întrucît era tot timp frumos, Maigret hotărî să meargă pe jos pînă la birou.

Acolo, corespondența îl aştepta teanc, ca de obicei. Avu timp să deschidă plicurile şi să dea ochii cu inspectorii lui înainte de a merge la raport. Nu era nici un caz important în desfăşurare.

Petrecu o dimineață banală, hotărî să ia masa de prînz în Piața Dauphine şi îi telefonă soției sale să-i spună că nu venea la prînz.

După masă, puțin lipsi să nu treacă Pont-Neuf şi să se ducă acasă la bătrînă. Doar o întîmplare îl împiedică să o facă. Intîlni pe trotuar un fost coleg care se pensionase şi stătură la taclale vreun sfert de oră, în picioare în bătaia soarelui.

În cursul după-amiezii, de două ori se gîndi la bătrînă, pe care inspectorii o botezaseră deja baba nebună a lui Maigret. De fiecare dată îşi amînă vizita pentru mai tîrziu, de exemplu, pentru a doua zi.

Oare ziarele nu l-ar fi luat în rîs dacă ar fi aflat povestea cu obiectele plimbărețe?

În seara aceea, se uită cu doamna Maigret la televizor. A doua zi, se duse la birou cu autobuzul, deoarece întîrziase. Cu puțin înainte de amiază, îl sună comisarul de poliție din arondismentul I.

– Am un caz care ar putea să vă intereseze.

Portăreasa mi-a spus că unul dintre inspectorii tăi, unul tînăr, foarte chipeş se pare, a stat de vorbă cu ea.

Maigret avu o presimțire.

– Pe cheiul Megisserie?

– Da.

– E moartă?

– Da.

– Esti acolo?

– Sînt la parter, la negustorul de păsări, fiindcă victima n-are telefon.

– Vin.

Lapointe se afla în biroul de alături.

– Hai cu mine!

– Ceva grav, şefule?

– Pentru tine şi pentru mine, da. E vorba de bătrînă.

– Cea cu pălărie albă şi ochi cenuşii?

– Da. A murit.

– Asasinată?

– Presupun, pentru că altfel nu m-ar mai fi sunat comisarul de poliție.

Nu luară maşina, deoarece ajungeau mai repede pe jos. Comisarul de poliție Jenton, pe care Maigret îl cunoştea bine, aştepta la marginea trotuarului, lîngă un papagal legat cu un lănțişor de scărița lui.

– O cunoşteai?

– Am întîlnit-o o singură dată. Promisesem să-i fac o vizită într-una din zilele astea. Ieri, eram cît pe ce să vin încoace.

Oare asta ar fi schimbat cursul evenimentelor?

– E cineva sus?

– Un om de-al meu şi doctorul Forniaux, care tocmai a sosit.

– Cum a murit?

– Încă nu ştiu. O vecină, care locuieşte la etajul doi, a văzut, pe la zece şi jumătate, uşa întredeschisă. N-a dat nici o importanță şi s-a dus să facă piața. La întoarcere, pe la unsprezece, uşa era tot întredeschisă şi a strigat:

„Doamnă Antoine! Doamnă Antoine! Sînteți acasă?". Văzînd că nu-i răspunde nimeni, a împins uşa şi era să se împiedice de cadavru.

– Zăcea pe jos?

– Da. În salon. Vecina a telefonat imediat la comisariat.

Maigret urca lent scara, cu o expresie gravă pe față.

– Cum e îmbrăcată?

– Are pălăria albă şi mănuşile puse ca şi cum se pregătea să iasă.

– Nici o rană aparentă?

– N-am văzut nimic. Portăreasa mi-s spus că unul dintre oamenii tăi a venit acum trei zile să-i pună întrebări despre ea, şi te-am sunat imediat.

Doctorul Forniaux, în genunchi pe covor, tocmai se ridica în momentul în care cei trei bărbați intrară.

Dădură mîna, apoi Maigret întrebă:

– Ati stabilit cauza morții?

– Sufocare.

– Vreți să spuneți că a fost sugrumată?

– Nu. Probabil că asasinul a folosit o cîrpă oarecare, un prosop sau chiar o batistă, cu care a acoperit nasul şi gura victimei pînă ce aceasta a murit.

– Sînteți sigur?

– Veți primi confirmarea după autopsie.

Fereastra era larg deschisă şi se auzea ciripitul păsărilor de la parter.

– Cînd credeți că s-a întîmplat?

– Ieri, fie spre seară, fie în cursul serii.

Moartă, bătrîna părea şi mai mică decît cînd era vie. Un corp mărunt, cu un picior îndoit în mod ciudat, făcînd-o să semene cu o marionetă dezarticulată.

Medicul îi închisese ochii. Fata şi mîinile erau de un alb de fildeş.

– De cît timp credeți că a fost nevoie ca să fie ucisă în felul ăsta?

– Mi-e greu să precizez. Mai ales avînd în vedere vîrstă. Cinci minute? Puțin peste sau sub...

– Lapointe, telefonează, te rog, la Parchet şi la laborator. Spune-i lui Moers să ne trimită echipa lui.

– Cred că nu mai aveți nevoie de mine, domnilor. Voi trimite maşina s-o ducă la Institutui Medico-Legal, imediat ce veți termina.

Comisarul din cartier îşi trimise agentul jos, unde se formase un mic grup de curioşi.

– Spune-le să plece. Nu sîntem la bîlci.

Desigur, amîndoi erau obişnuiți cu crimele.

Totuşi, erau impresionați, poate mai ales pentru că victima era o femeie foarte în vîrstă, poate şi pentru că nu prezenta răni aparente.

Mai era şi ambianța, care data de la începutul secolului şi chiar din secolul anterior.

Mobilele erau din mahon masiv, foarte grele, admirabil lustruite, iar fotoliile erau tapițate cu un pluş stacojiu, aşa cum mai vezi în unele saloane din provincie. Erau multe bibelouri, la fel şi fotografii înrămate. Acestea erau agățate pe toți pereții acoperiți cu tapet înflorat.

– Nu ne mai rămîne decît să-i aşteptăm pe cei de la Parchet.

– Vor veni imediat. Ne vor trimite un prim- procuror adjunct, însoțit de un grefier. Se va uita un moment în jur şi asta va fi tot.

Într-adevăr, aşa se întîmpla de cele mai multe ori. După care specialiştii puneau stăpînire pe locul crimei cu aparatele lor stînjenitoare.

Uşa se deschise fară zgomot şi Maigret tresări.

Era o fetiță care probabil locuia la alt etaj şi auzise zgomot.

– Vii deseori aici?

– Nu. N-am mai venit niciodată.

– Unde locuieşti?

– Apartamentul de vizavi.

– O cunoşteai pe doamna Antoine?

– O vedeam uneori pe scară.

– Vorbea cu tine?

– Îmi zîmbea.

– Nu ţi-a dat niciodată bomboane, ciocolată?

– Nu.

– Unde e mama ta?

– În bucătărie.

– Du-mă la ea.

Maigret se scuză faţă de confratele lui.

– Anunţă-mă cînd vin cei de la Parchet.

Imobilul era vechi. Pereţii şi tavanele nu mai formau de mult timp unghiuri drepte şi între scîndurelele parchetului apăruseră goluri.

– Mami, un domn vrea să-ţi vorbească.

Femeia ieşi din bucătărie, ştergîndu-şi mîinile pe şorţ. Mai avea puţină spumă lîngă cot.

– Sînt comisarul Maigret. Am văzut-o întîmplător pe fetiţă intrînd pe uşa de vizavi.

Dumneavoastră aţi descoperit cadavrul?

– Care cadavru? Du-te în camera ta, Lucette.

– Al vecinei dumneavoastră.

– A murit? Am zis întotdeauna că o să o păţească într-o zi. La vîrsta ei, nu stai singură.

Probabil că i s-a făcut rău şi n-a putut să strige.

– A fost asasinată.

– N-am auzit nimic. E adevărat că pe chei e mult zgomot.

– N-a murit împuşcată şi nu s-a întîmplat în dimineaţa asta, ci ieri după-amiază sau în cursul serii.

– Biata femeie! Era puţin cam încrezută, dar nu-i purtam pică pentru asta.

– Eraţi în relaţii bune?

– Nu cred că am schimbat zece fraze de şapte ani de cînd ne-am mutat aici.

– Nu ştiţi nimic despre ea?

– Mi se întîmplă s-o văd plecînd dimineaţa.

Iarna purta o pălărie neagră, vara, una albă, şi avea întotdeauna mănuşi, chiar şi cînd se ducea la piaţă. Treaba ei, nu?

– Primea vizite?

– Nu, după cîte ştiu. Staţi puţin. De vreo două-trei ori, am văzut o femeie destul de solidă, cam bărbătoasă, sunînd la uşă.

– În cursul zilei?

– Mai curînd seara. Puțin după cină.

– În ultima vreme, n-ați remarcat vînzoleală în casă?

– Asa e întotdeauna. Oamenii vin şi se duc ca la moară. Portăreasa stă la ea, în fundul curții, şi nu are grija locatarilor.

Se întoarse spre fiica ei, care intrase fără zgomot.

– Ce ți-am spus? Te rog să te întorci imediat în camera ta!

– Voi reveni, pentru că sînt obligat să stau de vorbă cu toți locatarii.

– Presupun că nu se cunoaşte făptaşul?

– Nu.

– Cum a fost descoperită?

– Cineva care locuieşte la etajul doi a zărit uşa întredeschisă. Văzînd că după o oră era tot aşa, femeia a strigat, apoi a intrat.

– Îmi închipui cine e.

– De ce?

– Pentru că e cea mai curioasă din toată casa. Veți vedea că a fost mamaia Rochin.

Pe palier se auziră paşi şi voci, iar Maigret se duse să-i întîmpine pe cei de la Parchet care tocmai sosiseră.

– Pe aici, spuse el. Constatarea a făcut-o doctorul Forniaux, dar e foarte ocupat în dimineața asta şi a fost nevoit să plece.

Adjunctul de prim-procuror era un bărbat înalt şi tînăr, foarte elegant, distins. Se uita în jur cu o privire surprinsă, ca şi cum n-ar fi văzut niciodată un interior de genul acela. Apoi fixă o clipă forma cenuşie ghemuită de pe covor.

– Se stie cum a fost ucisă?

– Prin sufocare.

– Evident, probabil că nu era în stare să opună mare rezistență.

Apoi sosi judecătorul Libart, care privi şi el decorul cu multă curiozitate.

– Te-ai crede într-un film vechi, remarcă el.

Lapointe urcase din nou şi privirea lui o întîlni pe cea a lui Maigret. Nu dădură din umeri, dar gîndeau la fel.

– Cred că ar fi bine să-ți trimit doi-trei agenți ca să-i îndepărteze pe curioşi, propuse comisarul din cartier.

Locatarii formaseră deja un grup pe palier şi pe scară. Oamenii Parchetului se mişcară repede şi cei de la Institutul Medico-Legal luară cadavrul pe o targă.

Lapointe remarcase gravitatea lui Maigret, paloarea feței sale. În urmă cu trei zile, nu cunoştea victima şi nici măcar nu auzise vreodată de ea. Dar, în tulburarea ei, reală sau imaginară, bătrîna apelase la dînsul, nu la altcineva. Încercase să-i vorbească personal, pentru că numai în el avea încredere, şi o revedea abordîndu-l pe trotuar, cu ochii strălucind de admirație.

O crezuse nebună sau pe jumătate nebună.

Totuşi, în sinea lui stăruise o îndoială vagă şi îi promisese că o va vizita. Şi poate că s-ar fi dus chiar în după-amiaza aceea.

Acum era prea tîrziu. Fusese asasinată aşa cum se temuse.

– Să se ia amprentele din toate încăperile, de pe toate obiectele, chiar şi de pe cele care sînt cel mai puţin susceptibile de a fi fost atinse.

Auzi gălăgie pe palier şi întredeschise uşa.

Afară, un agent împiedica un grup de jurnalişti şi fotografi să intre în apartament.

Cineva întinse un microfon spre el.

– Ce fel de crimă e, domnule comisar?

– N-am idee, domnilor. Se poate spune că ancheta n-a început încă.

– Cine e victima?

– O bătrînă.

– Doamna Antoine de Carame, ne-a spus portăreasa. Şi ne-a mai spus că, pe la începutul săptămînii, Poliția Judiciară a venit aici să pună întrebări despre ea. De ce? Aveați motive să credeți că era amenințată?

– Tot ce pot să vă spun este că în acest moment nu ştiu nimic.

– Locuia singură, nu-i aşa? Nu venea nimeni la ea?

– Întocmai, după cunoştința noastră. Dar, uneori, o vizita o nepoată, căreia nu-i ştiu numele. E maseuză şi locuieşte în apropiere, imediat ce treci Pont-Neuf.

Cei de la radio înregistraseră această scurtă declarație. Urma să apară şi în ziarele de după-amiază. Atunci existau toate şansele ca nepoata să se prezinte singură la poliție.

– Nu putem fotografia interiorul?

– Încă nu. În apartament lucrează cei de la

Criminalistică. Acum vă rog să eliberați palierul şi scara.

*

– Vă aşteptăm în curte.

Maigret închise uşa şi vizită în sfîrşit tot apartamentul. Salonul dădea spre exterior.

Doamna Antoine fusese agresată acolo, probabil la întoarcerea din plimbarea ei obişnuită în grădina Tuileries.

Intra cineva în apartament în absența sa, după cum bănuise ea? Probabil. Dar ce căuta acolo? Ce ar fi putut exista în acel apartament ca să justifice atîta perseverență?

Probabil că bătrîna venise acasă mai devreme ca de obicei şi intrusul, surprins, o atacase.

Oare asta nu însemna că îl cunoştea? Altfel, vizitatorul n-ar fi fugit? Chiar trebuia s-o omoare?

– Amprente?

– Pînă acum, doar ale bătrînei. În plus, pe masa din salon, amprentele doctorului. Pe astea am început să le cunoaştem.

Salonul avea două ferestre şi, ca toate încăperile de la etaj, avea tavanul scund. O uşă dădea spre o sufragerie la fel de desuetă ca restul apartamentului şi ca locatara lui. Într-un colț, pe o măsuță, se afla o plantă ornamentală enormă, într-un ghiveci de lut învelit în pînză.

Peste tot domnea aceeaşi ordine, aceeaşi curățenie meticuloasă.

Sufrageria avea doar o fereastră şi, în fața acesteia, o uşă dădea spre bucătărie. Cutia pentru pîine conținea o baghetă încă proaspătă, în frigider, Maigret găsi cîteva pachețele. Unul conținea o felie de jambon. Altul, o jumătate de cotlet. Mai văzu o salată şi o sticlă cu lapte pe jumătate plină.

Mai rămăsese o singură încăpere care, ca şi bucătăria, dădea spre curte: dormitorul. Acolo trona un şifonier imens cu oglindă, din lemn de nuc, iar patul era tot din nuc, ca şi celelalte mobile. Covorul era vag oriental, decolorat şi uzat.

Totul avea un anumit aer de demnitate. Probabil că după-amiază va trebui să revină ca să studieze obiectele unul cîte unul, inclusiv conținutul dulapurilor şi sertarelor.

– Am terminat, şefule.

Fotografii îşi strîngeau aparatele. Nu găsiseră amprente noi.

Maigret îi dădu instrucțiuni agentului să nu lase pe nimeni să intre, cu excepția inspectorului pe care avea să-l trimită el. Apoi coborî scara întunecoasă, cu trepte tocite, cu balustrada lustruită de două-trei secole de folosire.

În curte, jurnaliştii şi fotografii se luptau cu portăreasa, care le răspundea pe un ton repezit. Lapointe îl urma pe comisar fără să spună nimic. Şi el era impresionat. O revedea pe doamna Antoine în micul birou unde o primise şi unde ajunsese la concluzia că nu era întreagă la minte.

Negustorul de păsări, domnul Caille, dacă era să te iei după numele scris cu vopsea pe vitrină, stătea lîngă coliviile sale, purtînd un halat lung din pînză cenuşie.

– Îmi dați voie să dau un telefon?

– Cu plăcere, domnule comisar.

Zîmbea cu un aer şiret, foarte mîndru că îl recunoscuse pe Maigret. Telefonul se afla în magazin, unde, pe lîngă alte colivii, puteai vedea şi peşti roşii în acvarii. Un bătrîn, tot în halat cenuşiu, le dădea de mîncare.

– Alo! Lucas? Ar trebui să-mi trimiți pe cineva pe cheiul Megisserie, la numărul 8 bis.

Janvier? Foarte bine. Să intre în apartament şi să nu lase pe nimeni înăuntru. Sun-o pe soția mea şi spune-i că nu vin la masă.

Închise şi se întoarse spre bătrînul negustor de păsări.

– Locuiți de mult timp în imobil?

– De cînd s-a instalat aici tatăl meu. Aveam vreo zece ani.

– Deci ați cunoscut-o pe doamna Antoine de cînd s-a mutat în casă?

– Sînt vreo patruzeci de ani de-atunci. Primul ei soț, domnul de Carame, încă trăia. Era un bărbat frumos, cu prestanță. Ocupa un post important la Primărie şi, cînd se organiza acolo o petrecere, ne dădea întotdeauna bilete.

– Frecventau multă lume în vremea aceea?

– Vreo două-trei cupluri de prieteni veneau aproape săptămînal să joace cărți.

– Cum arăta doamna Antoine?

– Minionă, drăguță. Dar vedeți ce înseamnă soarta omului! Cînd o vedeai cît era de plăpîndă, ai fi zis că nu era îndeajuns de sănătoasă ca să trăiască pînă la adînci bătrîneți. El, în schimb, era un bărbat corpolent pe care nu l-am văzut niciodată bolnav. Un om de viață.

Numai că el a murit, brusc, în biroul lui, iar soția sa încă trăia ieri.

– S-a recăsătorit repede?

– O, nu! A stat singură aproape zece ani.

Apoi l-a întîlnit nu ştiu unde pe acest domn

Antoine, cu care s-a căsătorit în cele din urmă.

N-am nimic cu dînsul. Cu siguranță că era un om de treabă, dar nu avea prestanța primului soț. Lucra la Bazarul Primăriei, unde mi se pare că era şef de raion. Era văduv. Îşi amenajase sus un mic atelier, unde meşterea, pentru că asta era pasiunea lui. Nu era prea vorbăreț. Bună ziua, bună seara. Nici de ieşit nu prea ieşeau. Avea o maşină şi duminica îşi ducea soția la țară. Vara, plecau undeva pe lîngă Etretat.

– Mai sînt locatari care i-au cunoscut la fel de bine?

– Mă tem că sînt ultimul. Toți au murit unul după altul şi alții s-au mutat în locul lor.

Nu mai văd pe nimeni dintre cei vechi.

– L-ai uitat pe domnul Crispin, tată, interveni fiul, rămas în prag.

– Ai dreptate, dar, nemaivăzîndu-l, mi-e greu să-mi imaginez că mai trăieşte. E neputincios de cinci ani de zile. Ocupă două camere la etajul cinci; portăreasa îi duce de mîncare şi îi face menajul.

– Era prieten cu familia Antoine?

– Stati să-mi amintesc. Vine un moment cînd totul devine confuz. S-a mutat aici la puțin timp după ei. Aşadar, domnul Carame încă trăia. Nu cred că s-au vizitat în acea perioadă.

Abia mai tîrziu, după ce doamna Carame s-a căsătorit cu domnul Antoine, l-am văzut destul de des cu dînsul. Lucra tot în comerț. Cred că se ocupa cu pasmanteria şi lucra undeva pe strada Sentier.

– Mulțumesc, domnule Caille.

Între timp, sosise şi Janvier.

– Ai mîncat de prînz?

– Am mîncat ceva. Dumneavoastră?

– O să iau masa cu Lapointe. Tu urcă la primul etaj şi instalează-te în apartament. Nu atinge nimic, nici cel mai neînsemnat bibelou.

Vei vedea puțin mai tîrziu de ce. A! O singură persoană va trebui lăsată să intre, dacă vine: nepoata.

După zece minute, Maigret şi Lapointe stăteau la o masă de la braseria Dauphine.

– Un mic aperitiv? întrebă patronul.

– Nu. Adu-ne repede o carafă cu vin. Ce-ai de mîncare?

– Cîrnăciori de porc aduşi din Auvergne chiar în dimineața asta.

Maigret comandă înainte file de hering.

– Tu ce crezi? întrebă Maigret cu o voce uşor înăbuşită.

Lapointe nu ştia ce să răspundă.

– N-aş fi crezut nici în ruptul capului că spune adevărul. Aş fi jurat că sînt doar închipuiri, cum li se întîmplă atît de des celor în vîrstă.

– Dar a murit.

– Şi, dacă uşa n-ar fi rămas întredeschisă, ar fi fost descoperită după mai multe zile. Îşi cunoştea asasinul, altfel n-ar fi fost nevoit s-o ucidă.

– Mă întreb ce căuta.

– Cînd vom afla, dacă vom afla, atunci ancheta va fi ca şi terminată. După masă, vom merge să examinăm apartamentul metru cu metru. Obligatoriu, asasinul voia neapărat să ia ceva. Ceva greu de găsit, deoarece a scotocit de mai multe ori apartamentul.

– Şi dacă a găsit în sfirşit ce căuta?

– Atunci, nu ne mai rămîn multe şanse să punem mîna pe el. Va trebui să stăm de vorbă şi cu locatarii. Cîte etaje are imobilul?

– Şase, plus mansarda.

– La două apartamente în medie pe etaj…

Vinul era perfect, la fel şi cîrnăciorii cu cartofi prăjiți.

– Totuşi, nu înțeleg ceva. Doamna Antoine avea optzeci şi şase de ani. Era văduvă de doisprezece ani. De ce abia acum a început cineva să-i scotocească apartamentul? Ceea ce căuta asasinul se afla în posesia ei doar de puțin timp? în acest caz, bătrîna ar fi ştiut. Dar ți-a spus că n-are habar ce ar putea să aibă cineva cu ea.

– Părea la fel de surprinsă ca şi noi.

– Soții ei nu erau nişte oameni misterioşi.

Dimpotrivă. Amîndoi erau reprezentativi pentru francezul mediu, unul mai tipic decît celălalt.

Maigret îi făcu semn patronului:

– Două cafele, Leon!

Cerul era la fel de albastru, iar aerul la fel de proaspăt. Pe cheiuri se plimbau turişti cu aparate de fotografiat agățate de gît.

Maigret şi Lapointe se întoarseră la locul crimei. Un singur jurnalist se mai plimba prin curte.

– Evident, nu aveți nimic pentru mine? murmură el cu amărăciune.

– Nimic pînă în prezent.

– Cu vreo zece minute în urmă, a urcat o femeie, dar n-a vrut să-mi spună cine e.

Puțin mai tîrziu, Maigret şi Lapointe făceau cunoştință cu ea. Era o persoană destul de solidă, bărbătoasă, care părea să aibă patruzeci şi cinci - cincizeci de ani. Stătea într-un fotoliu din salon şi Janvier nu părea să fi încercat s-o tragă de limbă.

– Sînteți comisarul Maigret?

– Da. Şi vi-i prezint pe doi dintre inspectorii mei.

– Sînt Angele Louette.

– Doamnă?

– Nu. Domnişoară. Deşi am un fiu de douăzeci şi cinci de ani. Dar nu mi-e ruşine.

– Doamna Antoine era mătuşa dumneavoastră?

– Era sora mamei mele. Sora cea mare.

Totuşi, mama ne-a părăsit prima, de mai bine de zece ani.

– Locuiți cu fiul dumneavoastră?

– Nu, singură. Am un mic apartament pe strada Saint-Andre-des-Arts.

– şi fiul?

– Cînd ici, cînd colo. Acum cred că e pe

Coasta de Azur. E muzician.

– Cînd v-ați văzut mătuşa ultima dată?

– Să fie vreo trei săptămîni de atunci.

– Veneati des?

– O dată pe lună sau la două luni.

– Vă înțelegeați bine cu ea?

– Nu ne certam.

– Adică?

– Între noi nu exista nici un fel de intimitate. Mătuşa mea era o femeie bănuitoare. Îşi închipuia cu siguranță că veneam s-o văd ca să rămîn în relații bune cu ea şi s-o moştenesc.

– Avea bani?

– Economii, evident. Dar nu cred că era vorba de o sumă mare.

– Avea un cont în bancă?

– Nu mi-a pomenit nimic despre asta. Îmi spunea mai cu seamă s-o îngrop în acelaşi mormînt cu primul ei soţ, care avea un loc de veci la cimitirul Montparnasse. În fond, cred că s-a recăsătorit ca să nu stea singură. Era încă tînără. Nu ştiu unde l-a întîlnit pe unchiul

Antoine. Într-o zi, m-a anunţat că se va recăsători şi mi-a cerut să-i fiu martor...

Maigret nu pierdea nici un cuvînt din ce spunea ea şi îi făcuse semn lui Lapointe, care îşi scosese carneţelul din buzunar, să nu noteze nimic. Era genul de femeie de la care n-ai fi aflat probabil mare lucru dacă ai fi supus-o unui interogatoriu oficial.

– Spuneţi-mi, domnişoară Louette, mătuşa dumneavoastră avea motive să-i fie teamă pentru viata ei?

– Nu, după cîte ştiu.

– Nu v-a vorbit niciodată despre un vizitator misterios?

– Niciodată.

– I se întîmplă să vă telefoneze sau să vă viziteze?

– Nu. Eu veneam din cînd în cînd să mă asigur că e sănătoasă şi n-are nevoie de nimic.

Mă îngrijora faptul că o ştiam singură. Putea să i se întîmple orice şi nimeni nu ar fi ştiut.

– Nu s-a gîndit să-şi ia o slujnică?

– Şi-ar fi putut permite fără probleme, din cele două pensii pe care le avea. Am insistat să nu mai stea singură, dar nu accepta nici măcar ajutorul unei menajere. Vedeţi cum îşi ţinea apartamentul. Nu e fir de praf!

– Sînteţi maseuză, parcă?

– Da. Am destulă clientelă. Nu mă plîng.

– şi tatăl fiului dumneavoastră?

– M-a părăsit înainte să nasc. M-am bucurat, pentru că mă înşelasem în privinţa lui. Am făcut o boacănă, cum se spune. Nu mai ştiu nimic de el şi probabil că nici nu l-aş mai recunoaşte dacă l-aş întîlni pe stradă.

– Fiul dumneavoastră a fost aşadar declarat cu tată necunoscut şi vă poartă numele?

– Da. Îl cheamă Emile Louette. De cînd a început să cînte la chitară prin cabarete îşi zice Billy.

– Sînteţi în relaţii bune cu el?

– Vine să mă vadă din cînd în cînd, mai ales cînd are nevoie de bani. E foarte boem, dar e băiat bun.

– Îşi vizita şi mătuşa?

– Mă însoțea cînd era mic. Cred că n-a mai văzut-o de la cincisprezece-şaisprezece ani.

– Ar fi putut să-i ceară şi ei bani.

– Nu e genul lui. Mie, da. Pentru că sînt mama lui, dar nu şi altora. E prea mîndru.

– Cunoaşteți bine apartamentul?

– Destul de bine.

– Unde stătea de cele mai multe ori mătuşa dumneavoastră?

– În acest fotoliu, lîngă fereastră.

– Cum îşi petrecea zilele şi serile?

– Mai întîi se ocupa de menaj şi făcea piața.

Apoi gătea, pentru că nu se mulțumea cu o bucată de carne rece pe un colț de masă. Chiar dacă era singură, mînca în sufragerie, niciodată fără față de masă.

– Ieşea mult din casă?

– Cînd era frumos, se aşeza pe o bancă.

– Citea?

– Nu. Se plîngea că, din cauza ochilor, obosea cînd citea. Se uita la trecători, la copiii care se jucau pe alee. Aproape întotdeauna avea pe buze un zîmbet vag, puțin melancolic. Se gîndea probabil la trecut.

– Nu vă făcea confidențe?

– Ce ar fi putut să-mi spună? Viața ei era foarte simplă.

– Nu avea prietene?

– Vechile ei prietene muriseră şi nu voia să-şi facă altele noi. şi, acum îmi vine în minte, chiar din cauza asta a schimbat banca.

– Cînd a fost asta?

– Anul trecut, pe la sfirşitul verii. Se aşeza întotdeauna pe aceeaşi bancă în grădina

Tuileries. Într-o zi, a zărit o femeie cam de vîrstă ei care a întrebat-o dacă locul de lîngă ea era liber. A trebuit să răspundă că da. Nu poți reține locuri pe băncile publice. Femeia aceasta a început să-i vorbească din prima zi, să-i spună că era de origine rusă şi că fusese o mare dansatoare... A doua zi, mătuşa mea a găsit-o în acelaşi loc şi, preț de mai bine de o oră, străina i-a povestit despre vechile ei succese. Locuise mult timp la Nisa. Vorbea întruna despre asta şi se plîngea de clima de la Paris. E unul dintre puținele evenimente pe care mi le-a povestit mătuşa mea. „îmi plăcea tare mult banca mea!", a spus ea, oftînd. „Am fost nevoită nu numai s-o schimb, ci să schimb şi locul în grădină, pentru că aş fi găsit-o lîngă mine."

– Această femeie a venit vreodată aici?

– Nu, după cîte ştiu. Şi, după cum o cunosc pe mătuşa mea, cu siguranță că n-a invitat-o.

– În concluzie, nu aveți idee cine ar putea fi asasinul.

– Nu, domnule comisar. Ce să fac pentru înmormîntare?

– Lăsati-mi numărul de telefon şi vă sun eu. Apropo, aveți cumva o fotografie destul de recentă cu mătuşa dumneavoastră?

– Ultima datează de mai bine de doisprezece ani şi a fost făcută de unchiul meu Antoine.

Sunați-mă cel mai bine seara, pentru că ziua sînt în general la cliente.

La poarta dinspre stradă stătea în permanență un agent.

– Ce părere aveți despre ea, şefule?

– Vorbeşte de bunăvoie şi fără ezitări.

Janvier se uita cu mirare în jur.

– Tot apartamentul arată la fel?

– Da. Dormitorul e chiar puțin mai desuet.

Lapointe! Tu cunoşti mai bine casa, aşa că o să suni la fiecare uşă. Întrebi locatarii dacă o întîlneau pe bătrînă, ce relații aveau cu ea, dacă au văzut vizitatori intrînd în apartament.

În salon se afla un singur obiect modern, un televizor, în fața fotoliului acoperit cu o husă înflorată.

– Acum, vom cerceta totul metodic, reținînd locul fiecărui obiect, îi spuse Maigret lui Janvier.

A început să se îngrijoreze tocmai pentru că a găsit obiecte uşor mişcate din loc.

Parchetul, cu plăcile distanțate din cauza vechimii, nu era acoperit cu un covor mare, ci cu mai multe covoraşe, unul dintre ele fiind aşezat sub cele trei picioare ale mesei rotunde.

Dădură la o parte masa, ridicară covorul şi se asigurară că nu ascundea nimic. Puseră apoi la loc masa rotundă, acoperită cu o față de masă lucrată sub formă de plasă. Avură mare grijă să pună la loc modestele obiecte mişcate: o scoică mare pe care scria Dieppe, o păstoriță din porțelan, un şcolar din bronz fals, cu ghiozdanul în spinare, purtînd un costum de marinar...

Pe cămin, se aliniau mai ales fotografii ale celor doi bărbați, ale celor doi soți care, s-ar fi zis, ajunseseră să se confunde în mintea bătrînei.

Unul dintre ei, cu fața plină, aproape grasă, era imberb şi alesese o poziție avantajoasă. Cu siguranță că era şeful de birou de la Primărie.

Celălalt, mai şters, purta mustață grizonantă. Era genul de om pe care îl întîlneşti cel mai mult în metrou şi în autobuze. Ar fi putut fi funcționar, contabil, dar la fel de bine sef de echipă sau vînzător într-un mare magazin, ceea ce şi era. Zîmbea şi zîmbetul lui era sincer.

Intuiai că fusese mulțumit de existența lui.

– Auzi, Janvier? Cum a intrat nepoata?

Avea cheie?

– Nu. A sunat şi eu i-am deschis usa.

– Mobila asta e încuiată. Trebuie să existe o legătură de chei pe undeva.

Căută în primul rînd în poşeta din piele albă a bătrânei, pe care o scosese probabil din şifonier în primele zile de primăvară. Dar nu găsi ruj de buze, ci doar pudră de orez compactă, uşor albăstruie. Batista brodată purta inițiala L, iar cei doi polițişti aveau să descopere puțin mai tîrziu că pe doamna Antoine o chema

Leontine.

Nu avea țigări. Era evident că nu fuma. O

punguță cu bomboane sub formă de viorele cristalizate în zahăr, cumpărată din strada Rivoli.

Bomboanele erau probabil acolo de mult timp, pentru că se lipiseră una de alta.

– Uite cheile!

Era aproape sigur că le va găsi în geanta pe care o avea mereu cu ea. Găsi trei chei de la mobile şi cheia de la o încăpere, precum şi pe cea a uşii de la intrare.

– A descuiat şi a pus la loc cheile în geantă înainte de a deschide uşa. Altfel, cheile ar fi rămas în broască sau le-am fi găsit pe jos. După ce şi-a pus geanta pe fotoliu, a fost atacată.

Maigret vorbea maşinal, mai mult pentru sine decît pentru inspectorul Janvier. Nu reuşea să scape de un anumit sentiment de stînjeneală. Şi chiar dacă ar fi venit în ajun, ce ar fi schimbat asta? Nu ar fi găsit destule elemente ca să se impună o supraveghere a apartamentului douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. Iar asasinul, neştiind despre vizita lui, ar fi acționat tot aşa.

Maigret încercă rînd pe rînd cheile mici pe broasca unui sertar pînă cînd o găsi pe cea potrivită.

Sertarul era plin de hîrtii şi de fotografii, în dreapta, văzu un livret de economii pe numele Leontine Antoine, domiciliată pe cheiul

Megisserie, cu o sumă de zece mii de franci.

Erau doar depuneri, nici o retragere, şi începuseră cu douăzeci şi cinci de ani în urmă. De aceea, sub numele Antoine, fusese trecut numele

Carame.

Douăzeci şi cinci de ani de viață, de economii. Piața, dimineața. Băncile parcului, după-amiaza! Şi poate că, atunci cînd ploua, sala de cinematograf?

Un alt carnet de depuneri era cel al unei agenții de la Societe Generale. Suma era de douăzeci şi trei de mii două sute de franci. De aici fuseseră retraşi două mii cinci sute de franci cu cîteva zile înainte de ultimul Crăciun.

– Cifra nu-ți spune nimic?

Janvier scutură din cap în semn că nu.

– Televizorul. Aş pune prinsoare că asta şi-a cumpărat cu cei două mii cinci sute de franci, în fond, şi-a făcut un cadou de Crăciun.

Şi mai era o retragere, cu doisprezece ani în urmă, care probabil corespundea cu funeraliile celui de-al doilea soț.

Cărți poştale. Cele mai multe erau semnate

Jean. Fuseseră trimise din diferite oraşe din

Franța, Belgia şi Elveția, probabil cu ocazia unor congrese. Scrisul era frumos, puțin rotunjit, iar textul mereu acelaşi:

Cu afecțiune, Jean

Jean era Carame. Antoine călătorise mai puțin singur şi de la el nu găsi nici o carte poştală, în schimb, erau multe fotografii, fie cu el singur, fie împreună cu soția. Aparatul, destul de complicat, se afla în acelaşi sertar.

Se părea că soții Antoine schimbau în fiecare an locul în care îşi petreceau vacanța şi, în plus, adorau excursiile. Fuseseră la Quimper, La Baule, Arcachon, Biarritz. Fuseseră şi în

Masivul Central şi poposiseră pe Coasta de

Azur.

Vîrstă diferea de multe ori de la o poză la alta şi ai fi putut face o clasare cronologică.

Erau şi cîteva scrisori, îndeosebi de la Angele

Louette, nepoata care era maseuză. Tot din provincie erau trimise.

Eu şi Emile petrecem aici o vacanță plăcută.

Emile e acum băiat mare şi se plimbă toată ziua printre dune.

În sertar era o singură fotografie a acestui

Emile care acum îşi zicea Billy. Avea cincisprezece ani şi privea drept în față cu aerul că sfidează întreaga lume.

– Nimic secret, nimic neaşteptat, spuse

Maigret, oftînd.

Pe o măsuță se aflau creioane, tocuri, o gumă şi hîrtie de scrisori fară nume sau inițiale. Probabil că bătrîna Leontine nu scria prea des. Şi cui i-ar fi scris?

Supraviețuise celor pe care îi cunoscuse.

Nu-i mai rămăseseră decît nepoata şi nepotul, de care aminteau doar o fotografie şi o mențiune într-o scrisoare veche trimisă de mama lui.

Cercetară cu atenție şi bucătăria, iar Maigret remarcă ustensile pe care nu le cunoştea şi care nu păreau să provină din comerț. De exemplu, o cheie de desfăcut cutiile de conserve de un model foarte perfecționat, precum şi un mic aparat, foarte simplu, dar ingenios, pentru curățat cartofii.

Apoi înţeleseră, cînd deschiseră, de cealaltă parte a culoarului, cămăruţa, folosind a doua cheie. Era o încăpere în afara apartamentului, a cărei lucarnă dădea spre curte. Înăuntru se afla un banc de tîmplărie şi pereţii erau plini cu unelte agăţate în ordine.

Acolo îşi cultiva taica Antoine pasiunea pentru meşterit. Într-un colţ, pe o scîndură, erau stivuite reviste tehnice, iar într-un sertar se aflau caiete cu schiţe, inclusiv cea a aparatului de curătat cartofi.

Cîţi oameni ca el, cîte cupluri ca al lor nu trăiau printre milioanele de parizieni! Vieţi modeste, liniştite, ordonate.

Singurul lucru care nu se potrivea era moartea acelei bătrînele măruntele, cu ochii de un cenuşiu atît de deschis.

– Ne-au mai rămas dormitorul şi dulapurile.

În dulapul cu haine găsiră un mantou de iarnă din astrahan, altul din stofă de lînă neagră, două rochii groase, dintre care una mov, şi trei-patru rochii de vară.

Nici o haină bărbătească. Probabil că, după ce-i murise al doilea soţ, bătrîna se debarasase de lucrurile lui, doar dacă nu le depozitase în vreuna dintre mansarde sau într-o parte a podului. Trebuia s-o întrebe pe portăreasă.

Totul era curat şi bine rînduit, cu hîrtie albă pe fundul sertarelor.

Numai cea de pe fundul sertarului din noptieră avea o pată destul de mare, de grăsime sau de ulei, deşi sertarul era gol.

Intrigat, Maigret îi ceru şi lui Janvier să miroase.

– Ce crezi că e?

– Grăsime.

– Da, dar nu orice grăsime. A servit la ungerea unei arme. Bătrîna avea un revolver sau un pistol în sertarul ăsta.

– şi unde o fi?

– Nu l-am văzut în apartament, deşi am căutat prin toate colţişoarele. Iar pata pare recentă. Oare persoana care a ucis-o pe bătrînă...

Era greu de crezut că asasinul, bărbat sau femeie, se gîndise să ia revolverul.

Pata pe care o descoperiseră în ultima clipă punea totul sub semnul întrebării.

Oare arma o cumpărase bătrîna ca să se apere la nevoie? Puţin probabil. Aşa cum o văzuse

Maigret, probabil că mai curînd îi era teamă de armele de foc. De altfel, nu şi-o imagina intrînd în magazinul unui armurier, cerînd un pistol şi coborînd în subsol să-l încerce.

La urma urmelor, de ce nu? Nu fusese surprins de energia ei? Era firavă, cu încheietura mîinilor nu mai groasă decît cea a unui copil, dar îşi întreţinea

apartamentul la fel de bine cum ar fi făcut-o cea mai bună menajeră, dacă nu şi mai bine.

– Probabil că i-a rămas de la unul dintre soti.

– Dar ce s-a întîmplat cu arma? Să nu uiți să dai hîrtia asta la laborator ca să analizeze materia grasă. Sînt sigur dinainte de răspuns.

Auziră o sonerie şi Maigret se uită instinctiv după telefon.

– A sunat cineva la uşă, spuse Janvier.

Se duse să deschidă. În prag apăru Lapointe, care părea extenuat.

– Ai stat de vorbă cu toți locatarii?

– Toți care erau acasă. Partea simpatică e că abia dacă m-au lăsat să le pun întrebări. Ei mă chestionau pe mine. Cum a murit? Ce armă s-a folosit? De ce nu s-a auzit împuşcătura?

– Spune tot.

– În apartamentul de deasupra acestuia locuieşte un celibatar de vreo şaizeci de ani, care se pare că e un istoric destul de cunoscut.

Am văzut cărți scrise de el în bibliotecă. Nu prea iese din casă. Are un cățeluş şi o guvernantă vine în fiecare dimineață să facă menajul şi să-i pregătească de mîncare. Am zis „guvernantă" pentru că aşa i-a spus el. Am şi văzut-o.

O cheamă domnişoara Elise şi e plină de demnitate. Apartamentul celibatarului e aproape la fel de demodat ca ăsta, dar are mai mult gust.

La un moment dat, mi-a spus: „Măcar dacă nu şi-ar fi cumpărat afurisitul ăla de televizor! îl ținea deschis aproape în fiecare seară pînă la ora unsprezece. Iar eu, care mă scol la şase dimineața ca să-mi fac plimbarea...".

Şi Lapointe adăugă:

– N-a vorbit niciodată cu ea. Locuieşte de douăzeci de ani în casa asta. Cînd se întîlneau pe scară, doar se salutau. Îşi aminteşte de soțul ei, pentru că şi el făcea zgomot. Se pare că are un atelier cu o mulțime de ustensile, iar seara era auzit bătînd cuie, tăind cu ferestrăul, rindeluind...

– Şi apartamentul de vizavi?

– N-am găsit pe nimeni. Am coborît să întreb portăreasa. Mi-a spus că acolo locuieşte un cuplu de tineri. Bărbatul lucrează ca inginer de sunet în cinematografie, iar soția lui se ocupă cu montarea filmelor. Cel mai adesea iau masa de seară în oraş şi vin acasă tîrziu. Şi se scoală tot tîrziu, pentru că munca lor începe pe la amiază.

– La etajul trei?

Lapointe îşi consultă notițele.

– Familia Lapin. I-am văzut doar pe bunică şi pe bebeluş. Femeia lucrează la un atelier de cămăşi de pe strada Rivoli, iar soțul e agent de asigurări. Călătoreşte mult.

– Şi celălalt apartament?

– O clipă! Am stat de vorbă cu bunica şi ea mi-a spus: „Nu, domnule, nu ne frecventam.

Femeia asta era prea vicleană pentru mine.

Dovadă felul în care a procedat cu cei doi soţi.

şi eu sînt văduvă. Dar m-am remăritat cumva?

Am continuat să trăiesc cu alt bărbat în acelaşi apartament, cu aceleaşi mobile?"

Lapointe îşi aruncă din nou ochii pe carneţel.

– Părintele Raymond. Nu ştiu din ce ordin face parte. E foarte în vîrstă şi practic nu mai iese din casă. Nu ştia că ar exista o Leontine

Antoine, fostă Leontine de Carame... Trec la etajul de deasupra. Un apartament gol, care va fi ocupat în cincisprezece zile. Îl zugrăvesc, încercînd să-l facă să arate ca nou. E vorba de un cuplu de vreo patruzeci de ani şi. cu doi copii la liceu. Am fost şi la bătrînul căruia îi face menajul portăreasa. Se deplasează într-un scaun cu rotile, pe care îl manevrează cu o abilitate extraordinară. Credeam că voi descoperi un om deprimat, posac, dar am găsit o fiinţă plină de bună dispoziţie. „Prin urmare, a fost ucisă!", a exclamat el. „în casa asta nu s-a mai întîmplat nimic de cincizeci de ani, dacă nu de mai mult. În sfîrşit, avem un asasinat!

Se cunoaşte vinovatul? Presupun că n-a fost o crimă pasională?"

Lapointe adăugă:

– Şi l-a pufnit rîsul. Jubila. Dacă ar fi putut să coboare, probabil că ar fi cerut voie să viziteze locul crimei. Vizavi de el locuieşte o femeie cumsecade, doamna Blanche, care are vreo şaizeci de ani şi e casieră la o braserie. N-am dat ochii cu ea, pentru că vine acasă abia pe la miezul nopţii.

O întreagă lume care trăia în acelaşi imobil.

Bătrîna de la primul etaj fusese asasinată şi asta producea prea puţină tulburare.

„Cum a fost ucisă? Cine e făptaşul? De ce n-a strigat?"

Cei mai mulţi se salutau între ei pe scară, dar nu vorbeau unul cu altul. Fiecare trăia în pătrăţica lui, cu uşa bine închisă.

– Rămîi aici pînă cînd îţi trimit pe cineva să te schimbe, îi spuse Maigret lui Janvier. Poate părea ridicol, dar am impresia că bărbatul sau femeia care a scotocit atîta prin apartament ar putea să revină.

– Trimiteţi-l pe Torrence, dacă e liber. Îi place la nebunie să se uite la televizor.

Maigret luă cu el foaia de hîrtie pătată de ulei sau de grăsime. Ajuns la Poliţia Judiciară, urcă direct la Moers.

– Te rog să pui pe cineva să examineze pata asta.

Moers mirosi, se uită la Maigret ca şi cum ar fi vrut să-i spună că era foarte simplu şi duse hîrtia unuia dintre specialiştii care lucrau în încăperea imensă cu tavanul în pantă.

– Este exact ce bănuiam. Unsoare pentru puşcă.

– Voi avea nevoie de o analiză oficială, pentru că e singurul indiciu pe care îl deținem pînă acum. Cît e de veche?

– O să vă spună omul meu, dar mai are nevoie de puțin timp.

– Mulțumesc. Să-mi trimiți rezultatele.

Coborî în biroul lui, de unde trecu în cel al inspectorilor. Torrence era acolo, ca şi Lapointe, care îşi scria deja raportul după notițele din carnețel.

– Auzi, Torrence, nu ți-e foame?

Solidul Torrence părea uluit.

– La cinci după-amiaza?

– Probabil că mai tîrziu nu vei mai avea timp să mănînci. Te duci să iei masa sau cumperi sandvişuri. Apoi îl schimbi pe Janvier în apartamentul de la primul etaj al imobilului de pe cheiul Megisserie. Trimit pe cineva să te înlocuiască mîine la prima oră. Vei găsi cheile pe masa rotundă din salon. Ai mare grijă, pentru că asasinul are şi el o cheie, aşa încît nu a avut nevoie să forțeze usa.

– Credeți că va reveni?

– Cazul ăsta e atît de ciudat, încît orice e posibil.

Maigret îl sună pe doctorul Forniaux.

– Ați avut timp să faceți autopsia?

– Tocmai voiam să-mi scriu raportul. Ştiți că femeia asta, aşa firavă cum era, ar fi fost în stare să trăiască o sută de ani? Organele ei sînt într-o stare la fel de bună ca ale unei tinere. A

fost sufocată, după cum am bănuit. Cred că pot să adaug că asasinul a folosit un fular sau o pînză conținînd fire roşii, pentru că am găsit unul dintre aceste fire între dinții ei. A încercat să muşte. Cu siguranță că s-a zbătut înainte de a muri din lipsă de oxigen.

– Mulțumesc, doctore. Aştept raportul.

– Îl veți avea mîine la prima oră.

Leontine Antoine nu era băutoare, deoarece în apartamentul ei nu găsiseră nici vin, nici alcool. Mînca multă brînză. Aceste detalii îi reveneau în minte comisarului în timp ce privea traficul de pe podul Saint-Michel. Un şir de şlepuri trecea pe sub pod, tras de un remorcher care avea o imensă treflă albă pictată pe coş.

Trandafiriul cerului bătea puțin în albastru, frunzele copacilor erau încă de un verde crud, iar păsările ciripeau pe neîntrecute.

În acel moment, agentul care o remarcase primul pe bătrînă ceru să fie primit de comisar.

– Nu ştiu dacă asta vă poate interesa. Tocmai am văzut fotografia în ziar. O cunosc pe femeia asta. Vreau să spun că am mai văzut-o în urmă cu aproape o săptămînă. Eram de gardă la intrare. S-a tot plimbat pe trotuar, uitîndu-se la ferestre, apoi în curte. Credeam că o să mă întrebe ceva, dar a plecat fără să spună nimic. A revenit a doua zi, cînd şi-a făcut curaj şi a intrat în curte. N-am intervenit. Am crezut că e o turistă ca atîtea altele... Ziua următoare, n-am mai fost de gardă, dar Lecoeur, care mă înlocuise, a văzut-o intrînd în curte şi îndreptîndu-se fără ezitare spre uşa Poliției

Judiciare. N-a întrebat-o dacă are convocare, pentru că părea foarte hotărîtă.

– Mulțumesc. Fă-mi un raport. La fel şi

Lecoeur.

Aşadar, dăduse tîrcoale Politiei Judiciare înainte de a se hotărî să ceară să fie primită de comisarul Maigret. Dar acesta i-l trimisese pe

Lapointe, pe care ea îl crezuse un moment fiul lui.

Ceea ce n-o împiedicase, mai tîrziu, să-l aştepte pe comisar pe trotuar.

Bătrînul Joseph bătu la uşă - îl recunoşteai după felul în care o făcea - şi o deschise înainte de a primi răspuns.

Îi întinse o fişă pe care scria: Billy Louette.

Numai că maseuza afirmase, cu cîteva ore în urmă, că fiul ei se afla undeva pe Coasta de Azur.

– Zi-i să intre, Joseph.

– Presupun că m-ați căutat?

– Nu încă. Mama dumitale mi-a spus că eşti pe Coasta de Azur.

– Ce nu spune mama!... Pot să fumez?

– Dacă vrei.

Tînărul nu era impresionat că se afla la

Poliția Judiciară şi se uita la Maigret ca la un funcționar oarecare.

Comportamentul lui nu avea totuşi nimic sfidător sau ostentativ. Avea părul roşcat destul de lung, dar nu se putea spune că e un hippie.

Peste cămaşa în carouri purta o vestă din piele de căprioară. Avea pantaloni de velur bej şi în picioare mocasini.

– Cînd am citit în ziar ce i s-a întîmplat mătusii mele, mi-am zis imediat că veti încerca să stati de vorbă cu mine.

– Îmi pare bine că ai venit.

Nu semăna deloc cu maseuza. În timp ce ea era înaltă şi solidă, cu umeri de bărbat, el era mic de statură şi destul de slab, cu ochii de un albastru-movuliu. Maigret se aşeză la birou şi îl invită să ia loc în fotoliul din fata lui.

– Mulțumesc. Ce i s-a întîmplat de fapt bătrînei? Ziarele nu spun mare lucru.

– Spun ceea ce ştim: că a fost asasinată.

– S-a furat ceva?

– Aparent, nu.

– De altfel, nu ținea niciodată mulți bani în casă.

– De unde stii?

– O vizitam din cînd în cînd.

– Cînd rămîneai fără bani?

– Bineînțeles. Altfel, ce-as fi vorbit cu ea?

Poveştile mele n-o interesau.

– Îți dădea bani?

– De obicei, o bancnotă de o sută de franci, dar nu trebuia să revin foarte des.

– Mi s-a spus că eşti muzician.

– Adevărat, sînt chitarist. Fac parte dintr-o mică formație care se numeşte Băieții Răi.

– Şi reuşeşti să-ți cîştigi aşa existența?

– O ducem cînd mai bine, cînd mai rău.

Uneori sîntem angajați într-un local mare, alteori cîntăm prin cafenele. Ce v-a spus mama despre mine?

– Nimic deosebit.

– N-o sufocă iubirea maternă. Mai întîi, n-avem deloc acelaşi caracter. Mama se gîndeşte numai la bani, la zilele bătrîneții, cum zice ea, şi pune bani la ciorap. S-ar lipsi şi de mîncare, dacă ar fi posibil, ca să strîngă mai mulți.

– Ținea la mătuşa dumitale?

– Nu putea s-o sufere. Am auzit-o spunînd:

„Asta nu mai crapă odată?".

– De ce îi dorea moartea?

– Păi, ca s-o moştenească! Bătrîna, cu pensiile de la cei doi soți, probabil că strînsese o grămadă de bani. Eu țineam la ea. Şi cred că şi ea ținea la mine. Insista întotdeauna să-mi facă o cafea şi să mă servească cu prăjiturele.

„Cred că nu mănînci în fiecare zi, aşa e? De ce nu-ți alegi o meserie ca lumea?" Şi mama ar fi vrut să învăț o meserie. Ba chiar alesese una pentru mine, pe cînd aveam abia cincisprezece ani. Voia să devin ortoped. „E mare lipsă de ei, uneori aştepți cîte o lună ca să obții o programare. E o meserie care aduce bani mulți şi nu e neplăcută."

– Cînd ai fost ultima dată la mătuşa dumitale?

– Acum vreo trei săptămîni. Fuseserăm la

Londra cu autostopul. Speram să găsim un angajament, dar sînt mai buni ca noi şi au formaţii gîrlă. Ne-am întors fără un sfanţ şi m-am dus la bătrînă.

– Ţi-a dat cei o sută de franci?

– Da. Şi prăjiturele.

– Unde locuieşti?

– Schimb destul de des locul. Uneori stau cu o fată, alteori stau singur. Cum e cazul acum.

Ocup o cameră mobilată într-un mic hotel de pe strada Mouffetard.

– şi lucrezi?

– Mai mult sau mai puţin. Cunoaşteţi

Bongo?

Maigret făcu din cap semn că nu. Tînărul părea surprins că cineva nu ştia de Bongo.

– E o cafenea-restaurant din Piaţa Maubert.

Patronul e din Auvergne şi a înţeles repede ce se petrece în cartier. Îi atrage pe hippie lăsîndu-i uneori să bea pe gratis. În schimbul cinei şi al cîtorva franci, primeşte şi artişti. Aşa face cu noi. Cîntăm de două-trei ori pe seară. Mai e şi

Line, o fată care cîntă extraordinar. Asta atrage clienţii. Vin să-i vadă de aproape pe faimoşii hippie şi nu ne cred cînd le spunem că nu consumăm marijuana, nici haşiş.

– Intenţionezi să rămîi muzician?

– Sper. Numai asta contează pentru mine.

Chiar am început să compun, dar încă nu mi-am găsit stilul. În orice caz, pot să vă spun că n-am omorît-o eu pe bătrînă. Mai întîi, n-am înclinaţia de a omorî oameni; Apoi, ştiam că voi fi imediat bănuit.

– Aveai cheia apartamentului?

– Ce-aş fi făcut cu ea?

– Unde te aflai ieri pe la ora şase după-amiază?

– În pat.

– Singur?

– Da, în sfirşit, singur. Petrecuserăm toată noaptea la Bongo. Agăţasem o fată care părea simpatică. Era o nordică, daneză sau suedeză.

Am băut mult. În zori, am dus-o la mine şi n-am putut să adorm înainte de trei după-amiaza.

Mai tîrziu, am simţit că se dă jos din pat şi am auzit zgomote. Nu m-am trezit de tot, dar am simţit că patul era gol lîngă mine. Eram frînt, vlăguit, plus mahmur, aşa că m-am sculat abia după ora nouă.

– Cu alte cuvinte, nimeni nu te-a văzut între, să zicem, orele cinci şi opt?

– Exact.

– Poţi s-o găseşti pe tînără?

– Dacă nu vine în seara asta la Bongo, va fi în alt local din cartier.

– O cunoşteai?.

– Nu.

– Aşadar, e una nouă?

– Lucrurile nu se întîmplă aşa cum vă închipuiţi. Venim, plecăm. V-am spus că ne-am dus la Londra. Am fost şi la Copenhaga, cu autostopul, şi peste tot ne facem imediat amici.

– Stii cum o cheamă?

– Doar prenumele: Hilda. Şi mai ştiu că tatăl ei e un funcţionar destul de important.

– Ce vîrstă are?

– Douăzeci şi doi de ani, după cîte mi-a spus. Avea întîlnire cu nu ştiu cine, altfel poate ar fi stat cu mine săptămîni în şir. Aşa se întîmplă. Apoi ne despărţim, de cele mai multe ori fără să ştim de ce. Dar rămînem prieteni.

– Vorbeşte-mi despre relaţia cu mama dumitale.

– V-am spus deja că nu ne înţelegem.

– Totuşi, ea te-a crescut.

– Nu ţinea neapărat să o facă, şi ăsta e unul dintre motivele pentru care a urît-o întotdeauna pe bătrînă. Spera să se ocupe ea de mine. Deoarece lucra, mă ducea în fiecare dimineaţă la creşă, de unde mă lua seara. La fel s-a întîmplat şi cînd am mers la şcoală. Nu-i plăcea să aibă un copil, asta o deranja mai ales cînd primea bărbaţi.

– Primea mulţi?

– Depinde. Timp de şase luni am locuit cu un bărbat căruia trebuia să-i spun tată şi care stătea majoritatea timpului acasă...

– Nu lucra?

– Vezi-Doamne, era comis-voiajor, dar nu voiaja mai deloc. Alteori, auzeam zgomot în timpul nopţii şi a doua zi nu mai găseam pe nimeni. Bărbaţii erau întotdeauna mai tineri decît ea, mai ales în ultimul timp. Acum vreo cincisprezece zile, am întîlnit-o pe bulevardul

Saint-Germain cu un tip pe care l-am văzut destul de des prin localuri şi căruia i se spune

Marele Marcel.

– Îl cunoşti?

– Nu personal, dar are reputaţia de proxenet. Nu trebuie uitat că mama trage la măsea.

Era cinic şi candid totodată.

– Să ştiţi că n-o bănuiesc pe mama de asasinarea bătrînei. E asa cum e. şi eu sînt asa cum sînt, şi n-aş putea să mă schimb. Poate voi deveni o vedetă sau

poate voi fi doar un ratat, cum sînt o mulțime în Saint-Germain. Mai aveți şi alte întrebări?

– Probabil că multe, dar nu-mi trec acum prin minte. Eşti mulțumit de soarta asta?

– De cele mai multe ori, da.

– N-ai fi preferat să devii ortoped, cum dorea mama dumitale? Probabil că acum ai fi fost căsătorit şi ai fi avut copii.

– Nu mă tentează. Poate mai tîrziu.

– Ce-ai simtit cînd ai aflat că mătuşa dumitale a murit?

– Am avut o strîngere de inimă. N-o cunoşteam prea bine. Pentru mine, era o femeie foarte bătrînă care ar fi trebuit să fie de mult sub pămînt. Țineam totuşi la ea. Îmi plăceau mai ales ochii, zîmbetul ei. „Mănîncă!", îmi zicea ea. Şi se uita la mine cu un fel de înduioşare cum mîncam prăjiturelele. Eu şi mama eram toată familia ei. „Chiar nu vrei să-ți tunzi părul?" Asta o deranja cel mai mult. „Te face să pari ceea ce nu eşti. Pentru că, în fond, eşti un băiat bun." Cînd e înmormîntarea?

– Nu ştiu încă. Lasă-mi adresa şi te voi anunța. Probabil peste două zile. Depinde în parte de judecătorul de instrucție.

– Credeți că a suferit?

– Abia dacă s-a zbătut. Ai cumva un fular de lînă roşu sau cu desene roşii?

– Nu port niciodată fular. De ce mă întrebați?

– Aşa. Caut. Tatonez.

– Nu aveți nici o bănuială?

– Nici una precisă.

– Mobilul asasinului ar putea să fi fost jaful?

– De ce ar fi ales-o pe doamna Antoine şi ar fi atacat-o într-un imobil plin ochi? Asasinul căuta ceva.

– Bani?

– Nu sînt sigur. Dacă o cunoştea, ştia că nu ținea în casă decît sume mici. Apoi, a vizitat de cîteva ori apartamentul în absența bătrînei.

Ştii dacă avea cumva vreun obiect de valoare?

– Avea bijuterii, dar nu valorau cine ştie ce.

Bijuterii modeste, oferite de cei doi soți.

Maigret le găsise. Un inel împodobit cu un granat şi o pereche de cercei asortați. O brățară din aur şi un mic ceas tot din aur.

În aceeaşi cutie se mai găseau un ac de cravată cu o perlă, care probabil îi aparținuse lui Carame, şi nişte butoni din argint. Toate erau demodate şi nu valorau mai nimic.

– Nu deținea documente?

– La ce vă gîndiți cînd spuneți „documente"?

Era o bătrînă foarte simplă, care a dus o viață liniştită, întîi cu primul soț, apoi, mai tîrziu, cu al doilea. Nu l-am cunoscut pe Carame, care a murit cu puțin înainte de a mă naşte eu, dar l-am cunoscut pe celălalt, Joseph Antoine, care era un om de treabă.

Maigret se ridică, oftînd.

– Te duci deseori la mama dumitale?

– Aproape niciodată.

– Nu ştii dacă e singură în acest moment sau dacă domnul Marcel, despre care mi-ai vorbit, stă la ea?

– Asa e, nu stiu.

– Îti mulțumesc că ai venit, domnule

*

Louette. E posibil ca într-o seară să vin să te ascult cîntînd.

– Cea mai bună oră e pe la unsprezece.

– E o oră la care obişnuiesc să fiu în pat.

– Rămîn suspect?

– Pînă la proba contrară, toată lumea e suspectă, dar nu eşti mai mult decît ceilalți.

Maigret închise uşa în urma tînărului şi se sprijini cu coatele de pervazul ferestrei. Se însera. Contururile deveneau vagi. Aflase multe lucruri, dar nu-i foloseau la nimic.

Ce ar fi putut căuta cineva în apartamentul bătrînei?

Locuia acolo de mai bine de patruzeci de ani.

Avusese un prim soț la care nu găseai nimic misterios, după care fusese văduvă aproape zece ani.

Al doilea soț nu părea nici el să pună probleme. Trecuseră mulți ani de cînd murise, de cînd femeia ducea o existență monotonă, fără să se vadă cu nimeni în afara nepoatei sale şi a băiatului acesteia.

De ce nu se încercase să se pătrundă în apartament mai demult? Pentru că se căuta ceva ce se afla acolo doar de puțin timp?

Dădu din umeri, bombăni şi se îndreptă spre biroul inspectorilor.

– Pe mîine, copii.

Se întoarse acasă cu autobuzul, gîndindu-se că avea o meserie ciudată. Se uita la anonimii din jurul lui şi îşi spunea că de la o oră la alta ar fi putut fi nevoit să se ocupe de existența unuia dintre ei.

Roşcovanul cu păr lung îi era destul de simpatic, dar îşi dorea să-i pună mamei acestuia nişte întrebări indiscrete.

Doamna Maigret deschise uşa imediat ce comisarul puse piciorul pe palier, ca întotdeauna.

– Pari preocupat.

– Am şi de ce. Mă lupt cu un caz din care nu înţeleg nimic.

– Asasinarea bătrînei?

Citise în ziar, bineînţeles, şi auzise şi la radio.

– Ai cunoscut-o în viată?

– Da.

– Şi ce părere ţi-a făcut?

– Mi-am spus că era nebună sau pe jumătate nebună. O fiinţă mititică, fragilă, care mă implora să mă ocup de ea ca şi cum aş fi fost singurul pe lume care o putea ajuta.

– Ai făcut ceva?

– Nu puteam să pun un inspector s-o păzească zi şi noapte. Se plîngea doar de faptul că, în unele zile, revenind acasă, nu mai găsea unele obiecte exact la locul lor. Recunosc, am crezut că avea închipuiri sau că o lăsa memoria, îmi pusesem totuşi în gînd să mă duc la ea, mai mult ca s-o liniştesc decît pentru altceva.

Ieri, probabil că s-a întors acasă mai devreme ca de obicei, iar vizitatorul sau vizitatoarea ei se afla încă în apartament. A fost de ajuns să-i ţină apăsat pe faţă un fular sau o pînză oarecare ca s-o sufoce...

– Are familie?

– Doar o nepoată şi fiul ei. Am stat de vorbă cu amîndoi. Nepoata, maseuză, e înaltă şi solidă ca un bărbat. Tînărul, scund, slab şi roşcovan, cîntă la chitară într-un local din Piaţa

Maubert.

– Nu s-a furat nimic?

– E imposibil de ştiut. Singurul indiciu, dacă îi putem spune astfel, este că în sertarul noptierei a fost un revolver şi că acum nu mai e acolo.

– Nimeni nu ucide cu sînge-rece o bătrînă pentru un revolver. Şi nici nu scotoceşte prin apartament de mai multe ori ca să pună mîna pe el.

– Hai să mîncăm!

Luară masa împreună, în faţa ferestrei deschise, fară să deschidă televizorul. Era călduţ.

Aerul, nemişcat, se impregna treptat de o răcoare plăcută şi abia dacă auzeai freamătul frunzelor din copaci.

– N-ai venit la prînz, aşa că ţi-am încălzit tocana de miel.

– Ai făcut foarte bine.

Maigret mînca cu poftă, dar gîndul îi zbura în altă parte. O revedea pe bătrîna doamnă pe trotuarul din faţa Poliţiei Judiciare, ca şi privirea plină de încredere şi admiraţie cu care se uita la el.

– Ce-ar fi să nu te mai gîndeşti la ea în seara asta?

– Aş vrea eu. Dar nu pot. Am oroare să dezamăgesc oamenii, iar în cazul de faţă, bătrîna chiar a murit.

– N-ai vrea să faci o plimbare?

Maigret spuse că da. Nu avea chef să stea toată seara închis în casă. În plus, în cursul unei anchete, avea obiceiul - s-ar fi putut spune mania - să repete zilnic aceleaşi gesturi.

Coborîră spre Piaţa Bastille, unde se aşezară la o terasă. Un chitarist cu părul lung cînta strecurîndu-se printre mese, în timp ce o tînără cu ochii foarte negri întindea o farfuriuţă către consumatori.

Bineînţeles, asta îl făcu să se gîndească la roşcovan, căruia probabil că i se întîmplă, în zilele în care nu mai avea un ban în buzunar, să ia la rînd cafenelele.

Maigret se arătă mai generos ca altădată şi soţia lui remarcă acest lucru. Nu spuse însă nimic, mulţumindu-se să zîmbească, şi petrecură ceva timp privind luminile nopţii.

Comisarul fuma alene, trăgînd scurt din pipă. Un moment, simţi tentaţia să meargă la

Bongo. Dar ce rost ar fi avut? Ce-ar fi putut afla în plus faţă de ceea ce ştia deja?

Locatarii din imobilul de pe cheiul Megisserie erau şi ei suspecţi. Unul dintre ei ar fi putut s-o cunoască pe bătrînă mai mult decît recunoştea. Ar fi fost uşor să ia amprenta broaştei şi să facă o cheie falsă.

De ce? Asta era întrebarea care-i revenea tot timpul în minte lui Maigret. De ce? Ce motiv aveau acele vizite repetate? în nici un caz puţinii bani aflaţi în apartament, cîteva sute de franci uşor de găsit în sertarul comodei. Nimeni nu se atinsese de ei. Maigret găsise bancnotele între filele livretului de la Casa de Economii.

– Mîine voi cere să se facă o anchetă asupra celor doi soti.

Părea ridicol. Mai ales că al doilea murise deja de ani buni.

Undeva exista un secret, un secret destul de important ca să fie sacrificată o fiinţă umană.

– Mergem?

Băuse un păhărel de calvados şi se abţinu în ultima clipă să mai comande unul. Asta nu i-ar fi făcut deloc plăcere prietenului său Pardon, care îl avertizase în privinţa băuturilor alcoolice.

„Suporţi vinul şi tăriile ani de zile, apoi vine o vîrstă cînd organismul nu le mai tolerează."

Maigret dădu din umeri şi se strecură printre măsuţe. Pe trotuar, doamna Maigret îl luă de braţ. Bulevardul Beaumarchais, strada Servan, apoi bulevardul Richard-Lenoir şi vechiul lor apartament.

Contrar temerilor sale, adormi aproape imediat.

La locul crimei nu se întîmplă nimic în cursul nopții şi solidul Torrence putu să doarmă liniştit în fotoliul bătrînei. La opt dimineața, Lourtie venise să-l schimbe şi găsise un reporter discutînd aprins cu portăreasa.

Maigret, greoi şi posac, deschise uşa inspectorilor la ora nouă şi le facu semn lui Janvier şi Lapointe să-l urmeze.

– De fapt, vino şi tu, Lucas.

Se aşeză la birou şi alese tacticos o pipă, ca şi cum această alegere ar fi fost foarte importantă.

– Aşa, copii. N-am făcut nici un progres față de ieri-dimineață. Negăsind nimic în prezent, o să cercetăm un pic trecutul. Tu, Lucas, te duci la Bazarul Primăriei, la raionul de articole pentru grădinărit şi scule mici. Presupun că unii vînzători care erau începători pe vremea lui taica Antoine lucrează şi acum acolo. Întreabă-i tot ce-ți trece prin minte. Aş vrea să ştiu cît mai multe despre el, despre mentalitatea lui, modul lui de viată etc.

– Am înțeles, şefule. N-ar fi mai bine să cer permisiunea conducerii? Nu va îndrăzni să refuze, iar angajații s-ar simți mai în largul lor.

– Bine. Tu, Janvier, te duci la Primărie şi faci acelaşi lucru în privința lui Carame. Va fi mai greu, deoarece a murit de mai mult timp.

Dacă cei care l-au cunoscut sînt pensionari deja, găseşte-le adresele şi du-te la ei acasă.

Acțiuni de rutină, bineînțeles, dar uneori rutina dă rezultate.

– Tu, Lapointe, vii cu mine.

În curte, tînărul inspector întrebă:

– Luăm o maşină?

– Nu. Mergem exact de partea cealaltă a podului. Pe strada Saint-Andre-des-Arts. Ne-ar lua mai mult cu maşina.

Imobilul era vechi, ca şi cel de pe cheiul

Megisserie şi ca toate imobilele din cartier. În dreapta uşii era prăvălia unui negustor de rame, în stînga, o cofetărie. Uşa cu geam a lojii se deschidea pe culoarul care ducea la o curte.

Maigret intră la portăreasă şi se prezentă.

Era o femeie mărunțică, roşie la față şi durdulie, care avusese probabil gropițe în obraji în copilărie şi avea şi acum cînd zîmbea.

– Mă gîndeam eu că va veni cineva de la poliție.

– De ce?

– Cînd am citit ce i s-a întîmplat acelei biete bătrîne, mi-am zis că una dintre locatarele mele e nepoata ei.

– Vă referiți la Angele Louette?

– Da.

– V-a vorbit despre mătuşa ei?

– Nu e prea vorbăreață, dar i se întîmplă totuşi să se oprească în lojă şi să schimbe cîteva cuvinte cu mine. Odată, am vorbit despre rău- platnici. Mi-a spus atunci că aşa sînt şi unii dintre clienții ei, dar că nu îndrăznea să insiste prea mult pentru că erau persoane importante.

„Noroc că într-o zi o voi moşteni pe mătuşa mea!" Chiar aşa a spus. Mi-a povestit că bătrîna avusese doi soți, că primea ambele pensii şi că probabil pusese bani deoparte.

– Primeşte multă lume?

Portăreasa păru stînjenită.

– Ce vreți să spuneți?

– Are prietene care vin la ea?

– Prietene, nu.

– Cliente?

– Nu lucrează aici. Se duce la clienți acasă.

– Primeşte bărbați?

– La urma urmelor, nu văd de ce n-aş spune.

Da, i se întîmplă. Unul a şi stat la ea aproape şase luni. Era mai tînăr cu zece ani decît ea şi el făcea piața şi menajul.

– Acum e acasă?

– A plecat în urmă cu aproape o oră, fiindcă îşi începe activitatea de dimineață. Dar e cineva sus.

– Unul dintre vizitatorii obişnuiți?

– Nu ştiu. S-a întors destul de tîrziu ieri- seară. Cînd i-am deschis, am auzit paşii a două persoane. Dar n-am văzut pe nimeni coborînd.

– Se întîmplă des?

– Nu, doar din cînd în cînd.

– şi fiul?

– Aş putea zice că nu vine deloc. Nu l-am mai văzut de luni de zile. Arată ca un hippie, dar cred că e băiat bun.

– Mulțumesc. Ne ducem sus să aruncăm o privire.

Nu exista ascensor. Apartamentul dădea spre curte. Uşa nu era încuiată şi Maigret intră, urmat de Lapointe. Se pomeniră într-un salon cu mobilier destul de modern, aşa cum puteai vedea în marile magazine.

Neauzind nici un zgomot, deschise o uşă şi, într-un pat de două persoane, găsi un bărbat care mijea ochii şi îl privea uluit.

– Ce s-a întîmplat? Ce vreți de la mine?

– Voiam să stau de vorbă cu Angele Louette, dar, dacă tot eşti aici...

– Nu sînteți cumva...

– Da, comisarul Maigret. Şi ne-am mai întîlnit, cu mult timp în urmă. Atunci erai barman undeva pe strada Fontaine. Ți se spunea

Marele Marcel.

– Tot aşa mi se spune şi acum. Dacă nu vă e cu supărare, lăsaţi-mă un minut să-mi trag pantalonii, pentru că n-am nimic pe mine.

– Nu te jena.

Bărbatul era înalt, slab şi osos. Îşi îmbrăcă repede pantalonii şi îşi căută papucii, aflaţi sub pat.

– Cu Angele, să ştiţi, nu e ce credeţi. Sîntem buni prieteni. Am petrecut seara de ieri împreună şi nu m-am simţit prea bine. Atunci, în loc să traversez tot Parisul ca să ajung acasă, pe bulevardul Batignolles...

– Fireşte. Şi, ca din întîmplare, ţi-ai găsit aici papucii.

Maigret deschise un dulap. Văzu două costume bărbăteşti, precum şi cîteva cămăşi, sosete şi chiloţi.

– Bun! Acum vreau să te aud.

– Pot să-mi fac o cafea?

Maigret îl urmă în bucătărie, unde Marele

Marcel îşi prepară o cafea cu gesturi care trădau obişnuinţa.

– Nu e nimic de spus. Am trecut prin momente mai bune şi mai rele, ştiţi foarte bine.

N-am fost niciodată proxenet, cum au vrut unii să lase să se creadă. De altfel, au fost nevoiţi să-mi dea drumul.

– Ce vîrstă ai?

– Treizeci şi cinci.

– şi ea?

– Nu ştiu exact. Cred că se apropie de cincizeci. Poate chiar i-a împlinit.

– Pe scurt, o mare iubire?

– Sîntem buni amici. Nu se poate lipsi de mine. Cînd trece o săptămînă fară să vin, încearcă să mă găsească în toate locurile pe care le frecventez.

– Unde erai alaltăieri spre seară?

– Alatăieri? O clipă! Nu eram prea departe de aici, pentru că aveam întîlnire cu Angele la ora şapte.

– Nu mi-a spus nimic despre asta.

– Nu i-o fi trecut prin minte. Trebuia să luăm cina împreună. Am băut un păhărel pe terasa unei cafenele de pe bulevardul Saint-Germain.

– A venit la ora şapte?

– Poate a întîrziat puţin. Nu. A întîrziat mult. Din cauza unei cliente care o făcuse să aştepte. A sosit puţin după şapte şi jumătate.

– Aţi cinat împreună cum fusese vorba?

– Da. Apoi am mers la cinematograf. Puteţi controla. Restaurantul este Chez Ludo de pe cheiul Tournelle. Sînt cunoscut acolo.

– Cu ce te ocupi acum?

– La drept vorbind, caut de lucru, dar e greu de găsit în momentul ăsta.

– Te întreține ea?

– Folosiți intenționat cuvinte jignitoare, nu-i aşa? Asta doar pentru că, în urmă cu ani de zile, poliția m-a acuzat pe nedrept. S-a întîmplat să-mi împrumute ceva bani, e adevărat.

Nici ea nu cîştigă prea mult.

– Aveai de gînd să dormi toată dimineața?

– Trebuie să se întoarcă în cîteva minute, pentru că are o oră liberă între două programări. A fost ieri la dumneavoastră şi v-a spus tot ce ştie. De ce-ați mai venit azi aici?

– După cum vezi, asta mi-a dat ocazia să te întîlnesc!

– N-ați putea să treceți în cealaltă încăpere şi să mă lăsați să fac un dus?

– Ba chiar iti dau voie să te şi bărbiereşti, răspunse ironic Maigret.

Lapointe era uimit de descoperirea făcută.

– A fost arestat de patru-cinci ori pentru proxenetism. A fost bănuit şi că e informatorul bandei corsicanilor, care bîntuia prin Paris acum vreo cîțiva ani. Dar e la fel de alunecos ca o anghilă şi nu s-a găsit nici o dovadă.

Se auzeau paşi pe scară. Uşa se deschise şi nepoata doamnei Antoine rămase încremenită în prag.

– Intrați! Am venit să vă fac o mică vizită.

Femeia se uita cu insistență spre uşa dormitorului.

– Da, e aici. În momentul ăsta face un duş, apoi se va bărbieri.

Maseuza închise în cele din urmă usa, dînd din umeri.

– La urma urmelor, asta mă priveşte doar pe mine! Nu?

– Poate.

– De ce spuneți „poate"?

– Întîmplarea face că e una dintre vechile mele cunoştințe şi că a avut activități incriminate de lege.

– Vreți să spuneți că e hoț?

– Nu, după cîte ştiu eu. Dar, cînd era barman, avea două-trei femei care lucrau pentru el în cartier, inclusiv una care era animatoare în local.

– Nu vă cred. De altfel, dacă ar fi adevărat, ar fi făcut închisoare.

– Într-adevăr, n-a făcut din lipsă de probe.

– Dar tot nu înțeleg de ce-ați venit.

– Aş vrea mai întîi să vă pun o întrebare.

Ieri mi-ați vorbit despre fiul dumneavoastră şi mi-ați spus că se află pe Coasta de Azur.

– V-am spus că aşa cred.

– În realitate, n-a părăsit Parisul şi am avut cu el o discuție foarte interesantă.

– Ştiu că nu mă suferă.

– Cum nu vă sufereați nici dumneavoastră mătuşa, nu?

– Nu ştiu ce v-a spus. E un exaltat. Nu va face niciodată nimic bun.

– În ziua în care v-a murit mătuşa, aveați întîlnire la şapte cu Marele Marcel, la o terasă de pe bulevardul Saint-Germain.

– Dacă aşa v-a spus, înseamnă că e adevărat.

– La ce oră ați ajuns?

Asta păru să o tulbure puțin şi ezită îndelung înainte de a răspunde.

– Una dintre cliente m-a făcut să aştept.

Cred că am ajuns pe la şapte şi jumătate.

– Unde ati cinat?

– Într-un restaurant italian de pe cheiul

Tournelle, Chez Lucio.

– Apoi?

– Am fost la cinematograful Saint-Michel.

– Ştiți la ce oră a fost asasinată mătuşa dumneavoastră?

– Nu. Ştiu doar ce mi-ați spus.

– Între cinci şi jumătate şi şapte.

– şi?

– Aveți un revolver?

– Bineînțeles că nu. N-as sti cum să-l folosesc.

Marele Marcel ieşi din dormitor, proaspăt bărbierit, în cămaşă albă, înnodînd o cravată de mătase.

– Vezi, spuse el pe un ton de glumă. Am fost trezit de aceşti domni, pe care i-am văzut brusc apărînd în fața patului. M-am întrebat un moment dacă nu cumva sînt la teatru.

– Ai un revolver? îl întrebă Maigret.

– Ce, sînt prost? Ar fi un mijloc cum nu se poate mai bun de a fi săltat de poliție!

– La ce număr locuieşti pe bulevardul

Batignolles?

– La 2.

– Vă mulțumesc amîndurora pentru cooperare. În ceea ce o priveşte pe mătuşa dumneavoastră, domnişoară, puteți să-i ridicați trupul neînsuflețit de la Institutul Medico-Legal şi să organizați funeraliile cînd veți dori.

– Pe cheltuiala mea?

– Vă priveşte. Fiind ruda cea mai apropiată, veți moşteni o sumă suficientă ca să vă rămînă ceva şi după înmormîntare.

– Cum să procedez? Trebuie să mă adresez unui notar?

– Adresați-vă băncii, care vă va informa.

Dacă nu ştiţi, există un livret de la Casa de

Economii şi un carnet de cecuri în sertarul comodei.

– Mulţumesc.

– N-aveţi pentru ce. Nu uitaţi să mă anunţaţi la ce oră vor avea loc funeraliile.

Rareori văzuse ochi atît de duri ca aceia care îl priveau atunci. Marcel luase însă un aer detaşat.

– O zi bună, domnule Maigret, îi spuse el, ironic.

Maigret şi Lapointe coborîră şi, la colţul străzii, comisarul intră într-un bar.

– Ăştia doi mi-au stîrnit setea. O bere, vă rog. Ce bei?

– La fel.

– Două beri.

Maigret îşi şterse fruntea cu batista.

– Şi uite cum ne petrecem timpul cînd o bătrînă cu ochi cenuşii moare de moarte violentă. Ne ducem la oameni acasă şi le punem întrebări mai mult sau mai puţin idioate. Cred că acum ăştia doi îşi bat joc de noi.

Lapointe nu îndrăznea să spună nimic. Nu-i plăcea să-şi vadă şeful într-o asemenea dispoziţie.

– Să ştii că aşa se întîmplă aproape în toate anchetele. E un moment în care maşinăria merge în gol, cînd nu ştii încotro să o iei. Apoi intervine un eveniment, deseori ceva neînsemnat, căruia nu-i dai imediat importanţă...

– Noroc.

– Noroc.

La acea oră încă matinală, strada era însufleţită, plină de gospodine care intrau dintr-o prăvălie în alta. Nu se aflau departe de Piaţa

Buci, care lui Maigret îi plăcea în mod deosebit.

– Haide!

– Unde mergem?

– La birou. Vom vedea dacă Lucas şi Janvier au avut mai mult noroc.

Janvier revenise, însă nu şi Lucas.

– A fost uşor, şefule. Succesorul lui încă lucrează acolo şi l-a cunoscut foarte bine cînd era la începutul carierei.

– Spune-mi tot.

– Nu e nimic de ascuns, doar că i se spunea, pe la spate, Maiestatea Sa Carame. Era un bărbat care arăta bine şi acorda o mare importanţă ţinutei. Era mîndru de postul pe care îl ocupa şi spera să primească în curînd Legiunea de Onoare care i se promisese. Profita de toate ocaziile să-şi pună redingota, pentru că îl avantaja. Fratele lui era colonel.

– Mai trăieşte?

– A fost ucis în Indochina. Carame vorbea deseori despre asta. Spunea: „Fratele meu, colonelul...".

– Asta e tot?

– E tot ce au putut să-mi spună. Nu i se cunoştea vreun viciu anume. Era afectat că nu avea copii. Un bătrîn uşier mi-a istorisit o poveste, fără să-mi poată garanta autenticitatea ei. După trei-patru ani de căsătorie, şi-ar fi trimis soția la un ginecolog şi acesta ar fi cerut să-l vadă pe soț. Cu alte cuvinte, nu ea nu putea să aibă copii, ci el. Din acel moment n-a mai vorbit despre copii.

Maigret se plimba prin birou, tot posomorit, oprindu-se uneori în fața ferestrei, ca şi cum ar fi vrut să ia Sena drept martor pentru festa urîtă a cărei victimă era.

Cineva bătu la uşă. Lucas urcase scara în fugă şi acum intrase în birou gîfiind.

– Trage-ți sufletul.

– Am găsit la feronerie un tip care a lucrat direct în subordinea lui Antoine. Acum are saizeci de ani şi este sef de serviciu.

– Şi ce spune?

– Se pare că Antoine era un fel de maniac.

În sensul bun al cuvîntului. Adică avea marota lui. Cînd era întrebat ce profesie are, răspundea: inventator. şi este adevărat că a obtinut un brevet pentru un dispozitiv perfecționat de desfăcut conserve, pe care l-a vîndut unui fabricant de articole de menaj. Dar a făcut şi alte invenții...

– Un aparat de curățat cartofi.

– De unde stiti?

– L-am văzut în fosta lui bucătărie.

– Permanent avea în minte ceva de perfecționat. Se pare că îşi amenajase acasă un atelier unde îşi petrecea timpul liber.

– L-am văzut şi pe ăsta. N-a făcut vreo invenție mai importantă?

– Nu, după cunoştința omului cu care am vorbit, dar i se întîmplă să dea din cap şi să spună cu un aer şiret: „într-o zi, voi face o adevărată descoperire şi toată lumea va vorbi despre mine".

– Nu era mai precis?

– Nu. În afara maniei sale, era un om destul de taciturn, dar care îsi făcea meseria în mod conştiincios. Nu bea, nu ieşea seara. Părea mulțumit de soția lui. Spun mulțumit, nu îndrăgostit, dată fiind vîrstă amîndurora. Se înțelegeau bine, se stimau reciproc. Interlocutorul meu a fost de două ori la cină la el acasă şi i s-a părut că erau frumos instalați. „O femeie fermecătoare", mi-a spus el. „Şi foarte distinsă! Singurul lucru puțin jenant era că atunci cînd vorbea nu ştiai niciodată dacă e vorba despre primul sau al doilea sot. S-ar fi zis că îi confunda".

– Asta e tot?

– Tot, şefule.

– Un detaliu e sigur: nu cu foarte mult timp în urmă, în sertarul noptierei a fost un pistol.

Iar acest pistol a dispărut. Am chef să fac o plimbare pînă pe bulevardul Batignolles. Vii, Lapointe? Ia o maşină, dar nu aia cu motorul care dă rateuri.

Şi, înainte de a părăsi biroul, Maigret alese altă pipă.

Pe placa de marmură de la uşa micului hotel scria: Camere mobilate cu ziua, cu săptămîna sau cu luna. Tot confortul.

Cei mai mulți dintre locatari închiriau cu luna, iar confortul consta într-o toaletă în fiecare cameră şi o sală de baie la două etaje.

În dreapta intrării se afla biroul de recepție, cu panoul compartimentat şi cheile care atîrnau pe peretele din spate.

– Marele Marcel e la el în cameră?

– Domnul Marcel? Tocmai s-a întors. Maşina lui e în fata uşii.

Era o maşină decapotabilă, de un roşu aprins, un model vechi de cîțiva ani. Totuşi, doi puştani o mîncau din ochi şi îşi dădeau cu părerea despre viteza pe care o putea atinge.

– Locuieşte de mult timp aici?

– De mai bine de un an. E un locatar foarte agreabil.

– Dacă nu mă înşel, nu doarme prea des în camera lui?

– Vine mai mult dimineața, avînd în vedere că lucrează noaptea. E barman la un cabaret.

– Aduce femei?

– Rar. Dar asta nu mă priveşte.

Patronul era un om gras, cu două-trei guşi, nebărbierit cu nişte papuci vechi şi scîlciați în picioare.

– La ce etaj?

– La doi. Camera 23. Sper că n-o să ne faceți necazuri. V-am recunoscut. Şi nu-mi prea place să văd poliția la mine.

– Eşti în regulă, nu?

– Cu poliția nu se ştie niciodată!

Maigret urcă, urmat de Lapointe. La capătul de jos al scărilor văzură o tăbliță pe care scria:

Vă rugăm, ştergeți-vâ pe picioare.

Apoi, cu litere diferite, scrise cu mîna: Gătitul în camere este interzis.

Maigret cunoştea foarte bine situația. În ciuda interdicției, fiecare locatar avea un reşou cu spirt ca să încălzească mîncarea cumpărată gata pregătită de la prăvălia cea mai apropiată.

Bătu la numărul 23, auzi paşi şi uşa se deschise brusc.

– Ia uite! se miră Marele Marcel. Ați şi venit!

– Te aşteptai să te vizităm?

– Cînd poliția începe să-şi bage nasul undeva, eşti aproape sigur că vei da iar ochii cu ea.

– Te pregăteşti să te muți?

Pe pat se afla o valiză; pe podea, alta. Fostul barman îşi îngrămădea în ele hainele şi lenjeria.

– Da, mă car. M-am săturat.

– De ce anume?

– De femeia asta care ar fi trebuit să se facă jandarm.

– V-ati certat?

– Puțin. M-a făcut albie de porci pentru că mai eram în pat cînd ați venit. Eu nu sînt maseur şi nu trebuie să fac vizite la domiciliu.

– Tot nu înțeleg de ce schimbi hotelul.

– Nu schimb numai hotelul. Mă cărăbănesc la Toulon. Acolo am prieteni adevărați, care îmi vor găsi imediat de lucru.

Maigret recunoscu în una dintre valize costumul pe care îl văzuse puțin mai devreme la domiciliul maseuzei. Cu celălalt era îmbrăcat acum Marel Marcel. De fapt, îl chema Montrond, dar nu i se spunea niciodată aşa, fiind tot domnul Marcel şi pentru cea care îl găzduia.

– E a ta maşina roşie din fața uşii?

– Nu face multe parale. Are aproape zece ani, dar arată încă bine.

– Bineînțeles, pleci cu maşina.

– Exact. Doar dacă nu cumva aveți de gînd să mă împiedicați.

– De ce să te împiedic?

– Parcă poți să ştii, cînd ai de-a face cu polițaii?

– O întrebare: ai pus vreodată piciorul în apartamentul de pe cheiul Megisserie?

– Ce să fi căutat acolo? Să-i prezint bătrînei omagiile mele? „Bună ziua, dragă doamnă. Sînt amantul nepoatei dumneavoastră. Trec printr-o perioadă proastă şi ea mă întreține, pentru că are tot timpul nevoie de un bărbat. E o mare scorpie şi nu trebuie s-o duci cu vorba."

Continua să-şi facă bagajele, căutînd obiectele pe care ar fi putut să le uite în sertare.

Scoase dintr-unul un aparat foto. Avea şi un pick-up.

– Gata! Aştept doar să plecați ca s-o iau din loc.

– Ai o adresă unde poți fi găsit la Toulon?

– Îmi scrieți la barul Amiral de pe cheiul

Stalingrad. Pe numele lui Bob, barmanul, un vechi amic de-al meu. Credeți că veți mai avea nevoie de mine?

– Nu se ştie niciodată.

Mai înainte ca bărbatul să închidă valizele, Maigret le cercetă sumar, dar nu descoperi nimic compromițător.

– Cît ai scos?

– De la jandarm? Cinci sute de franci. Şi doar promițîndu-i că mă voi întoarce curînd.

Nu ştii niciodată ce vrea. Acum mă tratează ca pe un nimic şi mă dă pe uşă afară, iar după cîteva minute, începe să se smiorcăie că nu poate să trăiască fară mine.

– Călătorie plăcută, îi ură Maigret, oftînd şi îndreptîndu-se spre uşă.

Trecînd prin fața recepției, îi spuse patronului:

– Mi se pare că o să vă pierdeți clientul.

– M-a anuntat. Pleacă în sud, unde va sta cîteva săptămîni.

– Păstrează camera?

– Nu, dar o să-i găsim alta.

După ce se întoarseră la Poliția Judiciară, Maigret sună la Toulon.

– Aş vrea să vorbesc cu comisarul Marella.

Aici Maigret, de la Poliția Judiciară.

Recunoscu imediat vocea colegului său. Îşi începuseră cariera aproape împreună şi Marella conducea acum Poliția Judiciară de la Toulon.

– Cum o mai duci?

– Nu mă plîng.

– Cunoşti barul Amiral?

– Cum să nu! E unul dintre locurile de întîlnire ale pramatiilor.

– Şi pe numitul Bob?

– Barmanul. E cutia lor de scrisori!

– Diseară sau mîine, va sosi acolo un anume

Marcel Montrond. Probabil că se va duce direct la Amiral. Aş vrea să pui pe cineva să-l urmărească.

– De ce-l bănuiesti?

– De tot şi de nimic. Nu ştiu. E mai mult sau mai puțin amestecat într-un caz care-mi dă bătăi de cap.

– Bătrîna de pe cheiul Megisserie?

– Da.

– Ciudată poveste, nu? Nu ştiu decît ce spun ziarele şi radioul, dar mi se pare ceva tare misterios. Ai pus mîna pe tinerelul cu chitara?

– Da. Nu pare să fie amestecat. Nimeni nu pare, de altfel, şi nu există nici un motiv aparent pentru care bătrîna să fi fost lichidată...

– Te voi ține la curent. Marcel ăsta despre care vorbeşti nu e cumva Marele Marcel?

– Ba da.

– E şi un pic gigolo, nu-i aşa? A venit de mai multe ori pe aici şi de fiecare dată a găsit o babornită.

– Mulțumesc. Pe curînd.

Telefonul sună aproape imediat.

– Comisarul Maigret?

– Da.

– Aici Angele Louette. Mai întîi, vreau să vă spun că l-am dat afară pe derbedeul ăla.

– Ştiu. A plecat la Toulon.

– Să ştiți că nu e genul meu şi n-am să mă mai las înşelată.

– Ce-i reproşați?

– Că trăieşte pe spinarea femeilor şi că trîndăveşte jumătate de zi într-un pat care nici măcar nu e al lui. Nu voia să plece. A trebuit să-i dau bani ca să se care.

– Ştiu.

– S-a lăudat cu asta?

– Bineînțeles. În treacăt fie spus, vă zice

Jandarm".

– Şi voiam să vă mai anunț că înmormîntarea va avea loc mîine dimineață. Trupul neînsuflețit va fi dus în după-masa asta în apartamentul de pe cheiul Megisserie. Nu se va amenaja o cameră mortuară, pentru că mătuşa mea nu cunoştea pe nimeni. Înmormântarea va avea loc mîine la ora zece.

– O duceți şi la biserică?

– Va avea loc o slujbă la Notre-Dame-des- Blancs-Manteaux. Tot n-ați descoperit nimic?

– Nu.

– Aveți adresa fiului meu?

– Mi-a dat-o.

– As vrea să-l anunț. Poate că va vrea totuşi să asiste la înmormîntarea mătusii lui.

– Locuieşte la Hotel des Iles et du Bon

Pasteur, de pe strada Mouffetard.

– Mulțumesc.

Maigret cunoştea nerăbdarea judecătorilor de instrucție şi păşi puțin mai tîrziu pe uşa dintre Politia Judiciară şi Palatul de Justitie.

Pe culoarele unde se aliniau birourile magistraților erau „clienți", martori sau arestați preventiv, aproape pe toate banchetele, iar unii dintre cei care aşteptau între doi jandarmi aveau cătuşe la mîini.

Judecătorul Libart era singur cu grefierul lui.

– Spuneți, domnule comisar! Cum stăm cu cazul nostru?

Vorbea aproape cu veselie, frecîndu-şi mîinile.

– Am vrut să vă las să lucrați liniştit. Aveți măcar ceva rezultate?

– Nici unul.

– Nici un suspect?

– Nu, nici un suspect plauzibil. Şi nici un indiciu, doar acela că asasinul a fost surprins de bătrînă în timp ce căuta ceva.

– Bani?

– Nu cred.

– Bijuterii?

– N-ar fi obținut aproape nimic din cele pe care le avea victima.

– Un maniac?

– Puțin probabil. De ce ar fi ales un maniac apartamentul ei? Şi de ce ar fi intrat acolo de mai multe ori pînă în după-amiaza în care a comis crima?

– O afacere de familie? Un moştenitor prea grăbit?

– Posibil, dar improbabil. Singura moştenitoare e o nepoată care e maseuză şi cîştigă destul de bine.

– Păreți descurajat.

Maigret se strădui să zîmbească.

– Îmi cer scuze. Trebuie să depăşesc acest moment. Funeraliile au loc mîine.

– Vă duceți?

– Da. E un vechi obicei de-al meu care m-a ajutat deseori să găsesc o pistă.

Maigret luă masa de prînz acasă, iar soția lui, după ce îi văzu fața încruntată, evită să-l întrebe ceva.

Doamna Maigret, care aproape că mergea în vîrful picioarelor, îi gătise friptură împănată de vițel cu măcriş, unul dintre felurile lui preferate.

După ce se întoarse la Poliția Judiciară, Lapointe bătu la uşa biroului său.

– Intră.

– Îmi cer scuze, şefule. Ce ar trebui să fac?

– Nimic. Ce vrei. Dacă ai o idee...

– Îmi vine să mă întorc la negustorul de păsări. El îi vede trecînd pe cei care intră şi ies din casă. Poate că, presîndu-l cu întrebările, îl voi face să-şi amintească ceva.

– Dacă vrei.

Nu-i plăcea deloc să se simtă aşa, fară energie, fără imaginație. Aceleaşi gînduri îi reveneau în minte cu insistentă, dar nu-l duceau nicăieri.

În primul rînd, bătrîna doamnă Antoine nu era nebună.

Atunci, de ce se învîrtise pe lîngă Poliția

Judiciară înainte de a îndrăzni să intre? Avea bănuieli?

Îsi dădea seama că nu ar fi fost luată în serios dacă s-ar fi plîns că găsea obiectele din casă mişcate de la locul lor.

Totuşi, ăsta era adevărul. Apartamentul ei fusese scotocit de cîteva ori.

Dar de ce?

Nu pentru bani, lucru pe care Maigret i-l şi spusese judecătorului de instrucție. Nici pentru bijuterii.

Totuşi, era ceva destul de important dacă misteriosul vizitator, surprins, o asasinase pe bătrînă.

Oare găsise în sfîrşit ceea ce căutase? Tocmai voia să plece cu prada sa în momentul în care ea sosise mai devreme ca de obicei?

Oare ce lucru atît de însemnat putea să aibă o persoană foarte în vîrstă, văduvă după doisoți şi ducînd o existență modestă, încît să i se ia viața pentru el?

Maigret schița desene vagi pe o foaie de hîrtie şi îşi dădu brusc seama că mîzgăleala lui semăna mai mult sau mai puțin cu bătrîna doamnă.

Pe la cinci, simți că se sufocă în birou şi se îndreptă spre cheiul Megisserie. Luase cu el o fotografie a Marelui Marcel, pe care o găsise în arhiva Brigăzii Mondene.

Fotografia era proastă, trăsăturile mai dure decît în realitate, dar personajul putea fi totuşi recunoscut. Începu cu portăreasa.

– L-ați mai văzut pe bărbatul ăsta?

Femeia îşi luă ochelarii de pe bufet.

– Nu prea ştiu ce să vă spun. Într-un fel, mi se pare că fața mi-e familiară. Dar mulți seamănă cu el.

– Uitați-vă cu atenție. E posibil să-l fi văzut destul de recent.

– Îmi aduc aminte de costumul lui în carouri. Am văzut un costum ca ăsta acum o săptămînă sau două, dar n-aş putea spune unde.

– Aici, în lojă?

– Nu cred.

– În curte? Pe scară?

– Sincer, nu ştiu. Mai adineauri, inspectorul dumneavoastră a venit iar să-mi pună întrebări.

Totuşi, nu pot să inventez. Ştiți că a fost adusă?

– Doamna Antoine?

– Da. Nepoata ei e sus. A lăsat uşa întredeschisă şi a aprins luminări de o parte şi de alta a patului. Unii locatari intră cu timiditate şi rostesc o scurtă rugăciune. Dacă aş fi avut pe cineva să-mi țină locul, m-aş fi dus mîine la înmormîntare, dar sînt singură. Soțul meu e de trei ani într-un spital psihiatric.

Maigret ajunse pe trotuar, în fața coliviilor cu păsări. Fiul bătrînului Caille îl recunoscu imediat.

– Ca să vezi! Tocmai m-a vizitat unul dintre inspectorii dumneavoastră, cel tînăr.

– Ştiu. Uitaţi-vă, vă rog, cu atenţie la această fotografie.

Bărbatul se uită, o privi de aproape, apoi mai de departe.

– Nu pot să spun că îl recunosc. Totuşi, îmi aminteşte de ceva.

– Costumul?

– Nu în mod deosebit. Expresia feţei. Pare că ia oamenii peste picior.

– Nu e un client?

– Cu siguranţă că nu.

– Nu vreţi să-l întrebaţi şi pe tatăl dumneavoastră?

– O să o fac, dar nu prea mai vede.

Bărbatul reveni, scuturînd din cap.

– Nu-l recunoaşte. Trebuie să vă spun că stă aproape tot timpul înăuntru şi că e interesat doar de păsările şi de peştii lui. Ţine la ele atît de mult, încît puţin ar lipsi să nu mai vrea să le vîndă.

Maigret intră în imobil şi urcă la primul etaj. Femeia care locuia în faţa apartamentului bătrînei tocmai ieşea pe uşă, cu o plasă pentru cumpărături în mînă.

– E acolo, şopti ea, arătînd spre uşa întredeschisă.

– Ştiu.

– O îngroapă mîine. Se pare că primul ei soţ avea un loc de veci la cimitirul Montparnasse şi că ea a cerut să fie îngropată lîngă dînsul.

– Cu cine a vorbit despre asta?

– Cu nepoata ei, presupun. Şi cu portăreasa.

Spunea că Ivry e prea departe, că s-ar simţi pierdută printre miile de morminte.

– As vrea să vă arăt ceva. Pot intra un moment la dumneavoastră?

În apartament domnea ordinea, dar era mai întuneric decît în al bătrînei, pentru că un copac aproape că acoperea ferestrele.

– L-aţi mai întîlnit pe acest bărbat?

Şi scoase din nou mica fotografie făcută de

Criminalistică.

– E cineva pe care îl cunosc?

– Nu ştiu. Asta vă întreb.

– De văzut, l-am mai văzut. Nu e mult de atunci. Fuma o ţigară. Mă întrebam ce lipseşte: ţigara.

– Nu vă grăbiţi. Gîndiţi-vă bine.

– Nu la unul dintre furnizorii mei. Nici în curte.

Se simţea că femeia îşi dădea toată silinţa.

– Presupun că e important?

– Da.

– Are legătură că doamna Antoine?

– S-ar putea.

– Mărturia mea ar putea să-i aducă prejudicii, nu-i aşa?

– E foarte posibil.

– Înțelegeți de ce nu îndrăznesc să fiu foarte categorică. Nu vreau să-i fac necazuri unui om nevinovat.

– Dacă e nevinovat, vom afla.

– Nu întotdeauna. Există uneori erori judiciare. Asta e! Ieşeam din casă...

– În ce zi?

– Nu-mi amintesc. Era săptămîna trecută.

Mă duceam să-mi iau fata de la şcoală.

O fetiță de vreo doisprezece ani îşi făcea lecțiile în încăperea vecină.

– Înseamnă că era mai puțin de ora patru?

– Sau era ora prînzului. Asta încerc să-mi amintesc. Mai curînd ora patru, pentru că aveam plasa cu mine şi e momentul în care fac cumpărăturile pentru cină. Soțul meu nu vine la prînz, aşa că eu şi fiica mea mîncăm ceva uşor. Coboram scara fără să mă uit atentă în față şi cineva m-a îmbrîncit. Urca treptele cîte patru. Era cît pe ce să mă dea jos. De aceea îmi amintesc. S-a întors şi s-a scuzat. I-am răspuns că nu-i nimic.

– Nu ştiți la ce etaj s-a oprit?

– Nu. Mă grăbeam. Fetei mele nu-i place s-o las să aştepte în fața şcolii şi, cu circulația asta, n-am curaj s-o las să vină singură acasă.

Maigret oftă. În sfirşit, o mică speranță!

Cîteva clipe mai tîrziu, deschise uşa camerei mortuare şi îşi aținti privirea asupra trăsăturilor fine ale bătrînei pe care o considerase nebună.

Perdelele fuseseră trase pe trei sferturi şi camera se cufundase în penumbră, rămînînd doar o pată de lumină tremurîndă. Două lumînări aprinse, cîte una de fiecare parte a patului, desăvîrşeau aspectul insolit al încăperii.

Angele Louette se afla acolo, nemişcată, tăcută, într-un fotoliu, şi Maigret crezu un moment că dormea. Abia după ce o mai privi o dată remarcă faptul că ochii ei negri erau ațintiți asupra lui.

Se reculese un moment în fața moartei, apoi trecu în salon, unde regăsi cu uşurare lumina zilei. După cum se aştepta, maseuza veni după el.

Avea trăsăturile mai dure ca niciodată.

– De ce ati venit?

– Ca să aduc un ultim omagiu mătuşii dumneavoastră.

– Recunoaşteți că prea puțin vă pasă de asta. Ca şi locatarilor. Dintre toti, numai doi au trecut pragul. Ați mai văzut haimanaua de

Marcel?

– A plecat cu maşina lui la Toulon.

Maigret văzu bine că asta îi produse un şoc.

– Călătorie sprîncenată! Am scăpat destul de greu de el. Ştiţi că am fost obligată să-i dau cinci sute de franci ca să plece din apartamentul meu?

– Puteţi să faceţi plîngere pentru extorcare de fonduri.

– Poate că asta o să şi fac. În orice caz, dacă încearcă să vină iar...

– Ştiţi că a fost aici săptămîna trecută?

Ea tresări violent şi se încruntă.

– Stiti în ce zi?

– Nu.

– La ce oră?

– În jurul orei patru.

– El v-a spus asta?

– Nu.

– Şi l-aţi întrebat despre această vizită?

– Azi-dimineată încă nu ştiam. De unde cunoştea adresa mătuşii dumneavoastră?

– Într-o zi, acum vreo lună, treceam amîndoi pe Pont-Neuf. Fără să-mi dau seama, i-am arătat de departe ferestrele apartamentului şi i-am spus: „Am o mătuşă bătrînă care locuieşte acolo".

– Cred că aţi adăugat că într-o zi vă va lăsa o moştenire frumoasă.

– Îi recunosc foarte bine minciunile. I-am spus doar că avusese doi soţi şi că avea destui bani ca să se întreţină. Unde e?

– În acest moment, dacă nu s-a răzgîndit, goneşte cu maşina spre Toulon.

– Îmi vorbea mereu despre Toulon şi despre prietenii pe care îi avea acolo.

– Ştiţi din ce familie provine?

– Nu.

– Nu v-a vorbit niciodată despre tinereţea lui?

– Nu. Stiu doar că mama lui trăieşte într-un orăşel din centrul tării.

– Sînteţi sigură că n-aţi pus piciorul aici în ultimele opt zile, să zicem chiar ultimele cincisprezece zile?

– O luaţi de la început?

– Gîndiţi-vă bine înainte să răspundeţi.

– Sînt sigură.

– Ştiţi ce se află în sertarul noptierei?

– Nu l-am deschis niciodată.

– Nici în dimineaţa asta, aranjînd mobilele pentru camera mortuară?

– Nici în dimineaţa asta.

– Stiati că mătuşa dumneavoastră avea o armă?

– Sigur că nu. Era ultima persoană care să tină un revolver în mînă.

– Nu se temea să locuiască singură?

– Nu-i era teamă de nimeni şi de nimic.

– V-a vorbit vreodată despre invențiile celui de-al doilea soț al ei?

– Mi-a arătat într-o zi un mic aparat de curățat cartofi. Ba chiar mi-a promis unul, dar nu mi l-a dat niciodată. Asta s-a întîmplat pe cînd trăia Antoine. Mi-a arătat şi atelierul lui, dacă poți numi aşa o cămăruță unde abia te poți întoarce.

– Mulțumesc.

– Veniți la înmormîntare?

– Probabil.

– Trupul neînsuflețit va fi ridicat la zece fără un sfert. La zece trebuie să fim la biserică.

– Pe mîine.

Existau momente în care duritatea ei aproape masculină nu era chiar atît de antipatică şi putea să treacă drept sinceritate. Nu era frumoasă. Nu fusese niciodată drăguță. Vîrstă o făcea mai grasă.

De ce n-ar fi revendicat acelaşi drept ca bărbații care, în cazul şi poziția ei, îşi oferă aventuri?

Nu se ascundea. Primea la ea în casă amanți de o noapte sau de o săptămînă. Portăreasa îi vedea intrînd şi ieşind. Probabil că ştiau şi ceilalți locatari.

Pe de altă parte, era circumspectă şi se uita la interlocutor ca şi cum s-ar fi aşteptat în permanență la o capcană.

În drum spre Poliția Judiciară, Maigret se opri la braseria Dauphine să bea un vin alb de

Loire. Nu avea chef de bere. Vinul alb aproape acidulat care aburea paharul se potrivea mai bine cu atmosfera primăvăratică.

Era ora moartă. În afara unui comisionar în şorț albastru, în local nu mai era nimeni.

– Încă un pahar, comandă el.

Doctorul Pardon nu avea de unde să afle. De altfel, Pardon îi recomandase doar să bea cu moderație.

La Poliția Judiciară îl găsi pe Lapointe, care făcuse din nou turul imobilului, de jos în sus, arătînd fotografia Marelui Marcel.

– Succes?

– Nimic.

– Mîine dimineață voi avea nevoie de tine să mă duci la înmormîntare.

Maigret se întoarse acasă pe jos, cufundat în gînduri mai mult sau mai puțin neplăcute.

– Singurul lucru de care sîntem siguri este că a dispărut un revolver.

Şi nici în privința asta nu puteau fi foarte siguri. Găsiseră unsoare de puşcă pe fundul sertarului. Dar oare unsoarea asta nu ajunsese acolo în alt mod?

Experții lui Moers spuneau că nu se afla în acel loc de mai mult de o lună.

Începea să nu mai aibă nici el încredere în nimic şi i-ar fi plăcut să reînceapă ancheta de la zero, cu condiția să aibă un punct de plecare, oricît de mic ar fi fost.

– Ai şi venit!

Soția nu-i deschisese uşa şi, de data asta, Maigret se folosise de cheie.

– Cred că în seara asta o să ies.

– Unde?

– Undeva unde e mai bine să nu te iau cu mine, un mic local din Piața Maubert, frecventat de hippie.

Citi mai întîi ziarul şi făcu un duş rece înainte de cină. Luară iar masa în fața ferestrei deschise.

– Mîine mă duc la înmormîntare.

– Vine lume multă?

– În afara nepoatei, e posibil să fiu singurul.

Numai doi locatari au venit s-o vadă în camera funerară.

– Şi jurnaliştii?

– Cazul n-a stîrnit interesul cititorilor. Acum se mulțumesc cu cîteva rînduri în pagina a treia.

Porni televizorul. Trebuia să aştepte să se facă ora zece dacă voia să-l găsească pe Billy

Louette la Bongo.

În colțul bulevardului Voltaire opri un taxi, îi dădu adresa, iar şoferul îl privi curios, uimit că un burghez din cartier se ducea într-un loc ca acela.

Nu se investise deloc în decorarea sălii. Peste albul pereților fuseseră trase linii colorate fără vreo semnificație anume.

Era singura originalitate aparentă. Barul avea tejgheaua clasică de zinc, cu patronul în cămaşă şi sort albastru, servind el însusi. O

uşă dădea spre o bucătărie plină de fum, de unde venea duhoare de grăsime încinsă.

Vreo zece cupluri mîncau, mai ales spaghete, care păreau a fi specialitatea casei.

Cîțiva tineri purtau blugi şi cămăşi imprimate cu motive vegetale. Erau şi oameni care veniseră doar ca să privească.

Să privească şi mai ales să asculte, deoarece trei instrumentişti făceau tot atîta zgomot cît o orchestră întreagă. Billy cînta la chitară, iar ceilalți doi la baterie şi contrabas.

Toți trei aveau părul lung şi purtau pantaloni de catifea reiată neagră şi cămăşi roz.

– Luați masa?

Patronul era nevoit aproape să strige ca să se facă auzit.

Maigret făcu semn că nu şi comandă un vin alb. Billy îl văzuse intrînd şi nu se arătase deloc mirat.

Comisarul nu cunoştea nimic în materie de muzică pop, dar nu i se părea deloc mai proastă decît cea pe care o auzea uneori la radio sau la televizor. Cei trei tineri se agitau de mama focului, reuşind să ajungă la un fel de frenezie.

Clienții îi aplaudară furtunos. Urmă pauza.

Billy se aşeză lîngă Maigret la bar.

– Presupun că ați venit să mă vedeți cîntînd?

– Bineînțeles. Ceva veşti de la mama dumitale?

– Azi, nu.

– Deci nu stii că înmormîntarea are loc mîine dimineață? Întîlnire pe cheiul Megisserie la nouă şi patruzeci şi cinci. Slujba va avea loc la Notre-Dame-des-Blancs-Manteaux. Va urma înhumarea în cimitirul Montparnasse.

– Parcă unchiul meu Antoine e îngropat la Ivry?

– Aşa e, dar văduva lui a preferat cavoul primului soț.

– Peste cîteva minute o să cîntăm din nou.

Cum vi se pare ce facem?

– Din nefericire, nu mă pricep deloc. Dar aş vrea să te întreb ceva. Ştiai că mătuşa dumitale avea un revolver?

– Da.

În sfirşit, unul care răspundea simplu, fără să se tulbure.

– Ea ți-a spus?

– A trecut ceva timp de atunci, un an sau doi. Nu aveam o lețcaie. M-am dus să-i cer bani şi am observat că avea cîteva bancnote de o sută de franci în sertarul comodei. Pentru unii, cîteva sute de franci nu înseamnă nimic. Dar cunosc alții - şi mă număr uneori printre ei - pentru care asta reprezintă o adevărată avere.

Am întrebat-o cît se poate de normal: „Nu-ți e frică?". „De cine? De tine?" „Nu. Dar stai singură. Oamenii ştiu asta. Un hoț ar putea..."

Tînărul le făcu semn colegilor săi că va veni imediat.

– Mi-a răspuns că era înarmată contra hoților şi a deschis sertarul noptierei. „Să nu care cumva să-ți închipui că aş ezita să-l folosesc."

Aşadar, nu mai era doar pata uleioasă.

Cineva văzuse arma.

– Era un revolver sau un pistol?

– Care e diferența?

– Revolverul e cu butoiaş. Pistolul e plat.

– Atunci, după cîte îmi amintesc, era un revolver.

– Cît de mare?

– Habar n-am. Abia dacă m-am uitat la el.

Lung cam de o palmă.

– Şi ai spus cuiva?

– Nu.

– Nu i-ai spus nimic mamei dumitale?

– Relațiile noastre nu sînt îndeajuns de cordiale ca să stau cu ea la poveşti.

Tînărul se întoarse la colegii lui şi muzica începu din nou. Îl simțeai cu adevărat pătruns de ritmul pe care îl crea, susținut de baterie.

– E un băiat bun, spuse patronul, aplecîndu-se peste tejghea. De altfel, toți trei sînt băieți de treabă şi nici unul nu se droghează.

N-aş putea spune asta despre toți clienții mei.

Maigret plăti consumația şi ieşi pe trotuar.

Găsi în cele din urmă un taxi şi ceru să fie dus acasă.

A doua zi dimineață, comisarul urcă la etajul judecătorilor de instrucție şi intră la judecătorul Libart.

– Aş vrea să-mi dați un mandat de percheziție. Pe numele Angele Louette, celibatară, exercitînd profesia de maseuză, cu domiciliul în strada Saint-Andre-des-Arts.

Grefierul scria.

– Asta înseamnă că vă apropiați de rezultat?

– N-am nici cea mai mică idee. Mărturisesc că bîjbîi.

– Nu e nepoata bătrînei?

– Exact.

– Şi în acelaşi timp moştenitoarea ei! Pare ciudat, în cazul ăsta.

Maigret se aştepta la această obiecție, care i-ar fi trecut prin minte oricui. Angele Louette era sigură că va deveni moştenitoare într-o bună zi, într-un timp relativ scurt, avînd în vedere vîrsta mătusii sale. De ce ar fi riscat să-şi petreacă restul zilelor în închisoare ca să-şi însuşească ceea ce îi revenea oricum?

– În fine! Urmăriti-vă ideea. Vă urez noroc.

La zece fără un sfert, Maigret se găsea pe cheiul Megisserie împreună cu Lapointe, care conducea mica maşină neagră. La uşă nu erau draperii, nici un grup de oameni, nici măcar un singur curios.

Maşina funerară trăsese la trotuar şi doi inşi solizi coborîră să aducă sicriul. Nu erau flori, nici coroană. Perdelele se mişcară la cîteva ferestre. Portăreasa veni la uşă şi-şi făcu semnul crucii.

Bătrînul negustor de păsări părăsi un moment penumbra prăvăliei şi se alătură fiului său pe trotuar.

Asta a fost tot.

Angele Louette urcă singură în maşina neagră trimisă de pompele funebre. Biserica era aproape pustie; doar două femei aşteptau în fața unui confesional. Ai fi zis că toată lumea era grăbită, şi preotul, şi cei de la pompele funebre.

Maigret rămăsese în fundul bisericii, unde

Lapointe, după ce găsise unde să parcheze maşina, i se alăturase.

– Nu e nici măcar trist, remarcă tînărul inspector.

Era adevărat. Soarele inunda biserica. Uşa rămăsese deschisă şi se auzeau zgomotele străzii.

– Et ne nos inducas în tentationem...

– Amen...

Cei de la pompele funebre ridicară din nou sicriul, care probabil că nu era foarte greu.

După mai puțin de un sfert de oră, intrară în cimitirul Montparnasse şi, pe o alee, se opriră în fata unei dale de marmură roz.

– V-am spus că nu va fi nimeni, murmură maseuza, în timp ce bătrîna era coborîtă în cavou.

Şi adăugă:

– N-a fost timp să-i gravăm numele pe piatră lîngă cel al primului ei soț. Meşterii vor face asta săptămîna viitoare.

Se îmbrăcase în negru, sobru, ceea ce îi conferea un aer şi mai sever. Părea o guvernantă sau o directoare de şcoală.

– Acum, mergem la dumneavoastră acasă, murmură Maigret.

– Mergem?

– Da, mergem.

– Ce mai vreți de la mine?

Cimitirul era şi mai vesel decît biserica, plin de soarele care îşi strecura razele jucăuşe printre crengile copacilor şi de ciripitul păsărilor.

– O clipă. Trebuie să plătesc oamenii. Presupun că nu mai țin maşina?

– Este loc într-a noastră.

O găsiră lîngă poarta mare de fier şi Angele urcă în spate, în timp ce Maigret îşi ocupă locul obişnuit, lîngă Lapointe.

– Strada Saint-Andre-des-Arts.

Nepoata bătrînei spuse cu amărăciune:

– Mă aşteptam ca oamenii să bîrfească.

Întotdeauna se găsesc unii să te vorbească pe la spate, iar dacă n-au ce să spună, inventează.

Dar ca Poliția Judiciară şi chiar comisarul

Maigret în persoană să se înverşuneze împotriva mea...

– Îmi pare rău, dar nu-mi fac decît datoria.

– De ce m-aş fi dus pe ascuns la mătuşa mea?

– Dar altcineva de ce s-ar fi dus?

– Mă credeți în stare să omor o bătrînă?

– Nu cred nimic. Caut. După ce parchezi, Lapointe, vii şi tu după noi.

Sus, maseuza îşi scoase pălăria şi mănuşile, apoi jacheta taiorului, sub care purta o bluză albă. Maigret remarcă pentru prima oară că, desi era bărbătoasă, era destul de bine făcută şi uimitor de bine păstrată pentru vîrstă ei.

– Haideți, spuneți-mi o dată pentru totdeauna ce doriți.

Maigret scoase din buzunar mandatul semnat de judecătorul de instrucție.

– Citiți singură.

– Asta înseamnă că o să scotociți peste tot, o să-mi întoarceti toată casa cu fundul în sus?

– Nu vă fie teamă. Sîntem profesionişti.

Aştept doi specialişti de la Criminalistică care vor pune obiectele la locul lor.

– Nu-mi vine să cred.

– Apropo, fiul dumneavoastră n-a fost la înmormîntare.

– Recunosc că, după tot ce s-a petrecut ieri, am uitat să-l anunț. Nu-i cunosc nici măcar adresa exactă. Ştiu doar ce mi-ați spus.

– Nu l-ati anuntat, dar am făcut-o eu, de aceea sînt mirat că nu l-am văzut. Părea un băiat de treabă.

– Cu condiția să facă numai ce vrea el.

– Şi să nu devină ortoped.

– V-a spus?

– E mult mai direct decît dumneavoastră şi nu e nevoie să-i pui de zece ori o întrebare...

– Dacă ar fi avut şi el viata mea! Faceți ce doriți, dar eu simt nevoia să beau un păhărel.

Nu bea vin, ci whisky, pe care îl luase dintr-un dulăpior din camera de zi, unde se găseau tot felul de sticle.

– Vreți?

– Nu.

– Vin roşu? Alb?

– Deocamdată n-am nevoie de nimic.

Oamenii de la Criminalistică ajunseră înaintea lui Lapointe, care Dumnezeu ştie unde era, căutînd o parcare.

– Aşa, copii. Cercetați cu atenție toate încăperile. Ştiți ce căutăm, dar fiți atenți la orice ar putea prezenta interes. Vă cer să puneți fiecare lucru cu grijă înapoi la locul lui.

Maseuza îşi aprinsese o ţigară şi se aşezase într-un fotoliu lîngă fereastră, de unde se putea vedea o întreagă perspectivă de acoperişuri, ca şi o mică parte din Turnul Eiffel.

– Rămîi aici cu ei, îi spuse el lui Lapointe, care sosise în sfîrşit. Eu am un drum de făcut în cartier.

Ajuns afară, Maigret se îndreptă spre strada

Mouffetard, nu fară să fi băut mai înainte un pahar cu vin alb într-un mic bistrou, unde te puteai servi din ouăle fierte de pe tejghea.

Hotelul era îngust şi înalt, plin de mirosuri tari. Maigret urcă la etajul patru şi bătu la uşa care-i fusese indicată fără tragere de inimă.

– Intră! îi strigă o voce adormită.

Obloanele nu fuseseră deschise şi înăuntru era umbră.

– Am bănuit eu că dumneavoastră sînteti.

Roşcovanul se dădu jos din pat, gol-puşcă, şi îşi legă la brîu un prosop. În aşternut se afla o brunetă, cu faţa la perete, căreia i se vedea doar părul pe pernă.

– Cît e ceasul?

– Înmormîntarea s-a terminat de ceva timp.

– V-aţi întrebat de ce n-am venit? Staţi să-mi clătesc gura. Sînt mahmur.

Umplu un pahar la robinet şi îşi clăti gura.

– Nu trebuia să plecaţi ieri-seară. A fost o atmosferă trăsnet. Au venit trei englezi tineri, fiecare cu chitara lui, şi am improvizat mai bine de două ore. Aveau cu ei o fată drăguţă: cea pe care o vedeţi acolo. Dimineaţă n-am avut curaj să mă scol ca să vin la înmormîntarea bătrînei. Poate că nu-i prea frumos din partea mea, dar nu ardeam de nerăbdare s-o văd pe mama. A găsit bănetul?

– Care bănet?

– Economiile mătuşii mele. Cred că avea ceva bani, pentru că cheltuia foarte puţin. Al doilea soţ al ei a pus şi el bani deoparte. Mama o să aibă în sfirşit căsuţa ei.

Întredeschise obloanele şi lăsă să pătrundă o rază de soare. Tînăra mormăi, se întoarse şi îşi dezveli un sîn gol.

– Mama dumitale are intentia să-şi cumpere o casă?

– O căsuţă la ţară, unde să-şi petreacă sîmbetele şi duminicile şi unde va putea să se retragă într-o zi. Visează la ea de mult timp. A

Încercat să împrumute banii necesari de la bătrînă, dar n-a mers. Îmi cer scuze, dar n-am cu ce să vă tratez.

– Eram doar în trecere.

– Încă n-aţi găsit revolverul?

– Nu. Marele Marcel a plecat.

– Serios? Probabil că mama e furioasă!

– Ea l-a dat afară. A plecat la Toulon, unde are prieteni.

– Va trebui să-şi găsească altul. Nu poate să stea trei zile fără bărbat. Pe măsură ce bea tot mai mult, probabil că devine mai dificil şi mai scump.

Cinismul lui nu era agresiv. Ba chiar vorbea cu o anumită blîndețe, poate cu nostalgia unei vieți de familie pe care nu o cunoscuse.

Aşa că facea pe grozavul.

– Să nu părăseşti Parisul fară să mă anunți.

Ancheta e departe de a se fi terminat şi s-ar putea să mai am nevoie de dumneata.

Tînărul arătă cu bărbia spre pat.

– Vedeți că am cu ce să mă ocup.

Maigret se întoarse în apartamentul din strada Saint-Andre-des-Arts. Cei de la Criminalistică îl aşteptau.

– Am terminat, şefule. Practic, nu e nimic de semnalat. Haine, aproape toate de culoare închisă, lenjerie, ciorapi, pantofi. Probabil că are mania pantofilor, pentru că am găsit opt perechi.

Angele Louette se afla acolo, aşezată în fotoliu, în aparență indiferentă.

– Frigiderul e bine aprovizionat. Deşi locuieşte singură, mănîncă bine. Fotografii, mai ales cu ea şi cu un copil, cînd era mult mai tînără.

Un caiet unde notează sumele încasate lîngă numele clientelor.

– Uiți principalul, interveni al doilea specialist.

Celălalt dădu din umeri.

– Dacă asta înseamnă ceva! Pe şifonier e praf şi, în acest praf, o pată de ulei sau de grăsime. Unsoare de genul celei folosite pentru arme.

Angele interveni:

– N-a existat niciodată vreo armă în casa asta.

– şi totuşi, urmele sînt recente. În coşul de gunoi, am găsit o hîrtie unsuroasă în care a fost învelit un revolver.

– În cazul ăsta, a fost al lui Marcel, care l-a luat cu el.

Maigret urcă pe un scaun ca să vadă şi el pata.

– Vă convoc la Politia Judiciară la ora trei.

– şi clientele mele? Credeți că n-am nimic de făcut?

– O să vă înmînez o convocare oficială.

Scoase un formular galben din buzunar şi îl completă.

– Am spus la ora trei.

Lapointe aştepta răbdător. Se întoarseră la maşina neagră, care era parcată la mai bine de trei sute de metri. Oamenii lui Moers plecaseră şi ei.

– Are telefon?

– Da.

– Poate că o să profite că a rămas singură ca să telefoneze la Toulon. Printre fotografii era şi vreuna a bătrînei?

– Trei sau patru, dar vechi. Am găsit şi poza unui bărbat mustăcios, iar ea mi-a spus că era taica Antoine.

Maigret se duse să ia masa de prînz acasă.

Soția lui nu-i puse nici acum întrebări, în afară doar despre funeralii.

– A fost lume?

– În afara nepoatei, numai noi, eu şi

Lapointe. O slujbă rasolită. Ai fi zis că toți se grăbeau să termine odată cu ea.

Cînd se întoarse la birou, Janvier îl anunță:

– A telefonat comisarul Marella de la Toulon şi a cerut să-l sunați.

– Fă-mi legătura.

Apoi, după cîteva minute:

– Marella?

– Da. Te-am sunat pentru orice eventualitate. Marcel al tău a sosit ieri, destul de tîrziu în cursul serii, şi s-a dus imediat la barul

Amiral. M-a recunoscut şi m-a salutat discret, în timp ce lua loc la bar. A vorbit pe şoptite cu

Bob, fără să pot auzi ceva, pentru că tonomatul îți spărgea urechile.

– Nu mai era nimeni cu ei?

– Nu. La un moment dat, Bob a intrat în cabina telefonică şi a sunat pe cineva. Cînd s-a întors părea mulțumit şi a făcut un gest care mi s-a părut că voia să spună: „S-a făcut!".

– Asta e tot?

– Nu. Marcel a luat o cameră la Hotel des

Cinq Continents, pe Avenue de la Republique.

S-a sculat la nouă dimineața, a luat maşina şi s-a dus la Sanary. Asta nu-ți spune nimic?

– Nu.

– Acolo locuieşte Pepito, cel mai mare dintre cei doi frați Giovanni.

Frații Giovanni fuseseră considerați mult timp şefii gangsterilor de pe Coasta de Azur.

Marco, mezinul, locuia la Marsilia. Pepito îşi construise la Sanary o vilă luxoasă în care trăia liniştit.

Fuseseră arestati de vreo zece ori şi eliberați de fiecare dată din lipsă de probe.

Acum, mai îmbătrîniseră şi trăiau liniştit ca doi inşi bogați retraşi din afaceri.

– Marcel a stat mult timp la vilă?

– Aproape o oră. Apoi s-a întors la barul

Amiral, după care a luat masa de prînz într-un restaurant italian din oraşul vechi.

– A mai avut relații cu frații Giovanni?

– Nu, după cunoştința mea.

– Poți să-l supraveghezi pe Pepito? Aş vrea să ştiu dacă se deplasează în zilele următoare sau dacă primeşte la vila sa pe cineva care nu se numără printre apropiații lui.

– Aşa voi face. Serviciu contra serviciu.

Cum merge ancheta?

– Încep să se contureze nişte piste, dar încă nu duc nicăieri. După ce voi termina, cred că voi veni să-mi limpezesc mintea undeva în zona ta.

– Va fi o plăcere pentru mine. De cînd nu ne-am mai văzut?

– Zece ani? Doisprezece? De la cazul din

Porquerolles.

– Îmi amintesc. Pe curînd, Maigret.

Îşi începuseră carierele împreună la Poliția

Judiciară şi, mai bine de doi ani, bătuseră împreună drumurile publice, după care fuseseră repartizați la gări, apoi la marile magazine.

Atunci erau amîndoi tineri, holtei.

Bătrînul Joseph aduse convocarea pe care

Maigret i-o lăsase dimineață maseuzei.

– Să intre.

Femeia era mai palidă, mai încordată decît de obicei. Oare era impresionată de atmosferă?

– Luați loc.

Îi arătă un scaun obişnuit din fața biroului, apoi deschise uşa inspectorilor.

– Vii puțin, Lapointe? Adu-ți şi blocnotesul.

Lapointe îi servea deseori ca stenograf. Tînărul se aşeză la capătul biroului, cu creionul în mînă.

– După cum vedeți, de data asta e vorba despre un interogatoriu oficial. Tot ce veți spune va fi înregistrat şi veți semna apoi procesul-verbal. E posibil să vă pun întrebări la care ați mai răspuns, dar acum răspunsurile vor fi transcrise.

– În concluzie, mă considerați suspecta numărul unu.

– Doar suspectă. Fără vreun număr. Nu țineați la mătuşa dumneavoastră.

– Cînd i-am spus că sînt însărcinată, s-a mulțumit să-mi dea o bancnotă de o sută de franci.

– Aşadar, îi reproşați avariția.

– Era egoistă. Nu-i păsa de ceilalți. Şi sînt sigură că s-a recăsătorit numai pentru bani.

– A avut o tinerețe grea?

– Nici măcar. Tatăl ei „avea cheag", cum se spunea atunci. Familia locuia lîngă grădina

Luxembourg şi cele două fete, mama şi mătuşa mea, au făcut studii bune. Doar mai tîrziu a început bunicul meu să facă speculații financiare şi a pierdut aproape tot ce avea.

– Atunci s-a căsătorit cu Carame?

– Da. Acesta venea destul de des la bunicii mei. Mult timp, toți au presupus că venea pentru mama mea. Bănuiesc că şi ea credea asta. Pînă la urmă, l-a luat de bărbat mătuşa mea.

– şi mama?

– S-a căsătorit cu un funcționar de bancă cam bolnăvicios. A murit de tînăr şi mama a început să muncească la o firmă de pe strada

Paradis.

– Prin urmare, ati dus o viată foarte modestă?

– Da.

– Mătuşa nu vă ajuta?

– Nu. Nu prea ştiu de ce am ales meseria de maseuză. Poate pentru că era una în casa în care locuiam şi avea o maşină cu care se ducea la cliente.

– Aveți şi dumneavoastră o maşină?

– Un Citroen 2 CV.

– Ca să mergeți la casa de la țară cînd veți avea una!

Ea se încruntă.

. -Cine v-a spus asta?

– N-are importanță. Se pare că ați visat dintotdeauna să aveți o căsuță la țară, nu foarte departe de Paris, unde să vă petreceți sfirşiturile de săptămînă.

– Nu văd ce e rău în asta. E visul multor oameni, nu? La asta visa şi mama mea, dar a murit înainte să-şi fi împlinit dorința.

– Cîți bani sperați să moşteniți de la mătuşa dumneavoastră?

– Patruzeci-cincizeci de mii de franci? Nu ştiu. Mă bizui pe unele lucruri pe care mi le-a spus. Poate avea şi alte plasamente.

– În fond, ati continuat s-o vizitati doar pentru moştenire.

– Dacă vreți dumneavoastră. Era totuşi singura persoană care îmi mai rămăsese din familia mea. Ați trăit vreodată singur, domnule

Maigret?

– şi fiul dumneavoastră?

– Abia dacă îl văd, doar cînd are nevoie de bani. N-are nici o afecțiune fată de mine.

– Gîndiți-vă bine la întrebarea pe care am să v-o pun şi nu uitați că răspunsurile sînt consemnate. Vi s-a întîmplat deseori să vă duceți la mătuşa dumneavoastră acasă în absenta ei?

Maigret avu impresia că femeia pălise, fără să se tulbure totuşi.

– Îmi dati voie să fumez?

– Vă rog. Dar n-am țigări să vă servesc.

Pe birou se aflau doar pipe, şase pipe aliniate după mărime una lîngă alta.

– V-am pus o întrebare.

– Aş vrea s-o repetați.

Maigret o repetă fără ezitare.

– Depinde ce înțelegeți prin a te duce la ea acasă. Mi s-a întîmplat să ajung acolo înainte ca ea să se fi întors. În asemenea cazuri, o aşteptam.

– În apartament?

– Nu. Pe palier.

– Şi uneori dura mult timp?

– Cînd întîrzia prea mult, mă plimbam pe chei şi mă duceam îndeosebi să mă uit la păsări.

– Mătuşa dumneavoastră nu a avut niciodată ideea să vă dea o cheie?

– Nu.

– Putea să i se facă rău.

– Era convinsă că asta nu i se va întîmplă niciodată. N-a leşinat nici măcar o dată în viață.

– Uşa nu era niciodată descuiată?

– Nu.

– Nici cînd era acasă?

– Nu. O încuia în urma ei.

– De cine se ferea?

– De toată lumea.

– Inclusiv de dumneavoastră?

– Nu stiu.

– Manifesta afecțiune față de dumneavoastră?

– Nu manifesta nimic. Îmi spunea să stau jos. Îmi făcea o cafea şi aducea cîteva prăjiturele uscate într-o cutie de tablă.

– Nu vă întreba ce face nepotul ei?

– Nu. Probabil că îl vedea la fel de des sau mai des decît pe mine.

– Nu v-a spus niciodată că vă dezmoşteneşte?

– De ce m-ar fi dezmoştenit?

– Revin la uşa aceea încuiată. Am constatat că broasca nu era complicată şi era uşor să-i iei amprenta.

– Pentru ce?

– N-are importanță. Revin la întrebarea mea, schimbînd-o puțin. Nu vi s-a întîmplat nici măcar o dată să vă aflați singură în apartament?

– Nu.

– V-ați gîndit bine?

– Da.

– Mătuşa dumneavoastră ar fi putut să lipsească un moment ca să facă un drum în cartier, de exemplu, ca să cumpere prăjiturele, descoperind cutia goală.

– Nu s-a întîmplat aşa ceva.

– Astfel încît n-ați avut niciodată ocazia să deschideți sertarele?

– Nu.

– Nu i-ați văzut livretul de economii?

– L-am zărit într-o zi cînd lua ceva din comodă, dar nu stiu ce sînt înscrise în el.

– şi carnetul de cecuri?

– Habar n-am ce avea la bancă. La drept vorbind, nici măcar nu ştiam că avea un cont.

– Dar stiati că avea bani.

– Bănuiam.

– Nu numai economiile ei.

– Ce vreți să spuneți? Nu înțeleg.

– N-are importanță. Ați încercat să împrumutați vreodată bani de la ea?

– O singură dată, v-am spus. Cînd am rămas însărcinată şi mi-a dat o sută de franci.

– Mă refer la o perioadă mai recentă. Vă doreați o căsuță la țară. Nu i-ați cerut să vă ajute?

– Nu. Se vede bine că n-ați cunoscut-o.

– Am întîlnit-o.

– şi, ca toată lumea, ati considerat-o o bătrînică fermecătoare, cu un zîmbet blînd şi o atitudine timidă. În realitate, era dură ca oțelul.

– Aveți un fular cu linii sau carouri roşii?

– Nu.

– Nu e pe canapeaua din salonul mătuşii dumneavoastră o pernă cu dungi roşii?

– Posibil. Da, cred că da.

– De ce v-ati certat ieri-dimineată cu amantul?

– Pentru că devenise imposibil.

– Ce înțelegeți prin asta?

– Cînd întîlnesc un bărbat, nu-i cer un certificat de bună purtare. Marcel exagera. Nu căuta de muncă. Ar fi putut de zece ori să se angajeze într-un bar. Prefera să stea la mine şi să nu facă nimic.

– O cunoştea pe mătuşa dumneavoastră?

– Bineînțeles că nu i-am prezentat-o.

– Ştia de existența ei?

– Presupun că mi s-a întîmplat să-i vorbesc despre ea.

– Şi să-i spuneți că avea probabil multe lovele la ciorap?

– Nu obişnuiesc să vorbesc în felul ăsta.

– Pe scurt, ştia unde locuieşte şi că avea cel puțin nişte economii.

– Probabil.

– L-ați zărit cumva pe cheiul Megisserie?

– Niciodată.

– Totuşi a fost acolo, unde l-au văzut cel puțin două persoane.

– În cazul ăsta, ştiți mai multe decît mine.

– A fost cumva vorba să vă căsătoriți cu el?

– Nici pomeneală. De cînd l-am avut pe fiul meu, nu m-am mai gîndit niciodată la măritiş.

Iau de la bărbați ce doresc să iau şi atît. Înțelegeți ce vreau să spun?

– Înțeleg foarte bine. Să vorbim acum despre revolver.

– Iar?

– Trebuie să se afle undeva şi mi-am pus în gînd să-l găsesc. A stat un timp în sertarul noptierei, acasă la mătuşa dumneavoastră. Pretindeți că nu ştiați de existența lui şi că bătrînei îi era frică de armele de foc.

– Adevărat.

– Totuşi, ținea această armă la îndemînă, ceea ce indică, între paranteze fie spus, că nu era chiar atît de indiferentă față de pericol cum spuneți.

– Unde vreți să ajungeți?

Maigret îşi umplea fară grabă pipa.

– În dimineața asta, am găsit în apartamentul dumneavoastră urma lăsată de această armă, care a fost ascunsă un timp pe şifonier.

– Dumneavoastră ziceți asta.

– Expertizele vor stabili acest lucru. Ori dumneavoastră l-ați pus acolo, ori iubitul dumneavoastră.

– Nu-mi place cuvîntul ăsta.

– Vă jenează?

– Este inexact, pentru că nu era iubire între noi.

– Să presupunem că s-a dus la apartamentul mătusii dumneavoastră.

– Ca să o ucidă?

– Ca să găsească ceea ce nu vă place să numesc „lovelele de la ciorap". Bătrîna vine acasă şi se pomeneşte față în față cu el. Iar el se foloseşte de perna de pe canapea ca s-o sufoce.

– şi de ce ia revolverul? De ce îl ascunde apoi pe şifonier şi de ce îl ia la Toulon?

– Credeți că l-a luat cu el?

– Dacă există cu adevărat, trebuie, după cum spuneți, să se găsească undeva. Eu una n-am fost acasă la mătuşa mea în după-amiaza în care a murit. Sînt convinsă că n-a fost nici

Marcel. Poate că e ceea ce se numeşte un golan, dar nu e un asasin. Mai aveți întrebări?

– V-ați ocupat de succesiune?

– Încă nu. Trebuie să mă întîlnesc peste puțin timp cu un notar, soțul unei cliente. Altfel, mi-ar fi fost greu să aleg unul.

Se ridică, parcă uşurată.

– Cînd va trebui să semnez?

– Vă referiți la declarație? Cînd e gata, Lapointe?

– Va fi bătută la maşină într-o jumătate de oră.

– Ati auzit. Pînă atunci, luați loc în sala de aşteptare.

– Nu pot să plec şi să revin?

– Nu. Vreau să termin cu asta. Vă veți întîlni cu notarul puțin mai tîrziu şi, diseară, veți fi mai bogată cu cîteva zeci de mii de franci.

Apropo, aveți de gînd să locuiți în apartamentul bătrînei?

– Al meu mi-e de ajuns.

Femeia se îndreptă spre uşă, foarte țeapănă, şi ieşi fără să mai spună nimic.

Maigret luă trenul de noapte şi avu norocul să fie singur în compartimentul de cuşete. La

Montelimar, pe cînd răsărea soarele, deja se trezise, ca întotdeauna cînd venea în sud.

Montelimar era pentru el o frontieră de unde începea Provence şi, de acolo, nu pierdea nimic din spectacolul peisajului. Îi plăcea totul, vegetația, casele roz-pal sau de un albastru ca de levănțică, cu țiglele arse de soare, satele cu platani unde puteai zări deja oameni în baruri.

La Marsilia, în timp ce trenul făcea manevre în gara Saint-Charles, asculta accentul cîntat şi totul i se părea savuros.

Trecuse mult timp de cînd nu mai venise cu soția pe Coasta de Azur şi plănuia s-o facă în concediul următor. Dar atunci avea să fie vară şi multă lume!

Cîțiva kilometri încă şi descopereai marea la fel de albastră ca în vederi, cu pescari nemişcați în bărcile lor. Comisarul Marella era pe peronul gării şi îi făcea semn cu mîna.

– De ce nu vii mai des? De cîți ani n-ai mai trecut prin Toulon?

– De vreo zece ani, ți-am spus la telefon.

Nu te superi că mă bag peste treburile tale?

Maigret se afla în afara jurisdicției sale.

Acolo colegul lui era şeful. Marella era un bărbat brunet, bineînțeles, nu prea înalt, dar extrem de vioi. Burtica pe care o făcuse de la ultima lor întrevedere îi dădea un aer mai burghez.

Înainte, ai fi putut să-l iei la fel de bine drept gangster sau polițist. Gangsterii au şi ei tendința să se îngraşe dar, la vîrstă asta, sînt în general retraşi din afaceri.

– Bei o cafea?

– Cu plăcere. Am băut una în tren, dar era proastă.

– Să traversăm piața.

Aceasta era deja scăldată de lumina caldă a soarelui. Intrară într-o cafenea-restaurant şi se aşezară la bar.

– Ce poți să-mi spui?

– Nimic. E un caz aiurea şi am impresia că bat pasul pe loc. Unde e Marcel la ora asta?

– În pat. A chefuit o parte din noapte cu nişte prieteni la restaurantul Victor, față în față cu Portul Comercial. Toți, mici borfaşi. Pe la miezul nopții, au venit şi nişte prostituate.

– L-ai cunoscut cînd stătea aici?

– N-a stat niciodată foarte mult timp la

Toulon. Cea mai lungă şedere a fost de doi ani.

Trebuie spus că borfaşii de aici nu-l iau prea în serios, considerîndu-l oarecum un amator.

– Cine e acest Bob, care îi serveşte drept cutie de scrisori?

– Barmanul de la Amiral. Cred că stă în banca lui. În orice caz, nici eu, nici oamenii mei n-am putut să-l înhățăm.

– şi frații Giovanni?

– Aici e doar cel mare, Pepito. Celălalt, după cum mi s-a spus, locuieşte pe lîngă Paris. Pepito a cumpărat o vilă superbă de la o americancă bătrînă care voia să se întoarcă să moară în țara ei. E cea mai frumoasă vilă din Sanary, cu un port privat şi propria ambarcațiune. Se vede cu foarte puțină lume şi aproape niciodată cu foştii lui amici. Vrea mai degrabă să se facă uitat. Dar sînt cu ochii pe el. Ştie asta şi, cînd ne întîlnim pe stradă, mă salută ostentativ.

– Mă întreb ce a căutat Marcel la el.

– Şi eu aş fi curios să aflu. Mai ales că acest

Marcel n-a lucrat niciodată cu dînsul.

– La ce hotel stă?

– La Hotel des Cinq Continents, pe Avenue de la Republique, la doi paşi de Prefectura

Maritimă.

Era abia opt dimineața.

– Vii cu mine? O să-ti faci astfel o idee despre caz. O să fie furios că îl trezesc aşa devreme.

Maigret nu-şi luă cameră, deoarece avea de gînd să plece chiar în acea seară. Marella obținu numărul camerei lui Marcel, urcară amîndoi şi bătură tare în uşă. Trecu ceva timp pînă cînd auziră o voce pe jumătate adormită întrebînd:

– Cine e?

– Politia.

Răspunsese Marella, iar Marcel, cu picioarele goale, într-o pijama şifonată, se deplasă cu greutate pînă la uşă şi o întredeschise.

– Ia te uită! Ați venit pînă aici! mormăi el, dînd cu ochii de Maigret. În fine, din moment ce sînteti însotit de comisarul Marella...

Trase perdelele în lături şi îşi aprinse o țigară, apoi mută o pereche de pantaloni care ocupa un fotoliu.

– Ce am mai făcut? întrebă el.

– Probabil că nimic nou.

– Apropo, interveni Marella, adresîndu-se lui Marcel. Ieri după-amiază ai fost s-o vezi pe

Maria Frumoasa. Chiar nu ştii că e de cîteva luni cu Ciupitu'?

– Ba da, numai că e la pîrnaie.

– L-am săltat săptămîna trecută, aşa e, şi de data asta e grav, pentru că e învinuit de trafic de droguri. Numai că are amici afară. Tu însă nu esti de-aici.

– Mulțumesc pentru informație. Pe Maria o cunosc de mult timp. Şi dumneavoastră, domnule

Maigret? De ce v-ați mai deplasat pînă aici, din moment ce am stat de vorbă alaltăieri?

– Poate ca să te duc înapoi la Paris.

– Ce? Glumiți?

– Mai întîi, e problema cheii.

– Care cheie?

– Cea de la apartamentul bătrînei. Cine a luat amprenta broaştei? E o treabă pe care

Angele nu ar fi în stare s-o facă cum se cuvine.

Marcel nu avu nici o reacție.

– Să trecem peste asta! Vei vorbi în prezența unui stenograf şi vei semna procesul-verbal.

– Dar, fir-ar să fie, eu n-am nici un amestec în afurisita asta de poveste! Recunosc, trăiam cu femeia-jandarm. Dar asta pînă să găsesc ceva mai bun şi sînt foarte mulțumit că am plecat.

– Cel puțin două persoane te-au recunoscut.

– După ce anume?

– După fotografia din dosarele noastre sau, mai exact, ale Brigăzii Moravuri.

– Şi cine sînt aceste două persoane?

– Negustorul de păsări de la parter şi locatara care stă exact vizavi de apartamentul bătrînei.

Ai şi îmbrîncit-o, urcînd în fugă scara, apoi te-ai scuzat.

– Amîndoi au visat.

– Purtai costumul în carouri pe care îl aveai ieri.

– Astfel de costume găseşti în toate magazinele. Cred că la Paris sînt cîteva mii.

– Aşadar, nu aveai cheia. Ai meşterit broasca?

– Mai durează mult?

– Nu stiu. De ce?

– Pentru că aş cere să mi se aducă cafea şi cornuri.

– Foarte bine.

Marcel sună şi comandă.

– Să nu vă aşteptați să vă spun ceva. N-am meşterit nici o broască şi nici măcar nu ştiu cum se face.

– Cînd ți-a vorbit despre revolver?

– Cine?

– Ştii foarte bine. Angele. Doar n-ai ghicit că în apartamentul bătrînei se afla un revolver!

– Nici măcar nu ştiam de existenta ei.

– Fals. Angele a recunoscut, şi e consemnat în procesul-verbal, că ți-a arătat ferestrele de la apartamentul mătuşii sale, spunîndu-ți că o va moşteni într-o zi.

– O credeți? Nu stiti că minte asa cum respiră?

– şi tu?

– Eu vă spun adevărul. Nu-mi pot permite să fiu prins călcînd strîmb, pentru că poliția e cu ochii pe mine. Dovadă fotografia pe care ați găsit-o la Moravuri şi de care nici măcar nu-mi amintesc.

Băiatul de serviciu îi aduse cafeaua şi cornurile, iar în încăpere se răspîndi un miros plăcut.

Marcel, tot cu picioarele goale şi în pijama, se aşeză la o măsuță şi începu să mănînce.

Marella îi aruncă o privire lui Maigret, vrînd parcă să-i ceară voie să intervină.

– Ce i-ai spus lui Bob?

– Cînd am sosit, alaltăieri-seară? Ne-am spus unul altuia ce mai facem. E un vechi prieten şi nu ne-am mai văzut de o veşnicie.

– Şi altceva?

– Nu înțeleg.

– Care dintre voi s-a gîndit la Giovanni?

– Poate că eu. L-am cunoscut şi pe el, mai demult. Eram încă un puşti cînd el locuia în

Montmartre.

– În acest caz, de ce nu i-ai telefonat tu?

– De ce i-aş fi telefonat?

– Ca să fixezi o întîlnire. A facut-o Bob în locul tău. Ce i-ai zis să-i spună?

– Nu ştiu ce vreți să spuneți.

– Nu face pe prostul. Ştii foarte bine că nu poți suna cînd vrei la uşa lui Giovanni, mai ales cînd eşti doar un mic proxenet ratat. Or, ieri te-ai dus la el şi ați stat de vorbă aproape o oră.

– Am mai flecărit şi noi.

– Şi despre ce ați flecărit?

Marcel devenea nervos. Nu-i plăcea întorsătura pe care o lua discuția.

– Să spunem că l-am întrebat dacă n-are de lucru pentru mine. Are cîteva afaceri, toate legale. Ar putea avea nevoie de un om de încredere.

– Şi te-a angajat?

– A rămas să se gîndească şi să-mi dea răspunsul peste cîteva zile.

Marella se uită din nou la Maigret ca să-i dea de înțeles că terminase.

– Ai auzit ce ți-a spus adineauri colegul meu

Marella. O să dea instrucțiuni la birou. Vei ajunge acolo şi vei repeta tot ce ne-ai spus. Vei aştepta să fie bătut la maşină procesul-verbal şi îl vei semna. Încearcă să nu uiți nimic, mai ales legat de Bob şi Giovanni.

– E nevoie să vorbesc despre el?

– Ai mintit?

– Nu. Dar n-o să-i placă faptul că am vorbit despre el poliției.

– Nu se poate altfel. Nu pleci din Toulon pînă cînd nu primeşti permisiunea.

– Foarte bine. Şi dacă nu găsesc de lucru, plătiți în locul meu hotelul?

– Poate că te vom caza pe gratis în alt hotel, interveni Marella. O să te simți bine şi e şi răcoare acolo.

Cei doi comisari coborîră în stradă.

– Nu m-am amestecat prea mult în ce nu mă priveşte? întrebă Marella, cu oarecare nelinişte.

– Dimpotrivă. Mi-ai făcut un mare serviciu.

Poți să faci la fel şi cu Bob.

Nu aveau decît să traverseze strada. Barul

Amiral era situat în coltul format de chei cu o stradă îngustă, unde maşinile nu circulau. Cele patru mese de pe trotuar aveau fețe de masă cu carouri mici. În contrast cu lumina de afară, pe care suprafața apei o făcea şi mai orbitoare, interiorul părea întunecos, dar domnea o răcoare plăcută.

Barmanul, cu nasul turtit de boxer şi urechile lipite, spăla paharele. La ora aceea nu era nici un client şi un chelner aranja mesele.

– Bună ziua, domnule comisar. Cu ce vă servesc?

Se adresa lui Marella, pentru că nu-l cunoştea pe Maigret.

– Ai vin de Provence? întrebă acesta.

– Rose la carafă.

– Două pahare de rose. Sau o carafă. Cum vrei.

Erau amîndoi relaxați, dar Bob nu se simțea în apele lui.

– Auzi, Bob, ai avut un vizitator alaltăieri-seară?

– După cum ştiți, aici nu ducem lipsă de vizite.

– Nu mă refer la un client, ci la cineva care a venit de la Paris special ca să te vadă.

– Să mă vadă pe mine?

– Mă rog, să-ți ceară un serviciu.

– Nu văd ce serviciu aş putea să-i fac.

– Îl cunoşti de mult timp?

– Şapte-opt ani.

– E în regulă?

– N-a fost niciodată la pîrnaie. Cazierul lui judiciar e virgin.

– Şi al tău?

– Nu chiar, ştiți bine.

– Ce voia?

– Era în trecere şi a venit să mai schimbăm o vorbă.

– Ti-a cerut să dai un telefon?

– Ah!

– Nu face pe prostul. Unul dintre oamenii mei se afla în bar şi te-a văzut intrînd în cabină în timp ce amicul tău aştepta. A durat mult.

Era nervos. După ce te-ai întors la el şi i-ai vorbit în şoaptă, a părut uşurat.

– Cred că a fost vorba de una dintre fostele lui iubite, Maria, pe care s-a dus s-o vadă.

– Acum locuieşte la Sanary?

– Bineînțeles că nu.

– N-ai nici un interes să nu vorbeşti, Bob.

I-ai telefonat lui Pepito Giovanni, cu care ai lucrat pe vremuri, pînă să se retragă din activitate. Ai reuşit să-l convingi să-l primească pe amicul tău Marcel. Şi asta e ceva, pentru că un

Giovanni nu primeşte pe oricine, mai ales la el acasă. Ce i-ai spus?

– Lui Giovanni? Că am lîngă mine pe cineva care caută de lucru.

– Nu!

– De ce spuneți nu?

– Pentru că ştii foarte bine că nu-i adevărat.

De altfel, Giovanni va fi primul care va rîde cînd îi voi spune.

– I-am zis că vrea să-i propună o afacere importantă. O afacere cît se poate de legală.

– Ți-a arătat vreo mostră?

– Nu.

– Ştii despre ce e vorba?

– Marcel nu mi-a spus. Mi-a zis doar că e o afacere foarte mare. O afacere internațională, care ar interesa în mod special America.

– Aşa parcă mai merge şi s-ar putea să te şi cred. Giovanni a răspuns pozitiv?

– Mi-a spus să-l trimit la el pe amicul meu ieri la ora trei.

– Asta e tot?

– A recomandat să nu uite să ia mostra şi să nu aducă pe nimeni cu el.

Vinul rose era rece şi parfumat. Maigret asculta acest dialog zîmbind vag. Îi plăcuse întotdeauna de Marella care, dacă ar fi rămas la

Paris, poate că i-ar fi ocupat locul la Poliția Judiciară. Dar se simțea mult mai în elementul lui la Toulon. Se născuse la Nisa. Cunoştea toți borfaşii, toate prostituatele între Menton şi Marsilia.

– Vrei să-l întrebi ceva, Maigret?

Bob se încruntă.

– Vreți să spuneți că e comisarul Maigret?

– Exact. Şi s-ar putea să ai de-a face cu el.

– Îmi cer scuze că nu v-am recunoscut.

Apoi, văzînd că Maigret deschidea portofelul:

– Nu, nu. E din partea casei.

– Nici vorbă.

Şi puse pe masă o bancnotă de zece franci.

– Presupun că imediat ce vom pleca te vei grăbi să-i telefonezi lui Giovanni?

– Nu, dacă îmi cereți să n-o fac. N-am chef să mă pun rău cu dumneavoastră. Nici cu comisarul Marella.

Ieşiră la soare, printre marinarii cu guler albastru şi ciucure roşu.

– Mergem la Giovanni? Sau vrei să te duci singur?

– Dimpotrivă.

– În cazul ăsta, haide pe la birou să luăm maşina mea.

Traversară Seyne, unde o navă era în curs de dezmembrare, apoi zăriră capul Sanary, unde, chiar în capăt, se ridica o vilă destul de mare.

– E casa lui. Chiar dacă Bob nu i-a telefonat, cred că a făcut-o Marcel şi ne aşteaptă. Cu el va fi ceva mai greu.

VIII

Bărbatul păşi spre ei în imensul salon inundat de lumină. Purta un costum de mătase crem şi se apropia cu mîna întinsă.

– Bună ziua, Marella, îi spuse el comisarului din Toulon.

Apoi, prefăcîndu-se că abia atunci îl recunoscuse pe Maigret:

– Ia uite! Domnul Maigret! Nu speram să am onoarea să mă vizitați.

Era un bărbat frumos, bine făcut, care îşi păstrase silueta. Avea probabil vreo şaizeci de ani, dar, la prima vedere, părea mai curînd de cincizeci.

Salonul fusese amenajat cu gust, probabil de un decorator, iar dimensiunile îi dădeau oarecum aspectul unui decor de teatru.

– Unde preferați să stăm: aici sau pe terasă?

Îi conduse spre aceasta din urmă, unde, sub umbrele de soare, fuseseră instalate fotolii confortabile.

Majordomul în haină albă venise în urma lor şi aştepta parcă în poziție de drepți.

– Cu ce să vă servesc? Ce-ați spune de un Ibm

Collins? La ora asta, nu e nimic mai răcoritor.

Maigret făcu semn că era de acord şi Marella îl imită.

– Două Tom Collins, Georges. Pentru mine, ca întotdeauna.

Proaspăt bărbierit şi cu mîinile îngrijite, bărbatul părea foarte relaxat.

– Ați sosit în dimineața asta? îl întrebă el pe Maigret, vrînd parcă să înceapă conversația.

De acolo se vedea marea pînă în zare şi un iaht cu motor se legăna în micul port privat.

– Cu trenul de noapte.

– Să nu-mi spuneți că ați venit special pentru mine?

– Cînd am sosit la Toulon, nici măcar nu ştiam că-ti voi face o vizită.

– Sînt cu atît mai flatat.

În pofida aerului binevoitor, privirea lui avea o anumită duritate, pe care se străduia zadarnic s-o ascundă sub cordialitatea de fațadă.

– În concluzie, vă aflați în afara jurisdicției dumneavoastră, domnule comisar?

– Exact. Dar prietenul meu Marella e pe terenul lui.

– Eu şi Marella ne înțelegem foarte bine.

Nu-i asa, Marella?

– Atîta timp cît nu-mi dai ocazia să-ți pun bete în roate.

– Duc o viată atît de liniştită! Stii foarte bine asta. Abia dacă ies din casă. Vila asta a devenit aproape tot universul meu. Un prieten din cînd în cînd, o fată frumoasă cînd se iveşte ocazia...

– Marele Marcel se numără printre prietenii dumitale?

Bărbatul se prefăcu şocat.

– Amărîtul ăla care a venit la mine ieri-dimineată?

– Şi totuşi l-ai primit.

– Pentru că am drept principiu să-i ofer fiecăruia o şansă. Şi mie mi s-a întîmplat, în trecut, să am nevoie de o mînă de ajutor.

– şi i-ai dat-o?

Majordomul se întoarse cu două pahare mari aburite şi altul mai mic cu suc de roşii.

– Îmi cer scuze, dar nu beau niciodată băuturi alcoolizate. Noroc. Mi se pare că mi-ați pus o întrebare, nu?

– Am întrebat dacă l-ai putut ajuta.

– Din păcate, nu. Nu văd nici un loc pentru el în afacerile mele. Să ştiți, domnule Maigret, că am devenit un om de afaceri important şi a trecut multă apă pe sub Pont-Neuf de cînd ne-am întîlnit. Dețin douăsprezece cinematografe pe Coasta de Azur, dintre care două la

Marsilia, unul la Nisa, unul la Antibes şi trei la Cannes. Nu mai vorbesc de cel de la Aix-en- Provence. Am şi un cabaret la Marsilia şi trei hoteluri, dintre care unul la Menton. şi toate astea, vă asigur, sînt perfect legale. E adevărat, Marella?

– Adevărat.

– Am şi un restaurant la Paris, pe Avenue de la Grande-Armee, condus de fratele meu.

Un restaurant foarte elegant, unde se mănîncă perfect şi unde, de altfel, sînteți cordial invitat.

Maigret îl observa cu o figură imperturbabilă.

– Vedeți bine că nu am loc pentru un mic proxenet fară anvergură.

– Ti-a lăsat mostra?

Giovanni, în ciuda stăpînirii lui de sine, tresări.

– Care mostră? Probabil faceți confuzie!

– I-ai dat întîlnire lui Marcel pentru că Bob ți-a vorbit la telefon de o afacere grasă, o afacere de anvergură internațională.

– Nu înțeleg. Bob v-a spus povestea asta extravagantă?

– Afacerea i-ar fi interesat îndeosebi pe americani.

– Dar eu nu fac afaceri cu americanii.

– O să-ți spun o povestioară, Giovanni, şi sper să tragi învățăminte. Trăia la Paris o bătrînică firavă şi fermecătoare, căreia îi intrase în cap că în apartamentul unde locuia unele obiecte fuseseră puțin mişcate din loc în absenta ei.

– Nu văd ce...

– O clipă. Femeia asta a venit să ceară protectia Politiei Judiciare şi am considerat-o la început nebună. Totuşi, aveam de gînd să-i fac o vizită, măcar ca s-o linistesc.

– Parcă am citit ceva de genul ăsta în ziare.

– Da, au scris, dar numai cîteva rînduri, fără să ştie despre ce e vorba.

– O țigară de foi?

– Mulțumesc. Prefer pipa.

– Marella?

– Cu plăcere.

Pe masă se afla o cutie țigări de foi şi cei doi bărbați luară cîte una.

– Îmi cer scuze. Nu voiam să vă întrerup.

Aşadar, v-ați dus acasă la bătrînă.

– Încă n-am ajuns acolo.

– Vă ascult.

– Bătrîna avea o nepoată trecută de prima tinerețe, care are o aplecare vădită spre bărbați mai tineri decît ea. De exemplu, de aproape şase luni, trăia cu acest Marcel pe care l-ai primit ieri.

Giovanni începea să fie interesat.

– Această bătrînă a fost asasinată înainte să fi avut ocazia s-o vizitez aşa cum îi promisesem.

– Ce gen de asasinat?

– Prin sufocare. Cineva i-a pus o pernă pe față. La vîrsta ei, probabil că n-a rezistat mult.

– Nu-mi dau seama ce legătură poate să aibă asta cu mine.

– Ți-am spus că Marele Marcel era amantul nepoatei ei. Doi martori spun că l-au văzut fiecare cel puțin o dată în casă.

– Bănuiți că el e făptaşul?

– El sau nepoata. E oarecum acelaşi lucru.

– Ce voiau?

– Mostra.

– Vreți să spuneți...

– Obiectul pe care ți l-a arătat Marcel.

– Despre ce obiect e vorba?

– Ştii mai bine decît mine, de vreme ce, foarte probabil, se află acum în posesia ta.

– Tot nu înțeleg.

– E vorba de un revolver. Îți spun de la început că nu cunosc particularitățile lui şi ce-i conferă atîta importanță.

– N-am avut armă în viața mea, probabil că ştiți asta. Cu mult timp în urmă, cînd eram tînăr, am fost deseori interogat de poliție, dar niciodată n-a putut să mă înhațe pentru port ilegal de armă.

– Stiu.

– În aceste condiții, nu văd de ce aş fi acceptat un revolver pe care mi l-ar fi adus un peşte amărît.

– Nu-ți fie teamă. Nu-i voi cere prietenului meu Marella să-ți scotocească vila din pivniță pînă în pod. Eşti prea abil ca să fi lăsat acel obiect într-un loc unde l-am putea găsi.

– Mulțumesc pentru compliment. Încă un

Tom Collins?

– Unul e de ajuns, mulțumesc.

Marella nu-l văzuse niciodată pe Maigret lucrînd aşa tacticos. Vorbea cu glas scăzut, ca şi cum n-ar fi acordat importanță vorbelor sale, dar se simțea că fiecare dintre ele îsi făcea efectul.

– Nu mă aşteptam, venind aici, să recunoşti scopul vizitei Marelui Marcel. Țineam doar să te avertizez. Probabil nu ți-a spus că acest revolver este strîns legat de un asasinat. De altfel, fără premeditare. Bătrîna, care îşi petrecea o parte a după-amiezii pe o bancă în Tuileries, probabil că dintr-un motiv oarecare s-a întors acasă mai devreme ca de obicei. Surprins, vizitatorul sau vizitatoarea...

– Vreți să spuneți nepoata?

– Da, nepoata. Careva din ei a luat o pernă de pe canapea şi i-a ținut-o pe față cît a fost nevoie. Înțelegi acum că această afacere „internațională" nu se potriveşte cu activitățile dumitale actuale: cinematografe, hoteluri, restaurante etc.

Maigret tăcu şi îl privi calm. Giovanni era puțin stînjenit, dar reuşea să o ascundă destul de bine.

– Vă mulțumesc că m-ați prevenit. Dacă tipul ăsta mai vine, va fi imediat dat afară.

– Nu va veni pînă cînd nu-i vei face un semn şi sînt convins că nu vei face.

– Ştiai, Marella?

– De ieri.

– I-ai spus colegului dumitale Maigret că am devenit un om de afaceri important şi că sînt în cele mai bune relații cu toate autoritățile din regiune, inclusiv cu prefectul?

– I-am spus.

– Nu-mi mai rămîne atunci decît să vă repet că n-am nici un amestec în povestea asta.

Maigret se ridică, oftînd.

– Mulțumesc pentru Tom Collins.

Marella se ridică şi el şi Giovanni traversă cu ei salonul, conducîndu-i pînă la peronul lat de marmură.

– Vă voi revedea întotdeauna cu plăcere, domnilor.

Cei doi urcară în maşină.

– Să nu mergi prea departe, îi spuse Maigret lui Marella pe cînd ieşeau de pe proprietate.

Trebuie să fie o crîşmă de unde să putem vedea portul vilei!

Nu ieşiră din Sanary şi se opriră la un bistrou vopsit în albastru, în fața căruia patru bărbați jucau bile.

– Ce bei?

– Un pahar de rose. Cocteilul mi-a lăsat un gust rău în gură.

– Nu prea ți-am înțeles atitudinea, murmură Marella. N-ai insistat. Păreai că iei de bun ce spunea.

– Mai întîi, nu e un om care ar fi vorbit.

– Adevărat.

– Ce am contra lui? Că a primit un mic borfaş în urma telefonului primit de la Bob barmanul. Nu stiu nici măcar cum arată acel revolver.

– Chiar există?

– Da, există. Vizitatorii bătrînei au mişcat lucrurile din loc în timp ce îl căutau. Ne vezi, chiar ajutați de toți oamenii tăi, percheziționînd o hărăbaie de casă ca aia? Crezi că

Giovanni a pus arma în noptieră? O să vedem curînd dacă am dreptate.

Şi văzură după un sfert de oră. Un bărbat cu şapcă de marinar coborî pînă la micul iaht şi motorul începu curînd să duduie.

După cîteva clipe, Giovanni coborî treptele ce duceau la port şi sui la bord.

– Frige, înțelegi? E nerăbdător să scape de el. Oricum, afacerea s-a dus pe apa sîmbetei.

Iahtul părăsi portul şi, stîrnind o mare jerbă de apă, se îndreptă spre larg.

– Peste cîteva minute, revolverul va fi la nu ştiu cîți metri adîncime. Nu va mai putea fi găsit.

– Înțeleg.

– Pe scurt, am terminat la Toulon.

– Sper că iei cina la mine? De cînd ai fost ultima dată, am amenajat o cameră de oaspeți.

– Plec cu trenul de noapte.

– E necesar?

– Mai mult sau mai puțin. Mîine voi avea altă zi destul de încărcată.

– Nepoata?

– Printre altele. Pune pe cineva să-l supravegheze în continuare pe Marele Marcel. N-ar fi rău să-l ai în vedere şi pe numitul Bob, care mi se pare prea influent pentru un simplu barman. Chiar crezi că Giovanni a devenit cinstit?

– De ani de zile încerc să-l prind cu ceva.

Tipii ăştia, chiar şi cînd se cuminţesc, tot mai păstrează contactul cu lumea interlopă. După cum ai văzut.

Iahtul alb, care descrisese o curbă largă pe mare, revenea deja spre port.

– Cred că acum se simte mai bine, după ce a scăpat de faimoasa „mostră".

– Ce-o să faci pînă la plecarea trenului?

– Aş vrea să-l întîlnesc pe Marele Marcel.

Crezi că am şanse să-l găsesc la Maria?

– M-aş mira. După tot ce i-am spus despre iubita lui, e prevăzător. Duritatea lui e numai de faţadă, nu vrea să rişte.

– Dar la Amiral?

– Probabil că va trece pe acolo.

Cînd ajunseră la bar, era cinci după-amiaza, adică iar o oră moartă. Bob nu se afla la bar, ci la o măsuţă, fată în fată cu Marele Marcel.

Cînd îi văzu pe poliţişti, acesta nu se putu abţine să nu exclame:

– Iar!

– Bineînţeles: iar. Dă-ne o carafa cu rose, Bob.

– De cîte ori să vă spun că n-am ucis-o pe bătrînă?

– Noi am vrea să te credem. Dar asta nu înseamnă că n-ai fost în apartamentul bătrînei.

– Aştept să o dovediţi. Şi să-mi spuneţi ce-aş fi căutat acolo.

– Mostra.

– Nu înţeleg.

– Mai adineauri, unul mai tare decît tine nu înţelegea nici el. Totuşi, ne-a dovedit că pricepea foarte bine.

– Ati fost la Giovanni?

Marcel pălise. Bob aducea paharele şi carafa.

– Ce v-a spus?

– O afacere internaţională, nu? şi care ar putea să-i intereseze îndeosebi pe americani.

– Nici măcar nu ştiu despre ce vorbiţi.

– N-are nici o importanţă. Te previn însă că e inutil să te mai duci la vila din Sanary în speranţa că vei primi o sumă mai mult sau mai puţin importantă.

– Ati vorbit cu Giovanni? întrebă Bob, asezîndu-se la locul lui.

– Ne-am despărţit mai adineauri.

– A recunoscut că l-a primit pe Marcel?

– şi că i-ai telefonat.

Maigret bea vinul de Provence cu mici înghițituri lacome. Peste două ore, trenul îl va duce înapoi la Paris.

Se întoarse din nou spre Marcel.

– Dacă într-adevăr nu tu ai omorît-o pe bătrînă, te-aş sfătui să spui tot adevărul şi să vii cu mine la Paris.

Mîinile lungi ale bărbatului erau crispate de enervare.

– Tu ce spui, Bob?

– Pe mine asta nu mă priveşte. Mi se întîmplă să dau o mînă de ajutor unui prieten, dar atîta tot. Nu ştiu nimic despre povestea asta.

– De ce m-aş întoarce la Paris? Întrebă Marcel.

– Ca să te bag la închisoare.

– Dar v-am spus deja că...

– Ştiu, ştiu. Nu tu ai ucis-o pe bătrînă. Chiar dacă nepoata a făcut asta, tot vei fi învinuit de complicitate.

– Şi mă sfătuiți să părăsesc Toulonul ca să mă arestați?

– S-ar putea ca aerul de aici să devină mai puțin sănătos pentru tine.

Bărbatul luă un aer şiret.

– Nu, domnule comisar. Nu sînt chiar atît de naiv. Dacă aveți un mandat de arestare, arătati-mi-l şi luati-mă. Stiti foarte bine că nu puteți s-o faceți, pentru că nu aveți dovezi, în afară de cei doi martori de doi bani care au văzut trecînd un costum în carouri.

– Cum doreşti.

– Merită să stai cuminte ani de zile!

– Ar fi fost mai bine să continui.

De data asta, Marella plăti consumația, apoi se uită la ceas.

– Ai timp să o saluți pe soția mea şi să-mi vezi noua casă.

Aceasta se afla undeva în afara oraşului, pe o înălțime. Vila nu era mare, dar era foarte veselă şi primitoare.

Un băiat de vreo cincisprezece ani tundea iarba şi maşina lui zbîrnîia ca o muscă monstruoasă.

– Îl cunoşti pe fiul meu, Alain.

– L-am văzut cînd era doar un bebeluş.

– Bebeluşul a crescut, după cum vezi.

Intrară în salon, care era mai mult o cameră de zi. Doamna Marella ieşi din bucătărie, cu un sucitor în mînă.

– O, pardon! Nu ştiam că ai un invitat.

Maigret o sărută pe amîndoi obrajii. O chema

Claudine şi nu o văzuse niciodată altfel decît cu zîmbetul pe buze.

– Sper că iei cina cu noi? Tocmai pregătesc o tartă cu fragi.

– Pleacă la Paris cu trenul de noapte.

– Ai venit demult, Maigret?

– Azi-dimineată.

– Şi deja pleci?

– Gratie soțului tău, care mi-a dat o mină de ajutor.

– Cu ce te servesc? Am remarcat că-ți place vinul de Provence. Am în beci unul mult mai bun decît cel de la Amiral.

Petrecură mai bine de o oră, amîndoi, vorbind despre tot felul de lucruri. Alain veni să dea mîna cu comisarul.

– Nu eşti la şcoală?

– Ati uitat că azi e sîmbătă?

Adevărat. Maigret uitase. Evenimentele săptămînii se înlăntuiseră în asa fel încît nu mai numărase zilele.

– În ce clasă esti?

– A noua.

– Vrei să faci aceeaşi meserie ca tatăl tău?

– O, nu! Nu ştii niciodată la ce oră te întorci acasă şi, cînd te culci, poți fi trezit dintr-un minut în altul de telefon.

Maigret era melancolic. I-ar fi plăcut să aibă şi el un fiu, chiar dacă nu s-ar fi făcut polițist.

– La drum! Nu vreau să pierd trenul.

– Te conduc la gară.

După cîteva clipe, se îndepărtau de vilă, de pe peronul căreia Claudine le făcea cu mîna.

Cînd taxiul se opri în fața imobilului de pe bulevardul Richard-Lenoir, aproape pustiu duminica dimineața, zgomotul portierei o făcu pe doamna Maigret să se repeadă la fereastră.

II aşteptă pe palier.

– Credeam că stai peste noapte la Toulon.

De ce n-ai telefonat că vii?

– Ca să-ți fac o surpriză.

Legată la cap cu un batic, doamna Maigret făcea curățenie.

– Obosit?

– Deloc. Am dormit foarte bine.

– Îți pregătesc baia?

– Te rog.

Se bărbierise în tren, aşa cum făcea întotdeauna înainte de a ajunge la Paris.

– Ai obtinut ce voiai?

– Mai mult sau mai puțin. Apropo, salutări de la Marella şi de la Caudine. şi-au construit o vilişoară foarte drăguță în afara oraşului.

– Claudine e la fel de veselă?

– Nu s-a schimbat. Doar fiul lor a crescut şi are o voce de bas.

– Esti liber toată ziua?

– Aproape. Mai tîrziu, va trebui să plec puțin.

În timp ce se umplea cada, Maigret sună la

Poliția Judiciară, unde de serviciu era tot Lucas.

– Nimic nou?

– Nimic deosebit, şefule.

– Pe cine ai la dispoziție?

– Neveu, Janin, Lourtie...

– Ajunge. Nu-mi trebuie atîția. Spune-le să se organizeze în aşa fel ca toată ziua şi toată noaptea unul dintre ei să supravegheze casa unde locuieşte Angele Louette, maseuza, pe strada Saint-Andre-des-Arts. Nu trebuie să se ascundă. Atenție, are o maşină!

Zăbovi mult timp în apa plină de spumă, în timp ce soția lui îi prepara cafeaua. Pe la nouă şi jumătate, coborî şi luă un taxi, cerîndu-i să oprească în colțul străzii Saint-Andre-des-Arts.

Casa era supravegheată de Janin şi comisarul se duse să dea mîna cu el.

– Urc la ea şi s-ar putea ca ceea ce o să-i spun să-i stîrnească cheful să dispară.

– Nu vă fie teamă. N-o scap din ochi. Eu şi cu Neveu ne-am organizat. În loc să facem ture lungi, ne schimbăm din trei în trei ore şi, la noapte, ne va da o mînă de ajutor şi Lourtie.

Maigret urcă scara şi sună la uşă, care se deschise aproape imediat.

Angele Louette purta taiorul ei negru şi îşi punea pălăria pe cap.

– Iar dumneavoastră! exclamă ea. Nu puteți să mă lăsați liniştită nici măcar o zi?

– Plecați undeva?

– Se vede, nu? Nu-mi pun pălăria ca să deretic prin casă.

– M-am întors de la Toulon.

– Şi ce-mi pasă mie?

– Dimpotrivă, chiar vă interesează foarte mult. Amantul dumneavoastră s-a dus acolo cu maşina şi ne-am întîlnit.

– Intre noi nu mai e nimic.

– Ba da! Dovadă că el şi-a asumat sarcina negocierilor cu Giovanni.

Ea nu se putu împiedica să nu tresară.

– Dar trebuie să ştiți că au eşuat, iar mătuşa dumneavoastră a murit degeaba. Ştiți unde se află revolverul la ora asta? în Mediterana, la zeci sau sute de metri adîncime. Nu v-a telefonat Marcel ca să vă pună la curent?

– Dacă mi-ar fi telefonat că veți veni, nu m-ați fi găsit acasă.

– Unde vă duceți acum?

– La biserică, dacă vreți să știți. Și n-aveți decît să vă mirați!

– Am un mesaj pentru dumneavoastră. Sînteți convocată la biroul meu mîine dimineață la ora nouă. Vă recomand să nu întîrziați. Și vă mai recomand să vă luați o valijoară cu obiecte personale și ceva lenjerie, deoarece e posibil să fiți reținută un timp.

– Asta înseamnă că mă arestati?

– Este unul dintre lucrurile ce pot fi avute în vedere. De altfel, nu va depinde de mine, ci de judecătorul de instrucție. Încă ceva și vă las să plecați. De o oră vă aflați sub supraveghere, care va dura pînă mîine cînd veți intra în biroul meu.

– Vă urăsc.

– Nici nu mă așteptam la altceva.

După ce închise ușa în urma lui, Maigret o auzi plimbîndu-se prin camera de zi și rostind fraze vehemente.

– O cunoști? îl întrebă el pe Janin.

– Nu.

– O să ți-o arăt, pentru că trebuie să coboare dintr-o clipă în alta.

Maseuza mai întîrzie vreo zece minute. Cînd ieși și îi văzu pe cei doi bărbați pe trotuar, avu o tresărire.

– Vezi, e ușor de recunoscut. Dacă ar practica boxul, ar boxa la categoria grea.

În acea dimineață de duminică însorită și liniștită, Maigret se întoarse acasă pe jos. Se întreba ce vor face după-amiază. Uneori plecau cu mașina, pe care o conducea doamna Maigret, dar acesteia îi era teamă să conducă duminica, mai ales în împrejurimile Parisului.

Nu avea importanță ce vor face. Nu se plictiseau nici cînd mergeau unul lîngă altul pe trotuarele orașului.

– Acum cinci minute a telefonat prietenul tău Marella. Vrea să-l suni cît mai repede posibil la numărul lui personal. Se pare că ți l-a dat.

Doamna Maigret se uita atentă la soțul ei.

– Nu te surprinde că te sună într-o duminică dimineață, cînd abia te-ai despărțit de el ieri-seară?

– Mă cam așteptam.

Sună la Toulon și Marella îi răspunse după cîteva minute.

– Ai călătorit bine?

– După vinul tău de Provence, am dormit ca un nou-născut.

– Presupun că ghicești de ce te-am sunat?

– Ce-a pățit?

– Dimineață, la șapte, a fost scos din apa portului.

– Înjunghiat?

– Nu. Un glonț de 38 exact în mijlocul frunții.

Urmă o scurtă tăcere, fiecare dintre cei doi fiind cufundat în propriile gînduri.

– I-ai făcut un mare serviciu sfătuindu-l să te urmeze la Paris. Dar a vrut să facă pe şmecherul. Şi-a închipuit că îl minți şi că va cîştiga totuşi ceva bani din treaba asta.

– Presupun că Giovanni n-are cum să fie învinuit.

– Îți dai seama că şi-a luat toate măsurile de precauție. Chiar aş putea să jur că asasinul nici nu ştia pentru cine lucrează. Probabil că a primit instrucțiunile printr-un intermediar de încredere.

– Ai vreo idee?

– Am o grămadă. Sînt vreo douăzeci pe

Coasta de Azur în stare să facă asta. E posibil să fi căutat pe cineva din Nisa, Cannes sau

Marsilia. Tipul a părăsit deja Toulonul. Şi a făcut în asa fel încît să nu fie văzut.

Marella păru că se gîndeşte.

– De prins, tot îl prindem într-o zi, dar poate peste patru-cinci ani şi pentru cu totul altă faptă.

– La fel e şi la noi. Mulțumesc de telefon.

Erai de față cînd i-au golit buzunarele?

– Da. Nimic deosebit. Două mii de franci în portofel, cartea de identitate şi permisul de conducere. Actul de înregistrare al vehiculului era în torpedou. Maşina a stat toată noaptea în fața hotelului Cinq Continents. Mărunțiş, o cheie.

– As vrea să mi-o trimiti.

– Va pleca imediat. O voi pune direct la gară. O batistă, țigări şi gumă de mestecat.

– Ai deschis valiza?

– Un costum de schimb în carouri negre şi albe şi lenjerie. Nici un fel de acte. Doar un roman ieftin cu copertă pestriță.

– Nici un carnet cu numere de telefon?

– Nu. Dar e posibil să nu fi fost eu primul.

După spusele doctorului, decesul s-ar fi produs pe la unu dimineața. E doar o estimare provizorie, deoarece va face autopsia abia după-amiază.

– Claudine nu e supărată pe mine?

– De ce-ar fi?

– Pentru că ți-ai pierdut dimineața de duminică din cauza mea.

– E la bucătărie. Uite! îmi strigă să vă transmit salutări ție și soției tale. Pe mine cazul nu mă mai privește și îl voi lăsa pe adjunctul meu să facă o anchetă de rutină.

– L-ai revăzut pe Bob?

– Nu. Sper să nu aibă aceeași soartă. Mi-ar părea rău, pentru că a fost sincer.

– Cred că Giovanni are prea mare nevoie de el.

– La fel zic și eu. Trebuie neapărat să fie cineva care să facă legătura între Giovanni și interlopi.

– Şi Bob e bine plasat pentru asta, nu?

– O zi bună!

– Şi ție! Şi mulțumesc pentru ajutor.

Maigret închise.

– O veste proastă? întrebă doamna Maigret, văzîndu-l preocupat.

– Din punct de vedere profesional, aș zice că e o veste excelentă. Un tip a fost lichidat la

Toulon și moartea lui ne scuteste să-l mai tîrîm în fața tribunalului. E un fost proxenet, care trăia pe spinarea unei femei de cincizeci și cinci de ani. Chiar dacă n-a comis-o el, a fost totuși complice la o crimă.

– E vorba de bătrînă?

Da, bătrîna cu pălărie și mănuși albe. O

revedea pe Quai des Orfevres, ivindu-se brusc pe trotuar și privindu-l cu niște ochi strălucind de admirație și de speranță.

și murise. Acum, Marele Marcel era și el mort, iar obiectul pe care cei doi îl căutaseră cu atîta insistentă, faimosul revolver ce se afla pur și simplu în noptieră, era pierdut pentru totdeauna.

– Ce avem la masă?

– Ciulama de vitei.

Trîndăviră pînă la douăsprezece și jumătate.

Maigret chiar ascultă ceva timp radioul care, bineînțeles, nu transmitea nimic despre asasinatul de la Toulon.

– Ai vrea să mergem la cinematograf? întrebă ea.

– Nu crezi că e prea frumos afară ca să ne închidem într-o sală?

– Ai altă idee?

– Vedem după ce ieșim.

Ea îl prinse de braț, ca întotdeauna, și se îndreptară spre cheiuri. Trecură astfel pe cheiul

Megisserie, unde prăvălia negustorului de păsări avea obloanele trase.

– La ce etaj?

– La primul.

– Nişte oameni au să fie fericiţi.

– Ce vrei să spui?

– Cei care vor închiria apartamentul au de aici una dintre cele mai frumoase vederi din Paris.

Îşi continuară plimbarea şi ajunseră curînd în grădina Tuileries.

– Hai să ne aşezăm puţin! propuse el.

Îşi satisfăcea astfel o dorinţă pe care o simţea din seara precedentă. Nu-şi amintea să fi stat vreodată pe o bancă publică. N-ar fi fost departe să creadă că nu serveau la nimic, poate doar ca pat pentru cerşetori sau refugiu pentru îndrăgostiţi.

Or, căutară destul de mult timp o bancă liberă. Toate celelalte erau ocupate, şi nu numai de bătrîni. Erau o mulţime de mămici tinere care îşi supravegheau copiii. Un bărbat la vreo treizeci de ani citea o carte de biologie.

– E plăcut, nu?

Bărcuţe cu pînze albe alunecau pe apa limpede a bazinului.

– Să nu te uzi, Hubert. Dacă te apleci aşa, o să cazi în apă!

Nu era odihnitor? Văzută de acolo, viaţa părea simplă şi lipsită de complicaţii.

Bătrînă venea acolo în fiecare zi, cînd era timp frumos. Aşa cum făcea şi altă bătrînă din faţa lor, care probabil dădea firimituri de pîine păsărilor ce se apropiau tot mai mult de ea.

– Din cauza ei ai venit aici?

– Da, mărturisi el. Şi doream, măcar o dată în viaţă, să mă aşez pe o bancă.

Şi adăugă imediat:

– Mai ales cu tine.

– Nu prea ai ţinere de minte.

– Ni s-a mai întîmplat?

– Cînd eram logodiţi, pe o bancă din Piaţa

Vosges. Ba chiar acolo m-ai sărutat prima dată.

– Ai dreptate. Uit. Te-aş săruta cu dragă inimă, dar prea sînt mulţi oameni în jurul nostru.

– Şi nu prea se mai potriveşte cu vîrsta noastră, nu-i aşa?

Cinară la un restaurant preferat de ei, unde se duceau din cînd în cînd, în Piaţa Victoriilor.

– Stăm pe terasă?

– Nu vă sfătuiesc, interveni şeful chelnerilor.

Curînd se va face răcoare şi, seara, încă nu e bine să iei masa afară.

Savurară orezul cu carne de viţel, care era delicios, apoi micile cotlete de miel şi, în sfîrşit, prăjitura cu fragi.

– E ceva rar, murmură doamna Maigret.

– Ce?

– Să ai o zi aproape în întregime numai pentru mine. Pun prinsoare că mîine o să-mi telefonezi că nu vii la masa de prînz.

– Posibil, ba chiar probabil. Voi da piept cu jandarmul.

– Aşa îi spui acelei biete femei?

– O biată femeie care probabil şi-a ucis mătuşa.

– N-a fost ceva premeditat, nu?

– Nu.

– A intrat în panică în momentul în care s-a văzut descoperită?

– Acum o aperi?

– Nu, dar m-am gîndit de mai multe ori la ea. Mi-ai spus că e urîtă.

– În orice caz, e lipsită de farmec.

– Şi probabil că tot aşa a fost şi cînd era tînără.

– Cu siguranță.

– Văzînd că bărbații nu-i făceau curte, a fost nevoită să procedeze altfel cu ei.

– Ai fi un bun avocat.

– Cincizeci şi cinci de ani! Parcă asta mi-ai spus că e vîrstă ei? Probabil că îl considera pe acel Marcel ca fiind ultimul şi se agăța de el cu toată energia.

– Încă se agață, pentru că nu ştie ce-a pățit.

– Nu crezi că o să încerce să fugă?

– Un inspector stă permanent în fața uşii ei.

– N-aş vrea să fiu în locul tău, mîine dimineață.

– Nici eu.

Dar asta îi era meseria. Iar Angele Louette nu era o femeie care să inspire milă.

Doamna Maigret înțelese firul gîndurilor soțului ei cînd acesta murmură:

– Apropo, fiul lui Marella nu vrea în ruptul capului să se facă polițist.

El ce l-ar fi sfătuit pe fiul lui, dacă ar fi avut unul?

Se îndreptară braț la braț spre bulevardul

Richard-Lenoir şi păstrară un lung moment tăcerea.

VIII

La nouă fix, cînd bătrînul Joseph o pofti să intre în biroul lui Maigret, acesta o privi altfel decît pînă atunci, cu o anumită jenă, poate pentru că îşi amintea de vorbele din ajun ale soției sale.

Ba chiar se ridică s-o primească, iar valijoara pe care o avea în mînă îi conferea femeii un aspect aproape patetic.

Era palidă. Dar oare nu aşa era întotdeauna? Era urîtă. S-ar fi mai arătat atît de sever cu ea dacă ar fi fost o femeie drăguță?

– Lăsați jos valiza şi luați loc.

Totul era pregătit şi Lapointe, la capătul biroului, era gata să stenografieze interogatoriul.

– Cred că e ora nouă, nu? Am pierdut deja o clientă la opt. Acum, alta. Mă aduceți la sapă de lemn.

Maigret aflase din raportul inspectorilor că în ajun se întorsese acasă imediat după slujba de la biserică şi nu mai iesise din casă. Lumina rămăsese aprinsă în apartamentul ei pînă tîrziu în noapte.

Nimeni nu o vizitase. Aşteptase singură pînă a doua zi.

De asta avea acel aer grav şi parcă descurajat?

Maigret ridică receptorul telefonului.

– Vezi, te rog, dacă a venit judecătorul de instructie Libart!

Telefonul sună, dar nu răspunse nimeni.

– Încă nu, domnule comisar. Nu-i nici grefierul.

– Mulțumesc.

Îşi aprinse pipa şi îi spuse femeii din fața lui:

– Puteti fuma.

– Sînteți amabil. În fond, țigara condamnatului.

– A sosit timpul, domnişoară, să ne ocupăm de partea serioasă a lucrurilor. E posibil să vă pun întrebări pe care vi le-am mai pus, dar sper că acum va fi pentru ultima dată.

Ai fi zis că vremea de afară participa şi ea la ceea ce se întîmplă, conferind acelei confruntări o atmosferă cenuşie şi ternă. Desi fusese splendid în ultimele două săptămîni, cerul devenise acum întunecat şi peste Paris începuse să cadă o ploaie măruntă.

– Presupun că admiteți că mătuşa dumneavoastră a fost asasinată?

– Nu pot să contrazic concluziile medicului legist.

– Stiti dacă avea duşmani?

– Nu.

Era calmă, de un calm mocnit, ca şi timpul de afară. Chipul ei era lipsit de orice expresie şi se uita liniştită la comisar, ascunzîndu-şi bine emoțiile, dacă avea cumva aşa ceva.

Ai fi zis că acea lungă singurătate de duminică îi risipise combativitatea.

– Dar prieteni?

– Nu cunosc să fi avut nici prieteni.

– Erați singura persoană pe care o primea în apartamentul de pe cheiul Megisserie?

– După cîte ştiu eu.

– Nu fixați întîlnirile?

– Mătuşa mea nu avea telefon. Am vrut să-i instalez unul, dar a refuzat de fiecare dată.

– De ce o vizitați?

– Pentru că eram singura ei rudă.

Purta tot taiorul negru care o făcea să pară în doliu.

– Ştiați cînd să o găsiți acasă?

– Da.

– Ştiați cum îşi petrecea timpul?

– Întotdeauna la fel.

– Dimineața făcea piața în cartier. Adevărat?

– Adevărat.

– După masa de prînz, dacă-mi amintesc bine, moțăia un timp în fotoliu.

Ea dădu afirmativ din cap.

– Apoi, dacă era timp frumos, se ducea în grădina Tuileries, unde se aşeza pe o bancă.

– Toate astea s-au mai spus, nu?

– Am motivele mele să le repet. Nu țineați la ea?

– Nu.

– Aveați necaz pe ea pentru că atunci cînd ați rămas însărcinată şi i-ați cerut ajutorul v-a dat numai o bancnotă de o sută de franci?

– Lucrurile astea nu se uită.

– Dar o vizitați totuşi. De cîte ori pe an?

– N-am ținut niciodată socoteala.

– Pe lună?

– O dată sau de două ori.

– Întotdeauna la aceeaşi oră?

– Aproape întotdeauna. Termin programul la şase. Asta era şi ora la care se întorcea vara din parc.

– Vă invita să stați jos?

– Nu aşteptam să mă invite. Era totuşi mătuşa mea.

– Şi erați singura ei moştenitoare?

– Da.

– Vă gîndeați la asta?

– Îmi spuneam că asta îmi va uşura viața la bătrînețe. Meseria de maseuză e mai anevoioasă decît se crede şi cere o anumită forță fizică. Peste cîțiva ani, voi fi prea în vîrstă.

– Cînd o vizitati, îi cereati bani?

– Din cînd în cînd. În meseria mea, există şi momente dificile. De exemplu, perioada vacanței, cînd toate clientele mele părăsesc

Parisul, unele pentru două-trei luni.

– Vă certați cu mătuşa dumneavoastră?

– Niciodată.

– Nu-i reproşaţi zgîrcenia?

– Nu.

– Cunoştea sentimentele pe care le aveaţi faţă de ea?

– Presupun că da.

– şi stiati că nu ţinea sume mari de bani în casă?

– Ştiam.

– Cine a luat amprenta broaştei?

– Nu eu.

– Atunci amantul dumneavoastră?

– Nu mi-a spus niciodată.

– Dar v-a arătat cheia care i-a fost făcută?

– N-am avut niciodată vreo cheie.

– Iar începeţi să minţiţi. Aveaţi nu numai cheia apartamentului, ci şi pe cea a cămăruţei unchiului Antoine, de pe cealaltă parte a coridorului.

Femeia nu mai spuse nimic, ca un copil pe care îl cerţi şi stă bosumflat.

– Am să vă dau o veste proastă şi poate că asta vă va schimba declaraţia. Alaltăieri am fost la Toulon.

Ea tresări. Aşadar ştia, după cum presupusese Maigret, că Marele Marcel chiar se dusese în acel oraş.

– Recunoaşteţi în primul rînd că nu v-aţi certat şi că nu l-aţi dat pe uşă afară.

– Credeţi ce vreţi. Nu pot să vă împiedic.

– Cearta, pe motiv că stătea pînă tîrziu în pat, era doar teatru, jucat cu intenţia de a mă înşela.

Ea nu avu nici o reacţie.

– M-am întîlnit cu el la Toulon. Stiti, bineînţeles, de ce s-a dus acolo.

– Nu.

– Iar minţiţi. Acolo, la cîtiva kilometri de oras, se află o vilă unde locuieşte un anume

Pepito Giovanni. E un fost gangster care, chipurile, s-a cuminţit şi care acum conduce afaceri importante. Presupun că Marcel a lucrat pentru el pe vremuri, dar era doar o rotiţă în angrenajul organizaţiei. Marcel n-a fost niciodată un gangster de anvergură. Era un amărît, care facea într-un fel figuraţie.

Un fulger de mînie trecu prin ochii femeii, dar nu protestă.

– Sînteti de acord cu mine?

– N-am nimic de spus.

– Mă scuzaţi o clipă?

Ridică din nou receptorul telefonului şi, de data asta, reuşi să vorbească cu judecătorul de instructie.

– Aici Maigret. Pot să urc un moment?

– Vă aştept. Nu întîrziaţi, pentru că peste zece minute am un interogatoriu.

O lăsă pe maseuză cu Lapointe şi trecu în

Palatul de Justitie.

– Cum merge ancheta?

– Nu vreau să mă hazardez, dar sper s-o termin azi. Am fost sîmbătă la Toulon, unde au avut loc cîteva evenimente. Vă vorbesc despre ele puțin mai tîrziu. Acum, am nevoie de un mandat de reținere pe numele Angele Louette.

– Nu-i nepoata?

– Ba da.

– Credeți că ea a omorît-o pe bătrînă?

– Încă nu-mi dau seama, dar sper să aflu foarte curînd. De aceea, nu ştiu dacă mă voi folosi sau nu de acest mandat.

– Ai auzit, Gerard? Completează, te rog, un formular.

Cînd Maigret reveni în biroul lui, ai fi putut crede că cele două personaje care se aflau acolo erau din ceară.

Comisarul întinse mandatul către Angele.

– Cred că ştiți ce înseamnă asta şi înțelegeți de ce v-am cerut să vă aduceți o valiză cu cîteva lucruri şi lenjerie de schimb.

Ea nu răspunse, nu avu nici o reacție.

– Înainte de orice, o să vorbim despre Marcel

La Toulon, l-am întîlnit într-un bar, Amiral, pe care l-a frecventat intens cînd locuia pe Coasta de Azur. Îl cunoştea foarte bine pe un anume

Bob, barmanul. V-a vorbit despre el?

Ea răspunse tăios:

– Nu.

Dar avea atenția trează şi aştepta urmarea cu oarecare nelinişte.

– Un mic escroc ca Marcel nu se duce direct la un om de importanța lui Giovanni. Avea nevoie de un intermediar şi Bob a jucat acest rol. Nu ştiu ce i-a spus lui Giovanni. Marcel avea ceva de vîndut, ceva foarte important, de vreme ce fostul mare patron l-a primit chiar a doua zi dimineață. Mă urmăriți?

– Da.

– Ati înțeles că mă refer la revolver?

– N-am văzut niciodată revolverul la care faceți aluzie, v-am mai spus de nu ştiu cîte ori.

– şi de fiecare dată ati mintit. Giovanni a fost atît de interesat, încît a păstrat arma. Am fost şi eu la el puțin mai tîrziu şi am avut o discuție foarte interesantă. I-am povestit, printre altele, originea revolverului şi rolul jucat de

Marcel în moartea mătusii dumneavoastră.

Unui gangster care a făcut avere şi s-a retras mai mult sau mai puțin din activitate nu-i place să se compromită. Giovanni şi-a dat seama că deținerea

acelei arme constituia un pericol grav şi nici n-am apucat să plec bine de la el, că a şi ieşit în larg la bordul iahtului său. Astfel că faimosul revolver al unchiului dumneavoastră se află acum pe fundul apei.

Maigret goli pipa şi îşi umplu alta.

– Şi s-a mai întîmplat ceva la Toulon, după plecarea mea. Am aflat telefonic de la un coleg de acolo, ieri dimineață, la puțin timp după ce ne-am despărțit. Tot mai spuneți că nu mai era nimic între dumneavoastră şi acest Marcel şi că îl dăduserăti definitiv afară din casă?

– Aştept să aflu ce s-a întîmplat.

– Chiar şi Marcel era puțin compromițător.

Cum se spune în lumea interlopă, „numai morții nu vorbesc".

– A murit?

Înlemnise brusc şi vocea i se schimbase.

– Dar asta nu vă mai priveşte, nu?

– Ce s-a întîmplat?

– În cursul nopții, cineva i-a tras un glonț drept în frunte. Un glonț de calibrul 38, folosit aproape numai de profesionişti. L-au găsit ieri plutind în vechiul bazin al portului.

– Îmi întindeți o capcană?

– Nu.

– Jurați pe viața soției dumneavoastră?

– Jur.

Atunci, lacrimile se rostogoliră pe obrajii femeii, care îşi deschise poşeta să-şi ia o batistă.

VIII

Maigret se duse la fereastră, lăsîndu-i timp să-şi revină. Continua să plouă, încetişor, şi umbrelele luceau de-a lungul trotuarelor.

O auzi ştergîndu-şi nasul şi, cînd reveni la locul lui, ea îşi dădea cu puțină pudră pe obraji.

– După cum vedeți, toată afacerea a eşuat şi mătuşa dumneavoastră a fost ucisă degeaba.

Ea îşi trase iar nasul şi cu o mînă tremurătoare scoase o țigară şi o aprinse.

– Mai rămîne de aflat cine a sufocat-o pe bătrînă, dumneavoastră sau Marcel.

Contrar celor pe care le gîndea el, Angele nu răspunse imediat. Nu-i era uşor să se apere, acum, cînd amantul ei nu mai era?

– Evident, în privința lui, urmărirea judiciară s-a închis. Nu este şi cazul dumneavoastră.

– De ce mă urîti?

– Nu vă urăsc. Fac cît mai uman posibil ceea ce am de făcut. Se întîmplă că m-ați mințit din prima zi. Cum ați vrea să mă port în aceste condiții?

– Ştiați foarte bine că-l iubeam.

– Şi mai ştiu că îl iubiți şi acum, chiar dacă a murit.

– Asa e.

– De ce ați înscenat cearta şi ruperea relației?

– A fost ideea lui. Spera să vă deruteze.

– Ştiați de ce s-a dus la Toulon?

Ea îl privi în ochi şi, pentru prima dată, nu încercă să mintă sau să se eschiveze.

– Da.

– De cînd stiati de existenta revolverului?

– De treisprezece-paisprezece ani. Mă înțelegeam foarte bine cu unchiul Antoine. Era un om cumsecade, destul de singuratic. Cred că n-a găsit în mătuşa mea soția la care visa. Aşa că de cele mai multe ori se închidea în cămăruța lui.

– Îl însoțeați şi dumneavoastră?

– Destul de des. Singura lui pasiune era meşteritul şi, aproape în fiecare an, trimitea cîte o invenție la concursul Lepine.

– Astfel ați aflat de revolver?

– L-am văzut lucrind la el timp de aproape doi ani. „E o problemă pe care încă n-am rezolvat-o", îmi spunea el. „Dacă voi reuşi într-o zi, va face mare gălăgie." Apoi a început să rîdă.

„De fapt, nu va face deloc. Ştii ce e un amortizor?" „Am văzut la cinematograf şi la televizor.

Un mic obiect care se pune la capătul țevii unui pistol ca să nu se audă detunătura." „Cam aşa ceva. Bineînțeles, nu se găseşte de vînzare, pentru că e interzis. Să presupunem acum că amortizorul este suprimat, că face parte din armă şi că se găseşte în interiorul ei!" Era foarte entuziasmat. „Sînt aproape gata. Mi-au mai rămas doar unele mici detalii de pus la punct. După ce voi vinde brevetul, toate armele, inclusiv cele ale poliției şi armatei, vor fi silențioase."

Angele tăcu un timp, apoi murmură:

– A murit după cîteva zile. Nu mă pricep deloc la armele de foc. Nu m-am mai gîndit la faimosul revolver.

– Cînd i-ați vorbit despre el lui Marcel?

– Acum vreo lună. Nici măcar. Trei săptămîni. Treceam pe Pont-Neuf şi i-am arătat ferestrele apartamentului mătuşii mele. I-am spus că acolo locuieşte şi că o voi moşteni într-o zi.

– De ce i-ați vorbit despre această moştenire?

Ea roşi şi îşi feri privirea.

– Ca să încerc să-l păstrez.

Nu-şi facea iluzii.

– Puțin mai tîrziu, stînd la o terasă, i-am spus povestea revolverului, care mi-a revenit brusc în minte. Spre marea mea surprindere, a fost foarte interesat. „De cînd a murit unchiul dumitale, ai mai văzut arma?" „Nu. Nici măcar n-am mai intrat în cămăruță." „Mătuşa dumitale ştie?" „E posibil ca el să-i fi spus, dar probabil că nu i-a dat mai multă importanță decît mine. O voi întreba." „Mai bine nu." Poate că vă miră, dar nu ne tutuiam. Doar rareori, adăugă ea, jenată.

– Aveți cheia apartamentului?

– Nu.

– Cu aceeaşi cheie se deschide şi usa cămărutei?

– Nu. Există o cheie specială, dar nu ştiu unde o ținea mătuşa mea. Probabil în poşetă.

El nu mi-a mai vorbit despre asta cîteva zile.

Într-o seară, cînd m-am întors acasă, avea două chei în mînă. „Ce vrei să faci?" „Să găsesc revolverul." „De ce?" „Pentru că valorează o avere. Cînd ştii că mătuşa nu-i acasă şi că nu se întorce repede, te duci şi cauți în apartament şi în cămăruță." „Dar oricum voi moşteni tot ce are!" „Femeile ca ea au nouă vieți. S-ar putea să aştepți zece ani, masînd toate femeile alea care încep să îmbătrînească."

Se uită la Maigret şi oftă.

– Acum înțelegeți? N-am acceptat imediat.

Dar nu voiam să-l pierd, iar el insista. Pînă la urmă, într-o după-amiază, am luat cheile. O

văzusem pe mătuşa mea îndreptîndu-se spre

Tuileries şi ştiam că nu se va întoarce înainte de ora şase. Am început cu apartamentul. Am scotocit peste tot, avînd grijă să pun lucrurile la locul lor.

– Nu chiar, pentru că bătrînă a observat.

– După două zile, am căutat în cămăruță, în total, am fost acolo de patru ori.

– şi Marcel?

– O singură dată.

– Cînd?

Ea îşi feri din nou privirea.

– În după-amiaza în care a murit mătuşa mea.

– Ce v-a spus cînd s-a întors?

– Nu eram acasă. Mă aflam la o clientă de la ora cinci şi jumătate. O programare întîrziată. E vorba de o persoană pe care o masez de aproape douăzeci de ani, doamna de La

Roche, bulevardul Saint-Germain, nr. 61.

– La ce oră v-ati întors acasă?

– La şapte. M-a reținut, ca întotdeauna, cu flecăreala ei.

– De ce nu mi-ați spus că aveați un alibi?

– Pentru că ar fi însemnat să-l acuz pe

Marcel.

– Ați preferat să fiți suspectă?

– Atîta timp cît ezitați între noi doi...

– Arma a stat pe şifonier?

– Da.

– Şi Marcel a descoperit-o în sertarul noptierei?

– Da. Era ultimul loc unde aş fi căutat-o, pentru că mătuşii mele îi era foarte teamă de armele de foc.

– Ai notat, Lapointe? Acum poți să te duci să bati la maşină declarația. Înainte, telefonează-i doamnei de La Roche.

Rămaseră singuri şi Maigret simți nevoia să se ridice şi să se îndrepte spre fereastră.

– Acțiunea judiciară se anulează, mormăi el, în ceea ce-l priveşte pe Marcel, pentru că nu poți urmări în justiție un mort. Dar dumneavoastră sînteți în viață. Ce-i drept, nu aveți nici un amestec în moartea bătrînei. În orice caz, vom afla.

Angele Louette nu mai era aceeaşi femeie care se aşezase mai devreme pe scaunul din fața biroului. Îşi pierduse rigiditatea. Trăsăturile, ca şi corpul ei robust, parcă se moleşiseră.

Urmară cinci minute de tăcere, apoi Lapointe reveni în birou.

– Doamna cu pricina confirmă, anunță el scurt.

– Mulțumesc. Vă dați seama în ce situație vă aflați?

– Mi-ați arătat mandatul de arestare şi ştiu ce înseamnă asta.

– Cînd l-am cerut, încă nu ştiam dacă Marcel sau dumneavoastră ați sufocat-o pe bătrînă.

– Acum ştiți.

– Nu v-ați aflat acolo. Asasinatul n-a fost premeditat. Prin urmare, nu aveați de unde să ştiți că se va produce. Cu alte cuvinte, nu sînteți direct complice. Dar vi se poate reproşa că nu v-ati denuntat amantul şi că ati tinut în casă arma furată.

Fața femeii era lipsită de orice expresie. S-ar fi zis că viața nu o mai interesa, că se afla undeva foarte departe de povestea aceea, poate la Toulon, lîngă Marcel.

Maigret deschise uşa de la biroul inspectorilor şi i se adresă lui Torrence, care era mai aproape.

– Vino puțin în biroul meu. Nu pleci de aici şi nu laşi pe nimeni să plece pînă nu vin eu.

– Am înțeles, şefule.

Maigret urcă din nou la judecătorul de instrucție, care îl primi după ce ceru unui martor pe care îl interoga să-i lase un moment singuri.

– Ea e?

– Nu. Are un alibi cît se poate de solid.

Maigret îi povesti cît mai pe scurt cum se întîmplaseră lucrurile. Îi luă totuşi ceva timp.

– Nu putem intenta o urmărire judiciară contra lui Giovanni, murmură el în cele din urmă.

– N-ar duce la nimic.

– La o privire mai atentă, nu e mai vinovată decît el.

– Adică...?

Judecătorul se scărpină în cap.

– Vă gîndiți s-o eliberați pur şi simplu?

Maigret nu recunoscu că ideea venise indirect de la soția lui.

– Ar trebui mai întîi să-i stabilim complicitatea, ceea ce nu-i uşor, mai ales acum cînd revolverul a dispărut definitiv.

– Înțeleg.

Mai trecu un sfert de oră pînă cînd Maigret coborî la Poliția Judiciară, deoarece judecătorul de instrucție ținu neapărat să stea de vorbă cu procurorul.

Cînd intră, comisarul avu un mic şoc găsindu-l pe Torrence aşezat la birou, în propriul lui fotoliu.

– N-a mişcat, şefule.

– N-a spus nimic?

– N-a deschis gura. Pot să plec?

Angele se uita la Maigret fără curiozitate, ca şi cum s-ar fi împăcat cu soarta ei.

– Ce vîrstă aveți exact?

– Cincizeci şi sase de ani. De obicei, nu spun, pentru că unele dintre cliente ar zice că sînt prea bătrînă.

– În care dintre cele două apartamente veți locui?

Ea îl privi cu uimire.

– N-am de ales, nu?

Atunci, Maigret luă mandatul de reținere şi îl rupse.

– Sînteți liberă, îi spuse el simplu.

Ea nu se ridică imediat de pe scaun. Ai fi zis că i se înmuiaseră brusc picioarele. Lacrimile i se rostogoliră pe obraji şi nu se gîndi să le şteargă.

– Nu... Nu găsesc cuvinte să...

– Cuvintele nu mai folosesc la nimic acum.

Treceți după-amiază să semnați procesul-verbal al interogatoriului.

Angele se ridică, ezitînd, şi se îndreptă lent spre uşă.

– Valiza! îi spuse el.
– Da, am uitat de ea.
Dar erau atîtea lucruri pe care nu avea să le uite!
Epalinges (Vaud), mai 10
În seria Maigret au mai apărut:
Umbra chinezească
Maigret şi flamanzii
Maigret se înfurie
Maigret şi bătrîna doamnă
Revolverul lui Maigret
Maigret la ministru
Maigret şi cadavrul fără cap
Eşecul lui Maigret
Vacanța lui Maigret
Maigret şi cazul Nahour
Maigret ezită în pregătire:
Maigret şi domnul Charles
www.polirom.ro
Redactor: Giuliano Sfichi
Coperta: Radu Răileanu
Tehnoredactor: Cornelia Păduraru
Bun de tipar: iunie 2010. Apărut: 2010
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. Box 266
00506, Iaşi, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232) 21.4.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et., ap. 33, O.P. 3 • P.O. Box l-28, 03014
Tel.: (021) 313.8.8; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro
Str. Bucium nr. 34 laşi
/|Mț tel.: 0232/211225
fax: 0232/211252
PțțJIțȚ office@printmulticolor.ro
multicolor www.printmulticolor.ro
SERVICII TIPOGRAFICE COMPLETE
Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România
Nr. R044RNCB510100000110001 BCR UNIREA